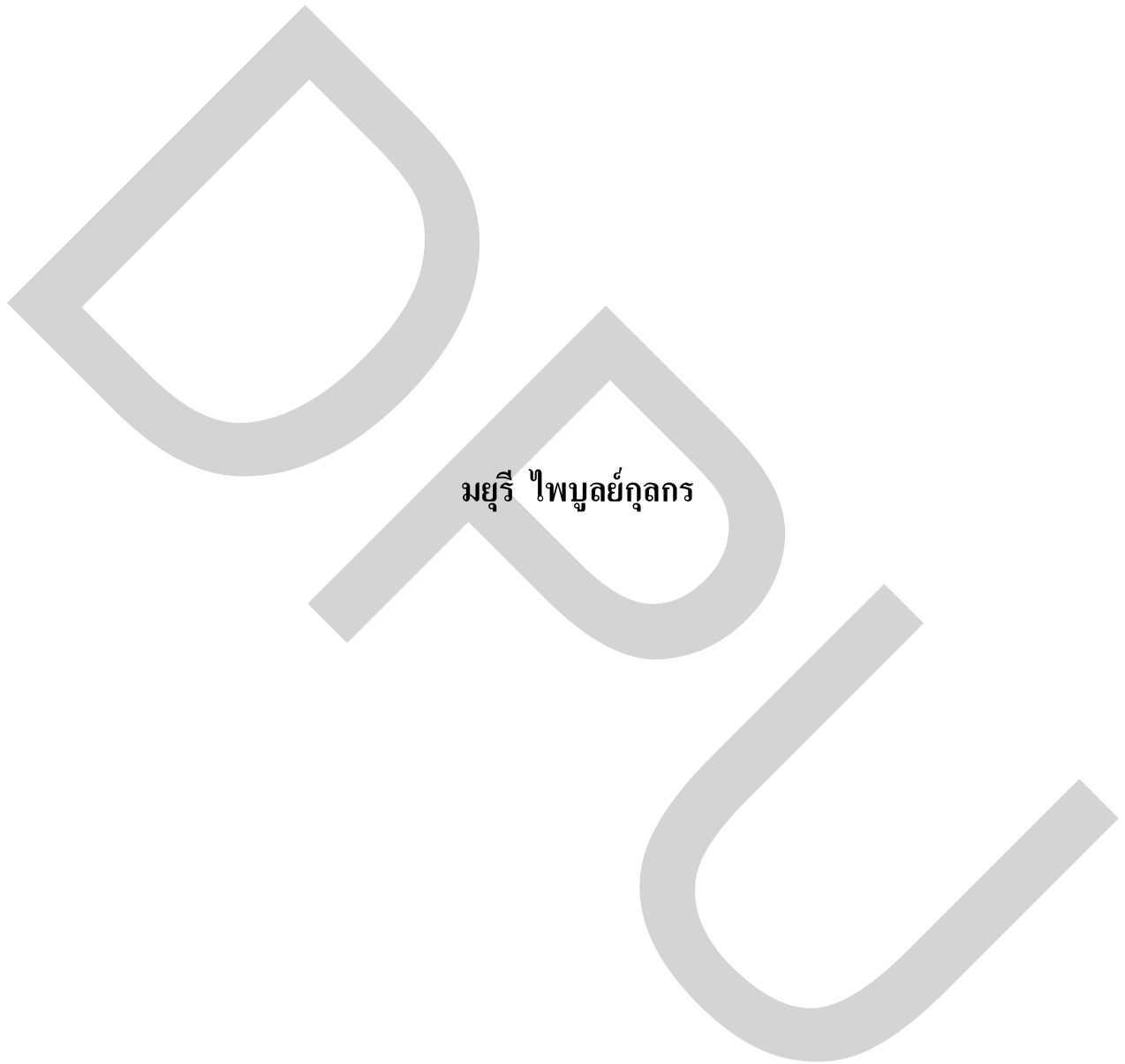

บทบาทของเทคโนโลยีโซเชี่ยลมีเดีย ต่อกระบวนการทำข่าว
ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**Roles of Social Media in News Process over Flooding Disaster in 2011,
BBTV Channel 7**

MAYUREE PAIBOONKUNLAKORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree Master of Communication Arts

Department of Communication Arts

Faculty of Communication , Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณสมาคมช่างภาพ ผู้สื่อข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และทางมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่อนุเคราะห์มอบทุนการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณรศ.ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ช่วยให้คำปรึกษาตลอดมา และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบ ซึ่งประกอบด้วย ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์ และผศ.ดร.ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน ที่เสียสละเวลามาชี้แนะวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ที่เสียสละเวลามาให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ และบทบาทของนายทวารข่าวสารต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ อันได้แก่ คุณกฤษณะ อนุชน หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว คุณศราวดี สิทธิผล ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว คุณมนัสวรรณ หลินพันธ์ บรรณาธิการข่าว กำกับดูแลและควบคุมออกอากาศ คุณพัทธ์ธีร รัตน์ประสิทธิ์ คุณชาดา สมบูรณ์ผล คุณทัศนัย โคตรทอง คุณปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์ คุณฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา คุณอนุวัต เฟื่องทองแดง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และคุณกฤษดา นวลมี ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ขอบพระคุณ พี่อู๋ ผู้สื่อข่าวสายการเมือง พี่หนิง ผู้สื่อข่าวสายเกษตร ที่เป็นกำลังใจ พร้อมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย พี่ก๊ิก บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ รวมทั้งสมาชิกผู้สื่อข่าวโต๊ะเศรษฐกิจที่ให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาในระดับมหาบัณฑิต รวมทั้งไปถึงพี่ ๆ น้อง ๆ ฝ่ายข่าวทุกท่าน สำคัญยิ่ง ต้องขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่อบรมสั่งสอน และปลูกฝังให้ผู้วิจัย เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน และขอบคุณสมาชิกครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณมากค่ะ

มยุรี ไพบูลย์กุลกร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง	๘
สารบัญภาพ	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาวิจัย.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล.....	19
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อใหม่.....	20
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อสารข่าว.....	23
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	39
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	40
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3.2 การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย	44
3.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก.....	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
3.5 การนำเสนอผลการวิจัย.....	4

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	47
4.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554.....	47
4.2 บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์.....	63
4.3 บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์.....	71
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	74
5.2 อภิปรายผล.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	88
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	92
ประวัติผู้เขียน.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการดำเนินการ.....	41
4.1 แสดงกระบวนการทำข่าวภาวะปกติและภาวะวิกฤต.....	49

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ความเสียหายจากมหาวาตภัยร้ายแรง ซัดแหลมตะค่อมพุก.....	3
1.2 คลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต.....	4
1.3 ความเสียหายหลังคลื่นสึนามิพัดถล่ม จังหวัดพังงา	5
1.4 เหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	7
1.5 การโพสรูปภาพสถานการณ์ฝนตกผ่าน Facebook	8
1.6 การโพสต์ข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วมผ่าน Facebook.....	8
2.1 แสดงการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม.....	24
2.2 รูปแบบการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวศตวรรษที่ 21	26
2.3 รูปแบบ(Model)ของการทำข่าว.....	28
2.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP.....	29
2.5 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูข่าวสาร.....	34
2.6 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทของกองบรรณาธิการบนสื่อเก่าและสื่อใหม่.....	35
4.1 มหาวาตภัยประเทศไทยปี 2554.....	48
4.2 ผลกระทบจากมหาวาตภัยปี 2554.....	48
4.3 ผู้สื่อข่าวเตรียมรายงานสด จากห้าแยกลาดพร้าว.....	52
4.4 กระบวนการทำข่าวของทีมหนังสือ 7 สี.....	53
4.5 ประชาชนโพสต์ขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้ประกาศข่าว.....	56
4.6 ประชาชนโพสต์ขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้สื่อข่าว.....	56
4.7 ผู้สื่อข่าว-ช่างภาพลงพื้นที่ทำข่าว.....	57
4.8 ผู้สื่อข่าวโพสต์ข้อความ-ภาพให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย....	57
4.9 ผู้สื่อข่าวส่งภาพแจ้งให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย.....	58
4.10 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพระดับน้ำหน้าสถานีฯให้ผู้สื่อข่าวคนอื่นรับทราบ.....	58
4.11 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพน้ำท่วมบริเวณจัตุจักรผ่าน Twitter.....	59
4.12 ผู้สื่อข่าวส่งภาพผ่าน Blackberry Messenger มากองบรรณาธิการ.....	59
4.13 ผู้สื่อข่าวส่งภาพน้ำท่วมบริเวณดอนเมืองมายังกองบรรณาธิการ.....	60
4.14 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพเจ้าหน้าที่กู้ภัยสามารถจับจระเข้ได้สำเร็จ.....	61
4.15 สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.....	62

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.16 การสื่อสารระหว่างกองบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวระหว่างปฏิบัติหน้าที่.....	65
4.17 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7.....	67
4.18 ภาพระดับน้ำท่วมบริเวณอนุสรณ์สถาน.....	70
5.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปัจจุบัน.....	80

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการ ทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
ชื่อผู้เขียน	มยุรี ไพบุญกุลกร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาตราสุทธิ
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของโซเชียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 2.) เพื่อศึกษาบทบาทของโซเชียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ 3.) เพื่อศึกษาบทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน การศึกษาเอกสาร (Documentary Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเทปบันทึกภาพการรายงานข่าวช่วงวิกฤตอุทกภัยประเทศไทย ในช่วงเวลาข่าวภาคเที่ยง และภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยปี 2554 แตกต่างจากช่วงเวลาปกติ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดทีมข่าว เฉพาะกิจ การคัดสรรบุคลากร การกำหนดประเด็นข่าว การตรวจสอบข้อเท็จจริง และการออกอากาศข่าว

ด้านบทบาทของเทคโนโลยีโซเชียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ พบว่า การสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Twitter และ Blackberry Messenger ได้เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในหลากหลายมิติ อาทิ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำข่าวมากขึ้น ด้วยการส่งต่อข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สื่อมวลชน นอกจากจะต้องเป็นผู้แสวงหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ หรือ ข่าวที่อยู่ในกระแสสังคมโซเชียลมีเดียโดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤต เช่นเหตุมหาดุทกภัยในช่วงปี 2554 สื่อมวลชนต้องแสวงหาข้อเท็จจริงจากกระแสข่าวลือที่แพร่สะพัดจำนวนมาก เพื่อลดกระแสข่าวลือที่สร้างความตื่นตระหนกให้คนในสังคม

นอกจากนี้ โซเชียลมีเดียยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้ปฏิบัติงานข่าวตั้งแต่ระดับผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติงาน ในลักษณะของการเปิดรับการสื่อสารผ่าน โซเชียลมีเดีย รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการติดต่อสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียในการติดตามประเด็นข่าว โดยผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มระดับความระมัดระวังในการทำข่าวมากขึ้นด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ทำให้มีการเจาะลึกข้อมูลเข้าถึงแหล่งข้อมูลรวมทั้งยังใช้ประโยชน์ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานมายังกองบรรณาธิการ เพื่อความรวดเร็วในการทำข่าว

บทบาทของนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์พบว่าผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากข่าวหรือประเด็นที่ได้รับรู้มาจากโซเชียลมีเดียอย่างรอบด้านและตลอดเวลาเพื่อให้ข้อมูลมีความใหม่และทันที่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ต้องเพิ่มความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากกว่าการทำข่าวในอดีตเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือขององค์กรข่าว

Thesis Title	Role of Social Media in News Process over Flooding Disaster in 2011 , BBTV Channel 7
Author	Mayuree Paiboonkunlakorn
Thesis Advisor	Associate Professor Kullatip Satararuji,Ph.D
Department	Communication Arts
Academic Year	2012

ABSTRACT

The research, entitled “Role of Social Media in News Process over Flooding Disaster in 2011, BBTV Channel 7”, has objectives as follows

- I. To study news process during flood disaster in 2011, Thailand
- II. To study role of social media in making TV news
- III. To study role of news editor in making TV news

The study is conducted by Qualitative Research via In-depth interview from target group around 10 persons, documentary analysis and content analysis, which is collected tapes of news reporting of Ch7 during afternoon and night on air. The output of study found that news process, such as how to recruit staff to make news, how to set scope of news and how to broadcast during flood disaster in 2011, is different from that of normal situation.

Roles of social media technology toward making TV news indicates communication through Facebook, Twitter and Blackberry Messenger plays an important role in several dimensions such as to swiftly access information, or even to give opportunities to people in the society to participate in sharing news further to media, especially in particular period like flood disaster in 2011.

Likewise, social media causes a change in making news from junior to senior level in term of receiving news via social media, and is useful to monitor issues of news, but reporters perhaps increase an awareness of news perception a bit by contacting with the editors.

Role of editor in making TV points initially reporters and news editor must oversee the fact that they receive from social media carefully in order to ensure that news is really new, in trend and relates to the current situation. In particular, the editor has to be cautious to investigate

the fact more than making news in the past so as to rectify mistakes, and not to affect the image and credibility of news organization as well.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในอดีตมนุษย์มีการใช้สิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติรอบตัวมาเป็นเครื่องมือการสื่อสารและแจ้งเตือนภัย เช่น การตีกลอง การเป่าเขาสัตว์ การใช้ควันไฟ ก่อนจะพัฒนาสู่การสร้างอักษรภาพและการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เริ่มจากการส่งสัญญาณโทรเลขในปี พ.ศ. 2381 วิทยุกระจายเสียงในปี พ.ศ. 2391 สื่อโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2470 และก้าวสู่ยุคแรกของโทรศัพท์และโทรศัพท์ไร้สายในช่วง พ.ศ. 2516 กระทั่งพัฒนาต่อเนื่องจนเข้าสู่ยุคของคอมพิวเตอร์ในช่วง พ.ศ. 2503-2523

เมื่อคอมพิวเตอร์สามารถทำให้การสื่อสารเชื่อมต่อกันในลักษณะเครือข่ายหรือ (อินเทอร์เน็ต)และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในราวปี พ.ศ.2533 ส่งผลให้มีผู้นิยมการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตว่าเป็นยุคของ”การสื่อสารแบบไร้พรมแดน” เนื่องจากอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นและทำให้ผู้คนทั่วทุกมุมโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันและเคลื่อนย้ายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันใจตลอดเวลา นับเป็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ปฏิวัติโลกการสื่อสารในระยะเวลานับร้อยปี

การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของอินเทอร์เน็ตสู่ยุคweb2.0ซึ่งมีการพัฒนาให้สามารถอ่านและเขียนโต้ตอบระหว่างผู้ให้บริการ และผู้ใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต แทนที่จากระบบwebแบบเก่า ซึ่งเป็นลักษณะของการให้บริการอ่านอย่างเดียว ส่งผลให้ยุคนี้การสื่อสารแบบโต้ตอบกันไปมาในลักษณะเครือข่าย ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี(2554) “web2.0”หรือเรียกอีกอย่างว่ายุค Social Media หรือสื่อสังคม ที่ทำให้การสื่อสารจากช่องทางหนึ่งไปสู่ผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยที่ผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารในรูปแบบต่างๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ และผู้ส่งสารและผู้รับสารยังสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยกันเอง และทำให้เกิดการสนทนากลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาพ เสียง หรือ แม้กระทั่งการให้ความรู้และการแจ้งเตือนภัยก็สามารถดำเนินได้อย่างรวดเร็วทันใจแบบวินาทีต่อวินาทีและยังสามารถสื่อสารกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง เปรียบได้ว่าการสื่อสารในยุค Social Media ไม่เคยหลับไหล

การขับเคลื่อนของข้อมูลข่าวสารบน Social Media ส่งผลให้ภาครัฐกิจ โดยเฉพาะ ภารกิจสื่อโทรทัศน์ที่ดำรงบทบาทหน้าที่การแจ้งข้อมูลข่าวสารและแจ้งเตือนภัยให้ประชาชน รับทราบมีการตื่นตัวในการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้รับชมด้วยการใช้ประโยชน์จากช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่นี้มาประยุกต์ใช้ใน กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เพื่อตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของผู้ชมรายการโทรทัศน์ ซึ่งการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกระบวนการข่าวโทรทัศน์เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคแรก

รายการข่าวโทรทัศน์ ของไทยในยุคแรกช่วงราวพ.ศ.2497 คัดแปลงมาจากรายการข่าว วิทยุโดยภาพข่าวจะใช้ภาพนิ่งหรือภาพวาดประกอบส่วนเนื้อข่าวได้รับจากสำนักข่าวที่เป็นสมาชิกอยู่ หรือซื้อข่าวมาแปลงเอง (ตำนานโทรทัศน์ไทย กับ จำนวน รังสิกุล,2535,น.123-125)ข่าวในประเทศ หากจะใช้ภาพภาพเคลื่อนไหวประกอบ ก็ต้องเสียเวลาผลิต 1 วัน ในขณะที่ข่าวต่างประเทศ ต้องใช้ ระยะเวลาอย่างน้อย 4 วัน จึงจะสามารถออกอากาศได้ทำให้รายการข่าวในยุคแรกไม่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่ได้ได้รับความสนใจจากผู้ชมรายการมากนักเนื่องจากรูปแบบการนำเสนอเป็นรูปแบบตายตัวใน ลักษณะเดียวกับประกาศของทางราชการ จำนวนข่าวมีน้อย ส่งผลให้มีการนำข่าวมานออกอากาศซ้ำ เช่นเมื่อครั้งเกิดเหตุมหาวาตภัยจากพายุโซนร้อน “แอเรียด” ที่แหลมตะลุมพุกจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2505 ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 800 คน และประชาชนกว่า16,000 คนต้องไร้ที่อยู่อาศัย (เสาวลักษณ์ พัวเนียว,2553)(“ประวัติ แหลมตะลุมพุก”) แม้จะเกิดความสูญเสียอย่างหนักทั้ง ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรง กระบวนการทำข่าวในยุคนี้ก็ทำได้เพียงการรอ คอยภาพข่าวที่ต้องเสียระยะเวลาในการนำภาพจากต่างจังหวัดเข้ามาสู่สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพ หลายสัปดาห์โดยผู้สื่อข่าวต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานราชการนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า มากจนเกินไปส่งผลให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันโดยผู้ชม ข่าวโทรทัศน์ในยุคแรกมักจะเชื่อในสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอทันทีโดยขาดการวิเคราะห์

ภาพที่ 1.1 ความเสียหายจากมหาตภัยร้ายแรง ชัดแหลมตะลุมพุก

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการของผู้รับชมรายการโทรทัศน์ และรองรับการแข่งขันในเชิงธุรกิจส่งผลให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์นำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาปรับปรุงกระบวนการผลิตรายการ เช่น การเปลี่ยนแปลงภาพข่าวที่บันทึกจากกล้องภาพนิ่งเป็นการบันทึกภาพด้วยกล้องวิดีโอ เพื่อให้ผู้รับชมรายการโทรทัศน์ได้รับทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงรวมทั้งเริ่มมีผู้ทำหน้าที่ประกาศข่าวในลักษณะการนั่งอ่านบทข่าวเพื่อการบรรยายภาพเหตุการณ์ โดยข่าวที่ทันเหตุการณ์มากที่สุดจะได้รับการยอมรับและได้รับการติดตามจากประชาชน เป็นจำนวนมาก (วันชัย ทรรพสุทธิ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล , 13 ตุลาคม 2554) จากนั้น ในปี 2526 เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ครั้งสำคัญ เมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคอินเทอร์เน็ต พ.ศ. 2526

ยุคนี้แม้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการติดต่อสื่อสารในประเทศไทยแต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องราคา ทำให้กระบวนการทำข่าว ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์มากไปกว่าการใช้งานเพื่อพิมพ์บทข่าว เพราะช่วยประหยัดกระดาษ และย่นระยะเวลาการทำข่าวได้รวดเร็วขึ้นและเมื่อคอมพิวเตอร์เกิดการพัฒนาคด้วยการบรรจุโปรแกรมอินเทอร์เน็ตซึ่งทำให้ผู้ใช้งานสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์จึงเริ่มใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์มากขึ้นแต่ด้วยข้อจำกัดที่ผู้ใช้งานต้องอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์จึงจะสามารถรับทราบรายละเอียดของข้อมูลที่ส่งถึงกันได้ทำให้ยุคนี้คอมพิวเตอร์จึงเข้ามามีบทบาทเฉพาะการใช้งานภายในสำนักข่าวเช่นการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอาทิ ข้อมูลเชิงสถิติหรือการค้นหาประวัติบุคคลสำคัญเพื่อใช้ประกอบเนื้อหาข่าวให้สมบูรณ์มากขึ้น

เท่านั้น (วิไล กลั่นนาค, ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 13 มีนาคม 2554)จากนั้นก็เริ่มมีการนำการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในงานข่าว ด้วยการส่งภาพข่าว แม้คุณภาพ ของภาพที่ออกอากาศจะด้อยกว่า การนำเทปบันทึกภาพมาออกอากาศโดยตรงแต่ก็ได้เปรียบด้านความรวดเร็ว(วิไลกลั่นนาค, ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2554)

เมื่อเกิดภาวะวิกฤต เช่น เหตุการณ์สึนามิ ที่จังหวัดพังงา และภูเก็ตซึ่ง เมื่อปลายปี 2546 แม้ช่วงนี้ประชาชนคนไทยจะเรียนรู้และคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร แต่ก็ยังเป็นเพียงเฉพาะการส่งต่อข้อความ เพื่อรอการตอบกลับเท่านั้น นักข่าวจึงไม่สามารถรับทราบ

ภาพที่ 1.2 คลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีปัญหาในการเชื่อมต่อระบบสัญญาณภายในพื้นที่ (สัญญาณล่ม) ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เกิดเหตุไม่สามารถติดต่อไปยังประชาชนที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียง หรือ ติดต่อสู่ภายนอกได้ แต่เมื่อสถานการณ์เริ่มสงบลง ก็เริ่มมีการหลังไหลของข้อมูลข่าวผ่านเว็บบอร์ดต่างๆ ทั่วทุกสารทิศ(อนุวัติ เฟื่องทองแดง, ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2554) เช่น www.pantip.comหรือการตั้งกระทู้ เพื่อเผยแพร่หน้าที่ชีวิต ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น www.youtube.com การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการทำข่าวในยุคนี้จึงเป็นไปในลักษณะของการเปิดพื้นที่ให้นักวิชาการนักวิเคราะห์หรือผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสื่อต่างประเทศได้วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้สื่อข่าวใช้อินเทอร์เน็ตใช้ในการรับส่งบทข่าว ภาพข่าว หรือใช้ในการแปลข่าว

ภาพที่ 1.3 ความเสียหายหลังคลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มจังหวัดพังงา

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีคลื่นความถี่ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลให้ผู้คนทั่วโลกสามารถส่งต่อข้อมูล หรือ แพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างรวดเร็วแบบวินาทีต่อวินาที เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นส่งผลให้การติดต่อสื่อสารพัฒนาไปสู่การสื่อสารในลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้คนทั่วทุกมุมโลกสามารถสื่อสารถึงกันได้ในช่วงเวลาที่รวดเร็วและกลายเป็นช่องทางการสื่อสารที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์อีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับชมที่เปลี่ยนไปและทำให้การพัฒนากระบวนการ ทำข่าวโทรทัศน์ก้าวผ่านจากยุคอินเทอร์เน็ต สู่ยุค Social Media

กระบวนการทำข่าวในยุค Social Media

ตลอดระยะเวลากว่า 56 ปีของการถือกำเนิดข่าวโทรทัศน์ ถึงปัจจุบัน ปี2556(ธนาคารกรุงเทพและคณะ,2535,น.123-125)กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ มีการเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีที่เข้ามาในสังคมไทยโดยตลอด โดยในยุคของ Social Media ซึ่งการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter MMS Blackberry Messger Line Youtube ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม (สกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.1) เมื่ออินเทอร์เน็ตเติบโตขึ้นและเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสาร ที่เรียกว่า สื่อสารมวลชนออนไลน์ (Online Journalism) ซึ่งนอกจากสำนักข่าว กองบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าว จะหันมาใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งนักคิดนักวิชาการต่างให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้บทบาทในการเลือกและคัดกรองข่าวสารเปลี่ยนไปจากเดิม ที่ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเป็นผู้กำหนดสิ่งที่ผู้รับสารจะรับรู้ เปลี่ยนเป็นผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกข่าวสารและ

ช่องทางที่ต้องการรับรู้เอง (Trench and Gray Quinn,2003) (อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม) ที่สำคัญ คุณลักษณะของสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่ทำให้สามารถเป็นช่องทางในกาเผยแพร่ข่าวสารได้ในเชิงลึกและหลากหลายมากกว่าสื่ออื่นสามารถทำได้และนั่นเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักข่าวและการสื่อข่าว (Pavlik, 1997 อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม,2554) ในขณะเดียวกัน กระบวนการทำข่าวโดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Model) ในการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวทั้งเชิงลึกและความหลากหลายของเนื้อหา โดยมีการนำ Social Media มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำข่าวมากขึ้น (Bradshaw, 2007) (อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม) กองบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทำข่าว หรือแม้กระทั่งทัศนคติ ให้สอดคล้องกับความเป็นไปในสังคมด้วย เช่น มีการโพสคลิปวิดีโอ กรณีข้าราชการกรมศุลกากรตบป้องหูพนักงานการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยผ่าน www.youtube.com บรรณาธิการข่าวก็จะกำหนดประเด็นให้ผู้สื่อข่าวไปติดตามข้อเท็จจริงจนนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด

นอกจากนั้นยุคนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวผ่าน โทรศัพท์ เคลื่อนที่ในระบบ 3 จี ได้ทันที ซึ่งเป็นการนำเสนอข่าวเพื่อช่วงชิงความรวดเร็วทำให้ข่าวที่เผยแพร่สู่สายตาผู้รับชมข่าวโทรทัศน์และยังเปิดโอกาสให้ผู้รับชม หรือนักข่าวพลเมือง สามารถนำภาพที่บันทึกไว้มาประกอบการรายงานข่าว หรือสร้างประเด็นข่าวได้อีกด้วย ซึ่งเป็นการนำเสนอเพื่อช่วงชิงความรวดเร็วทำให้บางครั้งข่าวที่เผยแพร่สู่ผู้ชมรับชมข่าวโทรทัศน์บางเหตุการณ์ขาดการกลั่นกรองข้อมูล ข่าวสารจาก กองบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวในยุคนี้ เมื่อได้รับข่าวสาร หรือเห็นอย่างไร ก็สามารถนำเสนอได้ทันที ดังนั้นผลลัพธ์จากการรายงานข่าว เสมือนดาบสองคมที่มีทั้งข้อดี ข้อเสีย เช่นทำให้ผู้รับสารเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วทันท่วงทีแต่ก็ทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลเพียงด้านเดียว ขาดการกลั่นกรองหรือตรวจสอบข้อมูลในลักษณะ ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ยังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ ที่สามารถรับชมข่าวโทรทัศน์ย้อนหลังได้ ทุกที่และตลอดเวลาตามต้องการ

กระบวนการทำข่าวปัจจุบันซึ่งการสื่อสารผ่าน Social Media มีบทบาทในสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤต เช่น กรณีมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ซึ่งถือเป็นภาวะวิกฤตครั้งประวัติศาสตร์ประเทศไทยที่ทุกภาคของไทยต้องเผชิญกับสภาวะแปรปรวนของสภาพอากาศรวมทั้งความผิดพลาดในการบริหารจัดการน้ำของเขื่อนขนาดใหญ่ ทำให้เขื่อนไม่สามารถรองรับมวลน้ำมหาศาลได้

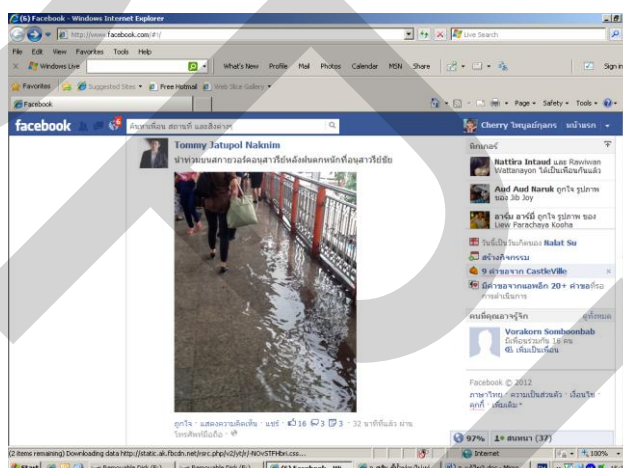
มหาอุทกภัยประเทศไทยครั้งนี้ (บันทึกวิกฤตมหาอุทกภัย 2554,2554,30 พฤศจิกายน, น.1-2) ทำให้ประชาชนกว่า 2 ล้านครัวเรือนต้องเดือดร้อน โรงงานอุตสาหกรรมกว่า 20,000 แห่ง ต้องจมอยู่ใต้น้ำบาดาลนับเดือน สร้างความเสียหายกับไทยไม่น้อยกว่า 600,000 ล้านบาท

ภาพที่ 1.4 เหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้สื่อข่าวนอกจากจะต้องทำหน้าที่แจ้งเตือนภัยที่เกิดขึ้น ยังต้องระดมเทคโนโลยีด้านการสื่อสารต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการทำข่าวเพื่อช่วงชิงความเร็วและนำเสนอข้อเท็จจริงได้รอบด้านสะท้อนภาพให้ผู้รับชมเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมกับข่าวได้มากที่สุด ทำให้ในยุคนี้ผู้สื่อข่าวไม่ได้เป็นเพียงผู้นำสารหรือผู้ส่งสารเหมือนอย่างอดีตผู้สื่อข่าวในยุคนี้ต้องเป็นเสมือนผู้เดินเรื่องนำพาผู้ชมข่าวโทรทัศน์เข้าไปสัมผัสเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองที่สำคัญยิ่งยุคนี้ผู้สื่อข่าวต้องต่อสู้กับการสื่อสารผ่าน Social Media ที่ก่อให้เกิดเกิดการพรั่งพรูของข้อมูลข่าวสารการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนแบบรวดเร็วทั่วทุกทิศทางส่งผลให้จุดเริ่มต้นในกระบวนการทำข่าวแต่ละวันเปลี่ยนแปลงไป บางครั้งสื่อโทรทัศน์ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำเสนอข่าวกลายมาเป็นผู้ตามข่าวหรือเป็นผู้ค้นหาความจริงจากข่าวซึ่งมีที่มาจากการสื่อสารผ่าน Social Media ท่ามกลางความโกลาหลของเหตุการณ์ซึ่งการไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสารทาง Social Media มีทั้งเรื่องจริงและไม่

จริงผสมกันไป รวมทั้งข่าวลือ ส่งผลให้ผู้คนในสังคมเกิดความวิตกกังวลเกิดความจำเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เป็นตัวเร่งที่ทำให้ข่าวลือในยุคปัจจุบันเร็วและแรงขึ้นก็คือลักษณะของสื่อที่เปลี่ยนไปคือเมื่อสื่อเปลี่ยนไปพฤติกรรมกระเสพสื่อของผู้คนก็เปลี่ยนตาม วิจารณ์ญานน้อยลงการพิจารณาคุณค่าของข่าวเกิดความผิดพลาดไม่สนใจแหล่งที่มาของข่าวว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใดสนใจเพียงว่าคนที่บอกข่าวมาเป็นใคร เช่นคนที่มาให้ข้อมูลข่าวสารผ่าน Social Media เป็นคนที่มีชื่อเสียงในสังคม ผู้รับสารก็พร้อมที่จะเชื่อทันทีและคิดไปเองว่าน่าจะเป็นเรื่องจริง ทั้งๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลเองยังไม่รู้เลยว่าข้อความที่นำเสนอมีความจริงเท็จของข่าวมากน้อยเพียงใดเหตุการณ์ต่อมาก็จะเกิดการส่งข้อความต่อๆไปเนื่องจากในโลกอินเทอร์เน็ตนี้ สามารถดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็ว (ศาสต์ บุญศรี ,2554) (กระแสน้ำท่วมที่ท่วมทะเลสาบ ความวิตกกังวลสำคัญเกินจริง)

ภาพที่ 1.5 การโพสรูปภาพสถานการณ์ฝนตกผ่าน Facebook

ภาพที่ 1.6 การโพสต์ข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วมผ่าน Facebook

สำหรับงานวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคที่การสื่อสารผ่าน Social Media เข้ามามีอิทธิพลต่อการสื่อสารของมนุษย์มีความแตกต่างจากการสื่อสารในยุคก่อนอย่างสิ้นเชิงไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารมีความรอบด้านมากกว่าในอดีต ช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนหลากหลายมากขึ้นรวมทั้งช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ไม่จำกัดเฉพาะเพียงสถานีโทรทัศน์เท่านั้น โดยสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปี 2554 นับเป็นเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ประเทศเนื่องจากสร้างความเสียหายให้ประเทศไทยมากที่สุดไม่เฉพาะเพียงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเท่านั้นยังขยายวงกว้างไปถึงเสถียรภาพทางการเมืองความอ่อนแอของสังคมไทย ที่สำคัญคือระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์โดยศึกษาเฉพาะเพียงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เนื่องจากเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ใช้รูปแบบการรายงานข่าวแบบตรงไม่ตรงมาเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงโดยปราศจากการแสดงความคิดเห็นและเป็นสถานีโทรทัศน์ก่อตั้งมานานกว่า 40 ปีมีจำนวนผู้รับชมสูงสุดของประเทศจึงต้องการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารเข้ามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำข่าวตั้งแต่แรกเริ่มกระบวนการผลิต ผู้การออกอากาศข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 อย่างไม่โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤต มหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่งมีการไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสารจำนวนมากรวมทั้งมุ่งศึกษาถึงบทบาทของนายทวารข่าวสารท่ามกลางการไหลพรั่งของข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อและการแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอภายใต้แรงกดดันด้านจริยธรรมสื่อสารมวลชนในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสาร Social Media ทรงอิทธิพลต่อคนในสังคมโลก

1.2 ปัญหาวิจัย

1. กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร
2. บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร
3. บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
2. เพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
3. เพื่อศึกษาบทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ท่ามกลางวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร
2. เพื่อทราบถึงบทบาทการเข้ามาของสื่อใหม่ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปัจจุบัน
3. เพื่อทราบถึงความสำคัญ ในบทบาทของผู้คัดกรองข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เพื่อประโยชน์ต่อวงการวิชาการและวิชาชีพในการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในอนาคต

1.5 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเล่มนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา กระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ที่ได้ออกอากาศในช่วงข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำ ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2554 รวม 44 เทป เท่านั้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการทำข่าว หมายถึงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 เริ่มตั้งแต่การคิดค้นประเด็นข่าว การลงพื้นที่ทำข่าว การรวบรวมข้อมูลข่าว การคัดกรองข่าวและการผลิตภาพข่าวก่อนนำออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ผลกระทบทางเทคโนโลยีข่าว หมายถึง ผลกระทบที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้แก่การสื่อสารผ่าน Facebook Twitter Blackberry Messenger ของนักข่าว และผู้ชมที่ส่งผลตอบทบทนายทวารข่าวสารผู้ชมและผู้กระบวนกรทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

Social Media หรือสื่อสังคม หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์หรือแบ่งปันข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้แก่ การสื่อสารผ่าน Facebook Twitter Blackberry Messenger

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำข่าว สิ่งต่างๆที่มีอิทธิพลหรือเป็นข้อจำกัดต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ทั้งด้านนโยบายองค์กร เงินทุน เทคโนโลยี การเมือง การแข่งขันด้านความเร็ว แหล่งข่าวสาร ผู้รับชมจนถึง สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

มหาอุทกภัย ปี 2554 หมายถึง ภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศไทยในปี 2554 โดยมีปริมาณน้ำมากกว่าภาวะน้ำท่วมทั่วๆความเร็วและความแรงรวมทั้งปริมาณน้ำที่มายมายสร้างความเสียหายให้กับประชาชนเป็นจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในหลายจังหวัดของประเทศไทย

นายทวารข่าวสาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรอง คัดเลือกข่าวสาร ในที่นี้คือบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ เพื่อที่จะนำข้อมูลข่าวสารส่งผ่านไปยังผู้รับสาร หรือผู้รับชมข่าวโทรทัศน์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์
  - 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวโทรทัศน์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต
  - 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะวิกฤต
  - 2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ (Crisis)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล (Information Society)
- 2.4 ทฤษฎีสื่อและสื่อใหม่
  - 2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับ Facebook
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting)
  - 2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว
  - 2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering & News Reporting Method)
  - 2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) การตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists' Decision Making)
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์

“ข่าวโทรทัศน์” หมายถึง ข่าวสาร (Information) ที่เกิดขึ้นจริง ใหม่ น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อสาธารณะชนซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถสื่อข่าว รายงานข่าว ถ่ายภาพ บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และการวิเคราะห์ข่าวซึ่งอาจจะออกอากาศในรูปแบบพจนดร์ ภาพ การอ่านข่าว หรือการอ่านข่าวประกอบพจนดร์ หรือ ภาพ (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2525, น.1 และสิริพร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2548, น.8)

พิศิษฐ์ ชาวลาวัณย์ กล่าวว่า ข่าว คือความจริงที่สมบูรณ์เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบัน อย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง จะสมมุติให้อะไรต่าง ๆ เกิดขึ้นเองไม่ได้ และความเป็นจริงนั้นมีผลมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมและมีผลกระทบต่อคนหมู่มากทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และมวลมนุษยโลก

Turner Catledge อธิบดีบรรณาธิการหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ กล่าวว่า ข่าว คือสิ่งซึ่งสามารถพบได้ในวันนี้ โดยที่ไม่เคยรับรู้มาก่อน

Ralph S. Izard กล่าวว่า ข่าว คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือกำลังเกิด และมีความสำคัญที่จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านเป็นจำนวนมาก และข่าวที่สำคัญที่สุดก็คือข่าวที่สร้างความสนใจแก่คนจำนวนมาก

Phillip H. Ault ศาสตราจารย์ทางวารสารศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมินเนโซตาในสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของคำว่า “ข่าว” ไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ข่าว เป็นรายงานของเหตุการณ์หนึ่ง กระชับ ชัดเจน จัดเสนอได้ภายในระยะเวลาอันเหมาะสม
2. ก่อนที่จะเป็นรายงานข่าว จะต้องมีการรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลประกอบเหตุการณ์ในข่าวนั้น อย่างถูกต้องและสมบูรณ์
3. การรายงานข่าวให้เหมาะสมกับระยะเวลาการนำเสนอได้กระชับและชัดเจน เป็นผลเนื่องมาจากความสามารถของผู้เรียบเรียง ผู้เขียน และผู้รายงานช่วงนั้น
4. เนื่องจากเรื่องของข่าว ตลอดจนแง่มุมที่นำมาเสนอนั้น เป็นที่สนใจแก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชม

จากคำจำกัดความ และคำอธิบายความหมายของ “ข่าว” สามารถอธิบายความหมายของรายการข่าวทางโทรทัศน์ได้ ดังนี้

รายการข่าวทางโทรทัศน์หมายถึงรายการที่จัดและผลิตขึ้น โดยใช้รูปแบบของการประกาศ อ่านคำบรรยาย และการรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ หลากหลายกันไป การนำเสนอด้วยวิธีเหล่านั้น อาจทำได้ด้วยภาพทั้งหมด หรือบางส่วน หรือปราศจากภาพเหตุการณ์ที่เป็นข่าวก็ได้ ก่อนการนำเสนอข่าวจะมีการแสวงหา รวบรวม จัดและเก็บข้อมูลของเหตุการณ์ในข่าวแต่ละช่วงได้อย่างสมบูรณ์ และถูกต้องจากนั้นผู้เขียนหรือผู้รายงานจะนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวมีเนื้อหาสาระและรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวนั้นให้เกิดความกระชับชัดเจนและได้ใจความภายในระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการดึงดูดและเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมให้ชมการรายงานข่าวนั้น ๆ และเพื่อเป็นการบริการประชาชนด้วยข่าวสารอย่างถูกต้องอีกด้วย

ประเภทของข่าว

การแบ่งประเภทของข่าวสามารถกำหนดได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามเนื้อหาข่าว แบ่งตามสถานที่เกิดเหตุการณ์ แบ่งตามแหล่งข่าวและแบ่งตามลักษณะของการผลิตข่าว หากแบ่งตามเนื้อหาข่าว จะสามารถแบ่งข่าวได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นใหม่ในทุกทิศทั่วโลก แล้วมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากในทันทีทันใด และมีความสำคัญต่อสังคมอย่างมาก เช่น ข่าวการเมือง ข่าวภัยพิบัติ เป็นต้น

2. ข่าวเบา (Soft News) หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และมีคุณค่าความสำคัญน้อยกว่าข่าวหนัก มีผลกระทบต่อผู้ชมไม่มากนัก เช่น ข่าวสังคม ข่าว การศึกษา เป็นต้น

สำหรับข่าวโทรทัศน์นอกจากจะมีการแบ่งข่าวตามเนื้อหาข่าวเป็นหลักแล้ว ยังต้องอาศัยหลักการแบ่งตามสถานที่เกิดเหตุการณ์มาประกอบ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของข่าวโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็น

1. ข่าวหนัก ได้แก่ ข่าวทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ ภัยพิบัติ เป็นต้น

2. ข่าวเบา ได้แก่ ข่าวทางด้านพระราชสำนัก สังคม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและบันเทิง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์และสาธารณสุข เกษตรกรรม อาชญากรรม กีฬารายงานพิเศษ

3. ข่าวภูมิภาคหรือข่าวท้องถิ่น หมายถึง ข่าวภายในประเทศ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นในเมืองหลวงและจังหวัดใกล้เคียง และเป็นข่าวที่มีความสำคัญ หรือมีผลกระทบต่อประชาชนในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งบุคคลที่เป็นข่าว เนื้อหาของข่าวที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคนั้น ๆ

4. ข่าวต่างประเทศ หมายถึง ข่าวรายงานเหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยได้รับสัญญาณข่าวผ่านดาวเทียมและทางเครื่องโทรพิมพ์ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่แปลข่าวเป็นภาษาไทยและจะคัดเลือกเฉพาะข่าวที่น่าสนใจเท่านั้นออกอากาศ ทั้งนี้รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศด้วย

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

โดยทั่วไปประชาชนซื้อโทรทัศน์มักมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือเพื่อความบันเทิง ส่วนในเรื่องของการที่จะได้รับความรู้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือความรู้ทั่วไป ก็ทำตามเป็นผลพลอยได้หรือเป็นเป้าหมายรองลงมาอีกประการหนึ่งการดำเนินกิจการโทรทัศน์เองก็มุ่งที่จะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงเป็นหลักมากกว่าหน้าที่อื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็ยังทำหน้าที่ให้บริการด้านความรู้และเหตุการณ์ปัจจุบันแก่ประชาชนทั่วไปได้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์มากกว่าสื่ออื่น

ลักษณะการนำเสนอข่าวในรูปแบบโทรทัศน์นั้น สามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้รับข่าวสารได้เป็นอย่างดีนอกจากภาพและเสียงจะเป็นตัวโดดเด่นในการนำเสนอเนื้อหาเข้ามาสร้างความประทับใจความสนใจได้ซึ่งประกอบไปด้วยสาระ(Message)ที่เป็นความจริง ใหม่ สด น่าสนใจและมีผลกระทบต่อประชาชนที่ส่งออกไปจากผู้ส่งสาร(Source) โดยอาศัยสื่อ(Channel) โทรทัศน์เพื่อรับทราบ การใช้ภาพประกอบเหตุการณ์ ประกอบเนื้อหาเป็นวิธีหนึ่งในการถ่ายทอดข่าวสาร (Information) ทิศนคติ (Attitude) และอารมณ์(Emotion)

ข่าวเป็นเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นรายการที่ตอบสนองต่อบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข่าวสารสู่สังคมโดยตรง รายการข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีความสดทันต่อเหตุการณ์บอกเล่าข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องราวของสังคมไทยที่สามารถตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของประชาชนอย่างมาก สถานีโทรทัศน์เองก็ให้ความสำคัญกับรายการดังกล่าวสูง มีการแข่งขันทั้งด้านรูปแบบรายการ การนำเสนอเนื้อหาและเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตรายการ ทั้งนี้เพราะทุกสถานีถือว่ารายการข่าว คือ ภาพพจน์ และหน้าตาของสถานี

สิ่งสำคัญของข่าวโทรทัศน์ คือต้องมีเนื้อหาโดยรวมเหตุการณ์ สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งเมื่อรวมกับลักษณะของสื่อโทรทัศน์แล้ว ข่าวโทรทัศน์ควรมีความหมายถึงข่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ที่น่าสนใจมีผลกระทบต่อสาธารณชนซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถสื่อข่าวรายงานข่าว ถ่ายภาพ และภาพยนตร์บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการของข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และการวิเคราะห์ข่าว

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์ และแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์มาใช้เป็นกรอบเพื่ออธิบายถึงความสำคัญและรูปแบบการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ในงานวิจัยหัวข้อ “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7” ในสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าวการจัดลำดับความสำคัญของข่าวก่อนนำเสนอ โดยพิจารณาถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่สื่อโทรทัศน์เพื่อให้เกิดการเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว รอบด้าน และสร้างความเชื่อมั่นในข้อมูลที่น่าเสนอ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต

รัชนิวรรณ ดวงแก้ว กล่าวว่าบทบาทหน้าที่และวัตถุประสงค์ของการสื่อสารมวลชนจะมีการเปลี่ยนแปลง โดยขึ้นอยู่กับการได้รับการถ่ายทอดจากความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่นการควบคุมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสังคม หรือชาติผลกำไรและ

สถานภาพของเจ้าของสื่อวิธีการควบคุมหรือการเปลี่ยนแปลงกลุ่มย่อยในสังคมแหล่งข่าว วัฒนธรรม และการใช้สื่อของผู้รับ การเข้าถึงเสียงของสังคม การทำงานและความพึงพอใจของผู้ทำ การสื่อสาร อำนาจของกลุ่มอิทธิพล

ยูจีน โรเบิร์ต (1964, pp.94-98 อ้างถึงในรัชนิวรรณ ดวงแก้ว, 255, น.20) นักเคมีระบบประสาทวิทยากล่าวถึงการเผชิญภาวะวิกฤตของมนุษย์ในยุคแรกได้แก่ สัญญาณป่า การสั่นสะเทือนของพื้นดิน ไฟป่า การสั่นสะเทือนของพื้นดิน ไฟป่า รวมถึงสัญญาณภัยคุกคามต่อการอยู่รอดของคนในยุคนั้นย่อมมีผลต่อกลไกทั้งร่างกายและอารมณ์เริ่มทำงานสัญญาณภัยดังกล่าวหากเปรียบเทียบกับในยุคปัจจุบันแสดงให้เห็นได้ในองค์กรหรือสถาบันเช่น วิกฤตทางธรรมชาติ เกิดเหตุการณ์อุบัติเหตุ แผ่นดินไหว พายุถล่ม น้ำท่วม โคลนถล่ม ไฟไหม้ ดึกถล่ม หรือทางสังคม การวางระเบิด การก่อวินาศกรรมจากผู้ก่อการร้าย การสไตรค์ การออกกฎที่เข้มงวด การควบคุมโดยรัฐ การเคลื่อนไหวขององค์กรเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับสัญญาณ

นอกจากนี้ James A. Robinson (อ้างถึงในรัชนิวรรณ ดวงแก้ว, 2549, น.20) ได้อธิบายความหมายของภาวะวิกฤตว่า ภาวะวิกฤตเป็นคำที่มีความหมายคล้ายกับคำว่า ความตึงเครียด (Stress) ความสับสนอลหม่าน (Panic) ความหายนะ (Disaster) และความรุนแรง (Violence) กล่าวคือ ภาวะวิกฤตเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจ โรบินสันได้อ้างงานวิจัยของไวเนอร์และคาห์น (Wiener and Kahn) ซึ่งได้ประมวลลักษณะของภาวะวิกฤตว่า มีลักษณะทั่วไปถึง 12 มิติ ดังนี้

1. ภาวะวิกฤต คือ หัวเลี้ยวหัวต่อของเหตุการณ์ หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. ภาวะวิกฤต คือ สถานการณ์ซึ่งบุคคลผู้มีส่วนร่วมมีความต้องการในระดับสูงที่จะปฏิบัติงาน
3. ภาวะวิกฤต คุกคามต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ภาวะวิกฤตเป็นสาเหตุที่จะเกิดผลตามมา ซึ่งเป็นการกำหนดอนาคตของผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. ภาวะวิกฤตประกอบด้วยจุดบรรจบของเหตุการณ์ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดสถานการณ์ใหม่
6. ภาวะวิกฤตสร้างความไม่แน่นอนใจในการควบคุมสถานการณ์และการกำหนดทางเลือกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
7. ภาวะวิกฤตลดความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์และผลที่จะเกิดขึ้น
8. ภาวะวิกฤตทำให้เกิดภาวะฉุกเฉิน ความฉุกเฉิน และความวิตกกังวลให้เกิดแก่ผู้มีส่วนร่วม

9. ภาวะวิกฤตเป็นสถานการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์รู้สึกขาดข่าวสารอย่างผิดปกติ
10. ภาวะวิกฤตเพิ่มความกดดันด้านเวลาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
11. ภาวะวิกฤตถูกกำหนดด้วยความเปลี่ยนแปลงของสัมพันธภาพระหว่างผู้มีส่วนร่วม
12. ภาวะวิกฤตเพิ่มความตึงเครียดระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

Karl A.Slaikue (อ้างถึงในรัชนิวรรณ ดวงแก้ว,2549 น.20) ได้อธิบายถึงลักษณะที่จะบ่งชี้ว่า สถานการณ์กำลังอยู่ในภาวะที่เรียกว่า วิกฤต ว่ามีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. เป็นเหตุการณ์อย่างปัจจุบันทันด่วน ทันทีทันใด ผิดแผกไปจากเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่เป็นปกติ
  2. เป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน แม้จะมีการคาดหมายมาก่อนบ้าง แต่คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่า น่าจะเกิดกับคนอื่นไม่เกิดกับตัวเอง
  3. เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะฉุกเฉินมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ จำเป็นต้องปฏิบัติการเยียวยาแก้ไขอย่างฉับพลันเป็นขั้นตอน
  4. เป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เกี่ยวข้องกับคนหมู่มากต้องดำเนินการแก้ไขต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว
  5. เป็นภาวะที่ผิดหวังรุนแรงชั่วขณะและไม่สามารถจัดระเบียบใด ๆ ได้
- เมื่อเกิดภาวะวิกฤตแล้ว ควรมีการเข้าไปแทรกในเหตุการณ์เพื่อก่อให้เกิดผลเชิงป้องกันใน 3 ลักษณะ

1. เพื่อลดความสับสนอลหม่าน
2. เพื่อลดผลกระทบของเหตุการณ์
3. เพื่อพวงไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียหลังเกิดเหตุการณ์นั้น

แนวคิดของสไลคิว บวกกับ แนวคิดของ นิวซอม และคณะ ทำให้เล็งเห็นว่า ก่อนที่จะให้เหตุการณ์บานปลายออกไปมากกว่าเดิม ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะวิกฤตประเภท ชนิดรุนแรง หรือ ชนิดไม่รุนแรงก็ตาม ควรจะมี การเข้าไปแทรกแซงเหตุการณ์โดยเร็ว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักคิดหลายคน

จากภาวะวิกฤต ถือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน มีผลกระทบและจำเป็นต้องมีการตอบสนอง และเกิดในช่วงเวลาหรือจุดหนึ่งของเวลา ในการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด จึงต้องมีการจัดการให้เข้ากับวาระปกติโดยเร็ว และภาวะวิกฤตนี้สามารถเกิดขึ้นกับ บุคคล ครอบครัว องค์กร หรือ ประเทศ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะวิกฤต

Mitroff (อ้างถึงในวีณา แก้วประดับ, 2548, น.24-25) ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการศูนย์การจัดการภาวะวิกฤต University of Southern California และได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างทฤษฎีเรื่องการจัดการภาวะวิกฤต กล่าวว่า ภาวะวิกฤตกลายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นเรื่องธรรมชาติในชีวิตประจำวันน้อยครั้งที่แต่ละวันผ่านไปโดยปราศจากวิกฤตอีกนัยหนึ่งวิกฤตกลายเป็นสภาวะการณ์หนึ่งของยุคข้อมูลข่าวสาร ไม่ใช่สิ่งผิดปกติเกิดขึ้นยากหรือเป็นสภาพภายนอกของสังคมปัจจุบัน แต่กลับชอกชอนจนเป็นรูปธรรมและโครงสร้างของสังคมสมัยใหม่ และเราทุกคนต่างได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ เมื่อเป็นดังนั้น ไม่ว่าเราจะทำงานในองค์กรใหญ่ หรือไม่ก็ตาม เราจึงจำเป็นต้องเข้าใจว่าทำไมภาวะวิกฤตจึงกลายเป็นสภาวะการณ์หนึ่งของโลกปัจจุบันและเราจะทำอย่างไรที่จะเรียนรู้ผลกระทบที่เกิดจากภาวะวิกฤตนั้น นอกจากนี้เรายังจำเป็นต้องเข้าใจสิ่งซึ่งนำมาใช้ในองค์กรขนาดใหญ่เพื่อความปลอดภัย และลดผลกระทบอันเกิดจากภาวะวิกฤตให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ (Crisis)

คำว่า “วิกฤตการณ์” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Crisis ในภาษาไทยอาจใช้คำอื่นๆ ในความหมายเดียวกันอีก เช่น “เหตุวิกฤต” “ภาวะวิกฤต” “หรือภาวะไม่ปกติ”

“เหตุวิกฤต”ตามความหมายของสำนักสารนิเทศกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกาให้คำจำกัดความว่า หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยมากมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เหตุวิกฤตรบกวนชีวิตที่ดำเนินอยู่ตามปกติและทำให้เกิดความรู้สึกไม่แน่นอนและความตึงเครียด เหตุวิกฤตอาจเป็นเหตุการณ์ธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหวหรือพายุเฮอริเคน หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ เช่นเหตุระเบิด เรื่องอื้อฉาว หรือความขัดแย้ง ท้ายที่สุดเหตุวิกฤตอาจทำลายชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กรได้

สำหรับประเทศไทยใช้คำว่า “ภาวะไม่ปกติ” ซึ่งในแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดการด้านข่าวสาร ที่ 1/254 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะไม่ปกติ” ว่าเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ อันได้แก่

1. กรณีที่ประเทศไทยอาจมีภัยคุกคามด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ
2. กรณีที่ประเทศไทยถูกคุกคามด้วยกำลังทหารในบริเวณชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล รวมทั้งได้รับผลกระทบจากปัญหาการสู้รบของประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในบริเวณชายแดน ไม่สามารถจะดำเนินชีวิตตามปกติสุขได้
3. กรณีที่มีเหตุการณ์ก่อความไม่สงบและการจลาจลอย่างรุนแรง
4. กรณีเกิดสาธารณภัยและภัยธรรมชาติอย่างรุนแรงในพื้นที่บางส่วนของประเทศ

5. กรณีเกิดสถานการณ์รุนแรง อันเนื่องมาจากการแพร่กระจายของนิวเคลียร์ สารเคมี และอาวุธชีวภาพ

6. กรณีเกิดสถานการณ์รุนแรง อันเนื่องมาจากการแพร่กระจายข่าวสารผ่านทาง เทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว เช่น อินเทอร์เน็ต และผ่านทางสื่อข้ามชาติที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้แนวคิดเรื่องภาวะวิกฤต และแนวคิดเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ มาเป็นกรอบในการศึกษาและวิเคราะห์ กระบวนการทำข่าวช่วงมหายุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเหตุการณ์มหายุทธศาสตร์ เป็นเหตุวิกฤตทางธรรมชาติที่ไม่รู้ล่วงหน้ามาก่อน โดยพิจารณาข้อจำกัดแนวทางการนำเสนอข่าวเมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤต ที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือมีข้อจำกัดในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลข้อจำกัดในการติดต่อสื่อสารกับองค์กร รวมถึงศึกษา วิเคราะห์ ประกอบกับเหตุการณ์ในช่วงที่เกิดการเข้ามาของสื่อใหม่ โดยเฉพาะ Social Media ที่ส่งผลต่อกระบวนการทำโทรทัศน์ช่วงมหายุทธศาสตร์ประเทศไทยปี 2554 รวมทั้งวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะของภาวะวิกฤตและการเข้าไปแทรกแซงในเหตุการณ์เพื่อก่อให้เกิดผลเชิงป้องกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล (Informaiton Society)

โลกในยุคปัจจุบันกำลังก้าวสู่สังคมยุคสังคมข่าวสารข้อมูล Alvin Toffler (อ้างถึงใน รัฐพล พรหมมาศ, 2550, น.13) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า สังคมมนุษย์วิวัฒนาการมาจากคลื่นอารยะธรรมสามคลื่น ได้แก่ คลื่นลูกที่หนึ่งสังคมเกษตรคลื่นลูกที่สองสังคมอุตสาหกรรม และในปัจจุบันมนุษย์เรากำลังจะสัมผัสกับผลกระทบของคลื่นลูกที่สาม นั่นคือสังคมข่าวสารข้อมูล ซึ่งอารยะธรรมใหม่จะขัดแย้งกับอารยะธรรมอุตสาหกรรมแบบเก่าโดยจะมีลักษณะเป็นสังคมแห่งเทคโนโลยีระดับสูง แต่ต่อต้านสังคมอุตสาหกรรม สังคมดังกล่าวมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าสังคมในยุคที่ผ่านมามนุษย์อาจใช้เวลาในการสัมผัสกับคลื่นลูกที่หนึ่งและลูกที่สองนานนับร้อยนับพันปี แต่กับคลื่นลูกที่สามมนุษย์จะใช้เวลาเพียงแค่วันไม่กี่ปีเท่านั้น(Alvin Toffler, 1980)

สังคมข่าวสารข้อมูล หรือคลื่นลูกที่สาม เกิดขึ้นเมื่อใดนั้นไม่สามารถกำหนดเจาะจงได้ นักวิชาการบางส่วนได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สังคมคลื่นลูกที่สามนั้น เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เริ่มมีระบบการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ โทรเลข โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากคิดค้นเครื่องคอมพิวเตอร์ บ้างก็ให้ทัศนะไว้ว่าสังคมข่าวสารข้อมูลเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 80 (ช่วง พ.ศ. 2523) แต่ทวีความเข้มข้นในช่วงทศวรรษที่ 90 (ช่วง พ.ศ. 2533) อย่างไรก็ตาม สังคมข่าวสารข้อมูลมาพร้อมๆกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารและระบบ

การขนส่ง จนนำไปสู่สถานะที่มีการกล่าวเปรียบเทียบว่าโลกใบใหญ่ได้หดลงจนกลายเป็นโลกที่เป็นหมู่บ้าน (Global village) การเปลี่ยนแปลงจากสังคมยุคอุตสาหกรรมสู่ยุคสังคมข่าวสารข้อมูล ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ผ่านเทคโนโลยีโทรศัพท์ชนิดพกพาการเดินทางหรือการขนส่งสินค้าข้ามประเทศซึ่งในอดีตอาจต้องใช้เวลานานนับสัปดาห์แต่ในปัจจุบันได้ลดเวลาลงเหลือเพียงไม่กี่ชั่วโมงผ่านระบบการขนส่งที่ทันสมัยสังคมข่าวสารข้อมูลเป็นสังคมที่มนุษย์ผู้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมในสังคมจะต้องอาศัยข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้รับผ่านสื่อ (Media) มาใช้ในการตัดสินใจ การดำรงชีวิตหรือการทำกิจกรรมต่างๆ หากขาดซึ่งข้อมูลหรือสารสนเทศเหล่านี้แล้ว โอกาสที่จะกลายเป็นผู้เสียเปรียบในสังคมจะมีมากขึ้นผู้ที่มิข้อมูลที่รวดเร็วและถูกต้องเพราะความสามารถในการใช้วิทยาการสมัยใหม่โดยเฉพาะอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ที่เหนือกว่าย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบบุคคลอื่นโดยการใช้ประโยชน์จากวิทยาการสมัยใหม่นั้น ผู้ใช้จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับในแง่การใช้เครื่องมือต่างๆ ทำให้กลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับความจริงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นคนล้าสมัยที่อาจจะไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับสังคมยุคข่าวสารข้อมูลนี้ได้สภาพแวดล้อมของสังคมข่าวสารข้อมูลจะเป็นที่สังคมของคนที่มีการศึกษาเป็นชุมชนเมืองมีจิตวิทยาศาสตร์หวงแหนในสิทธิเสรีภาพ รูปแบบการปกครองจะเป็นระบบการเมืองแบบเปิดประชาชนมีส่วนร่วมการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาชนมีสิทธิมีเสียงมีส่วนร่วมสื่อมวลชนมีสิทธิเสรีภาพระบบการศึกษาทันสมัย มีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทำให้ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการผลิตเพิ่มสูงขึ้นกว่าในสังคมยุคอดีต

การวิจัยในหัวข้อ “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาวุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล มาประกอบการอภิปรายบทบาทของเทคโนโลยี Social Media และบทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อทราบถึงการเข้ามาของสื่อใหม่ ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์และความสำคัญในบทบาทของผู้คัดกรองข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อใหม่ (New Media)

รัฐพล พรหมมาศ กล่าวว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในยุคสังคมสารสนเทศ ที่มีการใช้ชีวิตอยู่นอกบ้านมากขึ้นทำให้ผู้ส่งสารมีการพัฒนาช่องทางสื่อและรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศผ่านสื่อ เพื่อให้เข้าถึงผู้รับสารมากที่สุด โดยสื่อใหม่ หรือ New Media ก็ได้ถือกำเนิดและ

เติบโตขึ้นเป็นทางเลือกใหม่ ทำให้ทั้งผู้รับสาร ผู้ส่งสาร เลือกใช้สื่อใหม่นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ สันตะเทือนต่อระบบการสื่อสารผ่านสื่ออย่างเห็นได้ชัด

ในกลางยุคทศวรรษที่ 1980 คำว่า Multimedia หรือสื่อผสมยังถือว่าเป็นสิ่งใหม่ การ นำเอาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารถือว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวมาก โดยอาจเกิดขึ้นได้ จริงในโลกอนาคตที่ไกลออกไปนับร้อยปีแต่ภายหลังจากการเจริญเติบโตอันรวดเร็วของเทคโนโลยี ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ และเซมิคอนดักเตอร์ ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีขนาดที่เล็กลง แต่ ประสิทธิภาพในการทำงานกลับสูงขึ้น ทำให้โลกของเราเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสื่อใหม่ เป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่กำเนิดขึ้นมา ในยุคสังคมสารสนเทศ หัวใจหลักของสื่อใหม่ คือ สื่อที่เป็น อุปกรณ์ทางดิจิทัลโดยผู้ส่งสารสามารถผลิตสารสนเทศในรูปแบบใดๆก็ตามแล้วใช้เทคโนโลยีอัน ทันสมัยช่วยเหลือในการจัดเก็บหรือบันทึกและส่งกลับให้กับผู้รับสารในรูปแบบของดิจิทัล ตัว สารสนเทศที่ถูกส่งผ่านช่องทางสื่อใหม่นั้นจะมีลักษณะเด่น คือมีความเสมือนจริง (Virtual Reality) สามารถกระตุ้นให้เกิดจินตนาการตามได้โดยง่ายเนื้อหาของสารสนเทศมีความทันสมัยและมี รูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่าง ภาพ เสียง ตัวอักษร (VonWodtke, 2000) ผู้รับสารสามารถส่งสาร กลับสู่ผู้ส่งสารได้โดยทันที (Interactive) ซึ่งการสื่อสารบน โลกของ Social Network ปัจจุบันนี้ได้ กลายเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารบนสังคมโลกไปแล้ว

Social Network หรือ กลุ่มเครือข่ายสังคม หมายถึง เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการสร้าง สังคมเครือข่ายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่น www.Facebook.com ส่วน [http:// Twitter.com](http://Twitter.com) เป็น micro blog site ซึ่งเป็น Social Media ชนิดหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วเครือข่ายทางสังคม อาจจำแนกได้ใน หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็น Online Service , Platform หรือรูปแบบของสื่อปฏิสัมพันธ์ต่างๆที่ จัดทำขึ้นมาใช้ในการสื่อสารและแบ่งปันประสบการณ์ข้อมูลสารสนเทศระหว่างบุคคลซึ่งกลุ่ม เครือข่ายทางสังคมเหล่านี้จะเป็นพื้นที่สำหรับการนำเสนอสิ่งที่เขาต้องการแบ่งปันหรือต้องการที่จะ สื่อสารถึงกันในโลกยุคสังคมออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นทักษะ ความคิดเห็น ความรู้สึก กิจกรรม เหตุการณ์ และความสนใจเฉพาะเรื่องเหล่านี้เป็นต้น

Social Media หมายถึง สังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร หรือเขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นเอง ทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่อ อื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่าย ของตน ผ่านทางเว็บไซต์ Social Network ที่ ให้บริการบนโลกออนไลน์ ปัจจุบัน การสื่อสารแบบนี้ จะทำผ่านทาง Internet และ โทรศัพท์มือถือมี อีอ มากขึ้นเรื่อยๆโดยปัจจุบันนี้ การสื่อสารผ่าน Facebook กำลังได้รับความนิยมสูงสุดจากคนทั่วทุกมุม โลก

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับ Facebook

ปรากฏการณ์ของการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารจากพัฒนาการของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในยุคปัจจุบันมีความเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มคนทุกชนชั้นในสังคม ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของระบบการสื่อสารสร้างความรวดเร็ว สะดวกสบายต่อผู้ใช้งานกว้างจนกลายเป็นปรากฏการณ์ในมิติของการสร้างระบบเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ในการสื่อสารของโลกยุคดิจิทัล (Digital) ในปัจจุบันเครือข่ายทางสังคม หรือที่เรียกว่า “สังคมออนไลน์” เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์และพัฒนาปรับใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่สามารถเชื่อมโยงการสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสารได้ในวงกว้างเพื่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันสิ่งที่มีอยู่หลากหลายมิติระหว่างกัน ได้จากพลังของสื่ออินเทอร์เน็ตดังกล่าว ระบบเครือข่ายที่เริ่มต้นและเป็นที่ยึดกันจะถูกสร้างและพัฒนาขึ้นมาในราวปี ค.ศ. 1997 ภายใต้ชื่อ Six Degree และวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ภายหลังจากปี ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา ซึ่งมีสิ่งบ่งชี้จากจำนวนปริมาณผู้ใช้ที่เพิ่มขึ้นมีการพัฒนาระบบการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตในลักษณะของกลุ่มเครือข่ายดังกล่าวซึ่งจะมีหลากหลายรูปแบบ และหนึ่งในโปรแกรมเครือข่ายทางสังคมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีก็คือ Facebook

Facebook เป็นสื่อเครือข่ายสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่สังคมมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์หลักเพื่อการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนหรือคนรู้จักและเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน Facebook มีจุดกำเนิดเริ่มต้นและพัฒนาโดย Mark Zuckerberg นักศึกษามหาวิทยาลัย Harvard ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 2004 ซึ่งในระยะเริ่มแรกของ Facebook นั้นมีจุดประสงค์หลักเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนผู้เรียนด้วยกันในมหาวิทยาลัยต่อมาได้ขยายขอบข่ายการติดต่อเชื่อมโยงข่าวสารไปสู่สถานศึกษารอบๆพื้นที่เมือง Boston จนมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วเพียงแค่ว่าระยะเวลาเพียงปีสามารถสร้างมวลสมาชิกเครือข่ายที่เป็นนักศึกษาในสถานศึกษาและมหาวิทยาลัยได้อย่างทั่วถึงทั้งหมดในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น E-Mail Address ยังเป็นช่องทางในการสื่อสารของแต่ละบุคคลที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง ต่อมาภายหลัง Facebook ได้เปิดบริการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายจาก E-Mail Address เข้าด้วยกันเพื่อความสะดวกในการสื่อสารในช่วงปี ค.ศ. 2006

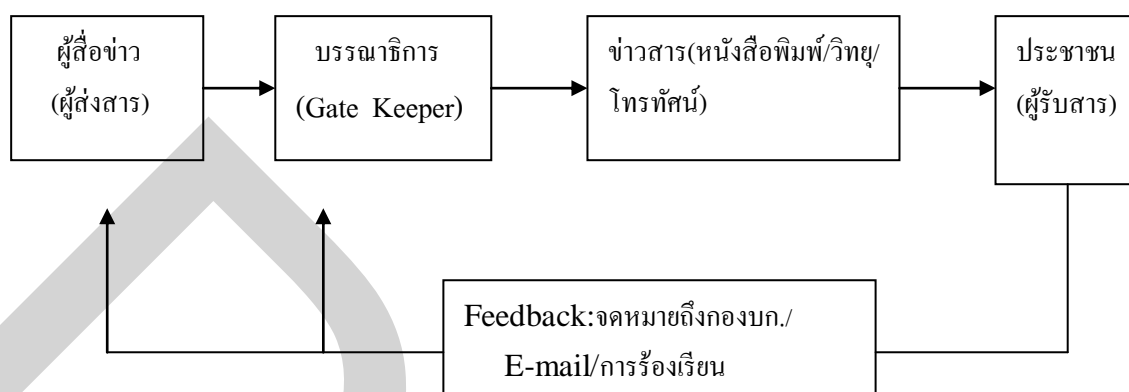
Facebook เป็นสื่อออนไลน์ (Social Media) ที่กลายเป็นกระแสที่กำลังมาแรงและกำลังเป็นที่นิยมกันมากในสังคมออนไลน์ทุกหนแห่งในโลกยุคไซเบอร์ในปัจจุบัน Facebook ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสารในยุค Ubiquitous ที่การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่งจากอิทธิพลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการสร้างระบบเครือข่ายแบบไฮแมงมุม (World Wide Web : WWW) ที่มีผู้ใช้สื่อทางสังคมดังกล่าวเป็นจำนวนมากในหลากหลาย

จุดประสงค์ของผู้ใช้หรือผู้สื่อสาร ปัจจุบันปริมาณของสมาชิกเครือข่าย Facebook ได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นในวงกว้าง จากรายงานสรุปในเดือน กันยายน ปี 2012 อ้างว่ามีผู้ใช้ Facebook ทั่วทุกมุมโลกถึง 1,000 ล้านคน 50 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนดังกล่าวจะใช้เป็นประจำในวิถีชีวิตประจำวัน ผู้ใช้บริการจะใช้เวลากว่า 700 ล้านนาทีต่อเดือนในการใช้ Facebook มีผู้ให้บริการมากกว่า 200 ล้านคนที่ใช้ Facebook ในการเชื่อมโยงสื่อสารกันอย่างเป็นระบบและมีความหลากหลายในกิจกรรมการติดต่อสื่อสารดังกล่าวและหากจัดลำดับของประเทศที่มีจำนวนประชากรที่ใช้ Facebook ใน 4 ลำดับแรกของโลกโดยการสุ่มจากประชากร 26,198,200 คนแล้ว เรียงลำดับได้ดังนี้ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล อินเดีย และอินโดนีเซีย

การวิจัยในหัวข้อ “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดูทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อใหม่รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับ Facebook มาใช้ในการอภิปรายบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์และบทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้ามาของสื่อใหม่

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting)

จากการเข้ามามีบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้มีการวิพากษ์กันอย่างกว้างขวางภายในกลุ่มนักวิชาการและวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนต่อบทบาทอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการข่าว ไม่ว่าจะเป็นการกรองข่าวสาร การค้นคว้าและได้มาซึ่งข้อมูล ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่และเนื้อหาที่ปรับเปลี่ยนไปซึ่งการจะเข้าใจบทบาทของสื่อสังคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นต้องศึกษาพื้นฐานของลักษณะการทำข่าวแบบดั้งเดิมหรือที่เรียกว่า Traditional Journalism ก่อน หากพิจารณาจากโมเดลการไหลของข่าวสารในองค์กรข่าวและกระบวนการทำข่าวตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารแบบเดิมของสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยไม่มีสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องจะพบว่าเป็นการสื่อสารทางเดียวจากองค์กรข่าวไปสู่ผู้รับสารเป็นหลักโดยบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการในองค์กรข่าวคือการคัดเลือกข่าวสารและการนำเสนอเรื่องที่ผ่านมาผ่านการกรองโดยพิจารณาจากความจำเป็นต่อการรับรู้ของผู้รับสารและสังคมแล้วส่งตรงผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร การมีส่วนร่วมจากผู้รับสารคือในฐานะเป็นแหล่งข่าวเมื่อผู้สื่อข่าวต้องการข้อเท็จจริงและความเห็นประกอบข่าวนั้น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานข่าวกับผู้รับสารเป็นในลักษณะผ่านจดหมายถึงกองบรรณาธิการหลังจากที่ข่าวมีการเผยแพร่ไปแล้ว (Nip, 2006)

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม

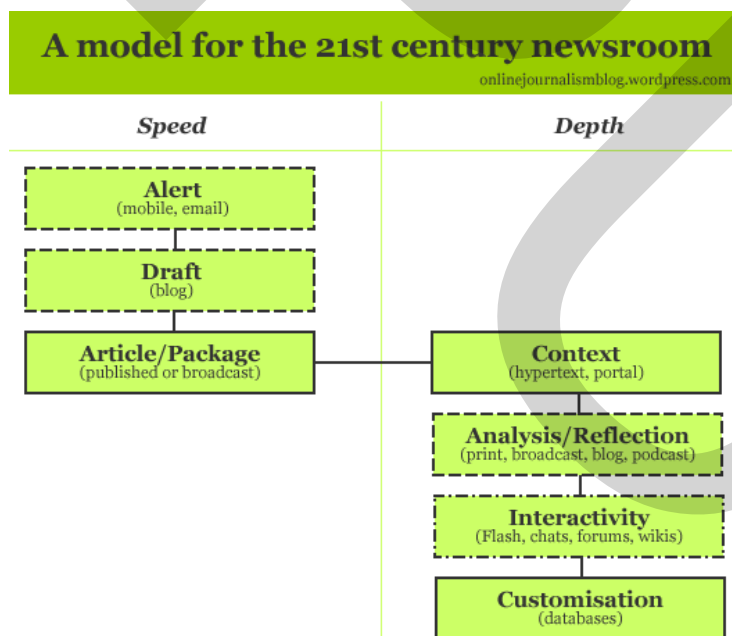
จากโมเดลการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) ข้างต้นจะเป็นว่า การไหลของข่าวสารและกระบวนการทำข่าวนั้น เริ่มต้นจากผู้สื่อข่าวทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข่าวเขียนเป็นข่าว หรือรายงานข่าวเรื่องนั้นส่งต่อเข้าสู่กองบรรณาธิการให้ทำหน้าที่เป็นผู้กรองข่าวสาร คัดเลือกข่าวที่จะส่งต่อไปยังผู้รับสาร โดยมีปัจจัยในการคัดเลือกข่าวขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กรการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ซึ่งในงานข่าวแบบดั้งเดิมนั้นบทบาทนายทวารข่าวสารหรือ Gate Keeper มีความสำคัญมากในการคัดเลือกข่าวที่คิดว่าสังคมจำเป็นต้องรู้แล้วนำเสนอโดยเป็นผู้กำหนดทั้งประเด็นที่จะนำเสนอ เวลา ความถี่ และปริมาณข่าวที่จะนำเสนอด้วย

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดลักษณะของการทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ซึ่งเรียกว่า Online Journalism การทำงานของผู้สื่อข่าวออนไลน์ หรือผู้สื่อข่าวที่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีสื่อออนไลน์เข้ากับกระบวนการทำข่าวมีลักษณะการทำงานเฉพาะที่เพิ่มขึ้นจากสื่อดั้งเดิม Deuze(2003) อธิบายว่าผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อออนไลน์ต้องเลือกตัดสินใจการใช้สื่อที่แตกต่างให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ (Multimediality) ต้องคำนึงถึงช่องทางเครื่องมือที่จะทำให้มีการโต้ตอบกับผู้รับสารและมีเครื่องมือให้ผู้รับสารสามารถเลือกรับข่าวสารในรูปแบบที่ต้องการได้ (Interactivity) และต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวไปสู่ประเด็นหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ผ่าน Hyperlink(Hypertextuality)

2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว

นักวิชาการหลายคนพยายามอธิบายและเสนอรูปแบบวิธีการของการทำข่าว การไหลของข่าวการทำข่าวของกองบรรณาธิการข่าวที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นผลมาจากการนำสื่อออนไลน์เข้ามาหลอมรวม (Convergence) กับสื่อดั้งเดิม ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการปรับตัวขององค์กรข่าว

ในยุคการสื่อสารดิจิทัล หลักที่นักวิชาการ (Deuze 2001; Harper 1998; Pavlik 1999) (อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม, 2554 น.8) เสนอแนวคิดที่ตรงกันคือการปฏิวัติของงานด้านวารสารศาสตร์ (revolution in journalism) เป็นผลมาจากเทคโนโลยีสื่อออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะของการเชื่อมต่อข้อมูล (Hypertext) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactivity) การผลิตสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) การสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) การมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าวบรรณาธิการ และผู้รับสาร (Participation and Collaboration) โดยประเด็นสำคัญคือในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการจะเป็นรูปแบบการทำงานแบบร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ในการทำงานข่าวและการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆของสังคมให้ทำงานร่วมกันกับองค์กรสื่อ (Skoler, 2009; Paul Bradshaw, 2007 อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม, 2554 น. 9) บอกว่า กระบวนการทำงานแบบใหม่นี้ต้องให้ความสำคัญใน 2 มิติคือ มิติเร็ว และ มิติความลึก ซึ่งเป็นศักยภาพ 2 ส่วนของสื่อออนไลน์ที่ควรถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยเสนอการทำงานของกองบรรณาธิการให้มีการใช้สื่อดั้งเดิมร่วมกับสื่อออนไลน์เพื่อทำให้สามารถรายงานข่าวได้ทั้งในมิติลึก (Depth) และ มิติของความเร็ว (Speed) โดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน โดยสรุปในหน้าถัดไป

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวศตวรรษที่ 21

1. Alert (การเตือนให้ทราบ) เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่มีข้อมูลข่าวเข้ามา โดยรายงานผ่านเทคโนโลยีมือถือและอินเทอร์เน็ต เช่น SMS ข้อความข่าวสั้นผ่าน Twitter

และ Facebook เพื่อเตือนให้ผู้รับสารรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นและดึงความสนใจให้ติดตามข่าวสารนั้นต่อ ขั้นตอนนี้ช่วงชิงกันเรื่องความเร็วเพื่อประกาศว่าใครเป็นเจ้าของข่าวนั้นก่อนกันด้วยระหวางองค์กรข่าวต่างๆ

2. Draft (ข่าวร่าง) คือการรายงานข่าวแบบคร่าวๆ โดยให้รายละเอียดเท่าที่รวบรวมได้ อัพเดทเพิ่มเติมเป็นระยะ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะยังไม่ละเอียดพอที่จะนำเสนอออกสื่อหลัก ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้จะทำแบบ Real-time หรือ ณ เวลาที่มีข้อมูลใหม่เข้ามา เพื่อให้ผู้รับสารติดตามได้ต่อเนื่อง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการตอบโต้ของผู้รับสาร สามารถใช้เครื่องมือ Blog ทำงานในขั้นตอนนี้ได้

3. Article / Package (รายงานข่าว) ระหว่างการทำหน้าที่ในมิติเร็ว และลึกของสื่อออนไลน์ต่อการรายงานข่าว การเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ในกระบวนการนี้ การบรรณาธิการข่าว หรือการตัดสินใจของกองบรรณาธิการในการคัดเลือกข่าวและข้อมูลที่จะนำเสนอ ผลิตเป็น“รายงานข่าวหรือสื่อบรรณาการ” (Package) โดยมีคุณค่าของการผลิตที่มากขึ้นและมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาตามประเด็นที่ต้องการนำเสนอ

4. Context (เพิ่มเติมข้อมูล) เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลสนับสนุน ข้อมูลต่อยอดที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น โดยอาศัยธรรมชาติของสื่อออนไลน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆเข้ามามากด้วย Hyperlink ซึ่งทำให้การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับข่าวหนึ่งกว้างและครอบคลุมหลายประเด็นมากขึ้น

5. Analysis / Reflection ขั้นตอนการวิเคราะห์และสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับข่าว เป็นการรวบรวมปฏิกริยาตอบรับความเห็นแบบทันทีจากแหล่งต่างๆในชุมชนบล็อกโดยทั่วไป หรือจาก Blog หรือ Forum ของนักข่าว / สำนักข่าวเอง โดยรวบรวมจากทั้งผู้ที่ได้รับข้อมูลและผู้ที่ได้รับผลกระทบ นำไปสู่การอภิปรายมุมมองที่แตกต่าง

6. Interactivity การมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ครอบคลุมเรื่องการแลกเปลี่ยนความเห็น การแบ่งปันข้อมูล การสร้างช่องทางความร่วมมือในการร่วมกันรายงานข่าว หรือหาข้อมูลข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร

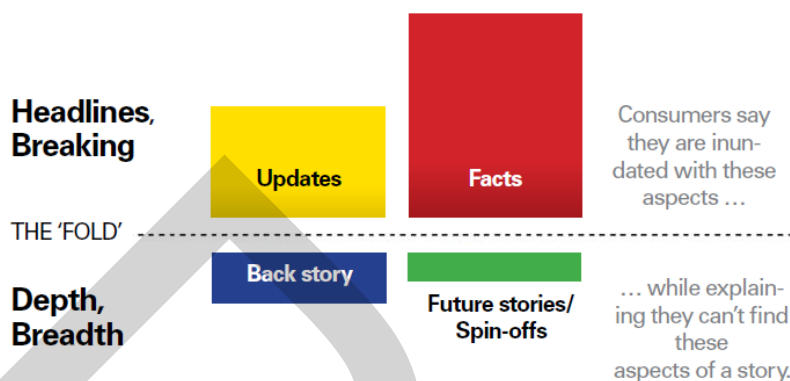
7. Customisation การสร้างเครื่องมือให้ผู้รับสารเลือกรับข้อมูลได้ตามต้องการ ทั้งรูปแบบของเนื้อหา วิธีการรับสาร และเวลาในการรับสาร การเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แนะนำเนื้อหาเพื่อให้ค้นคว้าต่อ เป็นต้น

Pavlik (1999 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, น.11) บอกว่า เครื่องมือของ New Media และสื่ออินเทอร์เน็ตสร้างความเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชนดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารจะทำได้หลากหลายวิธีมากขึ้น ทำให้การรายงานข่าวที่สำคัญมีเนื้อหาที่ดีขึ้น ถูกต้องมากขึ้น รอบด้านและมาจากหลายมุมมองมากขึ้นรวมถึงสามารถตรวจสอบเหตุการณ์นั้น หรือระบุสิ่งที่เกิดขึ้นได้เร็ว

2. ในแง่ของเนื้อหาข่าว (Content) สื่อใหม่ทำให้เนื้อหาข่าวมีอยู่ทั่วไป การเลือกรับสารการมีปฏิสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเป็นเรื่องสำคัญในการผลิตเนื้อหาข่าว ส่งผลให้ข่าวที่น่าสนใจมีความหลากหลาย มีมุมมอง ความลึก และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น แต่สิ่งที่จะต้องระวังในการใช้สื่อออนไลน์คือ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องความเร็วที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรายงานข่าว

3. การเปลี่ยนแปลงการทำงานของห้องข่าว หรือกองบรรณาธิการ Online News ที่มาจากองค์กรข่าวที่เริ่มต้นจากการทำข่าวออนไลน์เลยจะมีความยืดหยุ่นในการปรับองค์กรมากกว่า การที่สื่อดั้งเดิมปรับองค์กรรับสื่อใหม่ยกตัวอย่าง TheStreet.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่รายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และหุ้นจาก Wall Street มีรูปแบบของกองบรรณาธิการข่าวที่ทำงานคล่องตัวมีระดับขั้นตอนของการทำงานน้อยกว่าสื่อดั้งเดิมมีการรวมข้อมูลการทำงานไว้ที่ศูนย์กลางแต่ก็มีการบูรณาการ (Integrated) การทำงานมากกว่า มีการสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรและระหว่างผู้สื่อข่าวส่งผลให้เว็บไซต์TheStreet.comสามารถผลิตข่าวที่มีความสร้างสรรค์ มีประเด็นมุมมองใหม่ๆ ที่น่าสนใจ และมีการรายงานอย่างต่อเนื่องและสามารถรายงานการเปลี่ยนแปลงของหุ้นนาที่ต่อหน้าที่ได้อย่างแม่นยำหนักแน่นนอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานของห้องข่าวหรือกองบรรณาธิการอีกประการคือ จะมีนักข่าวที่เป็น Freelance หรือ Stringers มากขึ้น เพื่อทำงานในพื้นที่ห่างไกลออกไป แล้วส่งข่าวเข้ามาให้โต๊ะข่าว การสามารถรายงานข่าวได้จากทุกที่ทำให้ค่าใช้จ่ายของกองบรรณาธิการลดลงแต่นักข่าวมีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้นจากการศึกษา A New Model for News (2008) โดยสำนักข่าว AP (Associated Press) เกี่ยวกับโครงสร้างการบริโภคข่าวของกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของข่าวการบริโภคข่าวในยุคสื่อดิจิทัลได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) กระบวนการข่าวและบริโภคข่าว ดังนี้

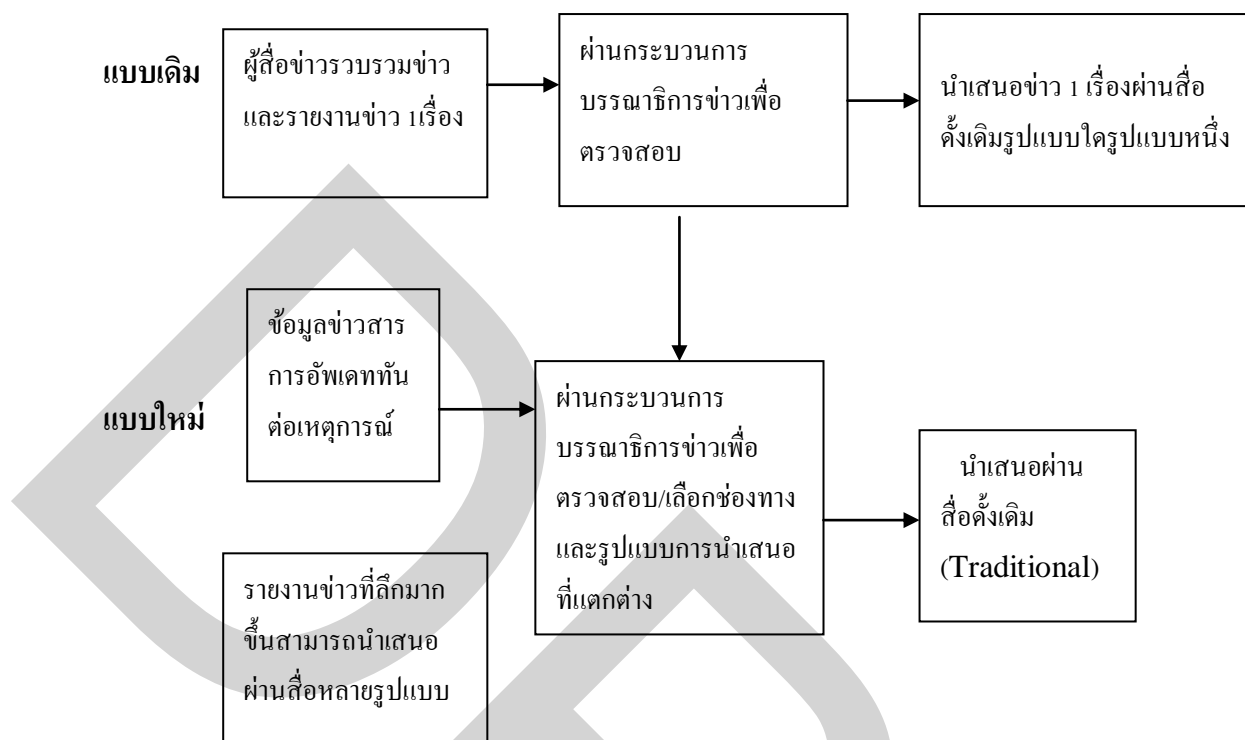
ภาพที่ 2.3 รูปแบบ (Model) ของการทำข่าว

ที่มา : The Associated Press & Context-Based Research Group.

ช่องทางและแพลตฟอร์มที่ทำให้การสื่อสาร ส่งต่อข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วส่งผลต่อการสร้างรูปแบบ (Model) ของข่าวที่อยู่บนพื้นฐานของความเร็วในการเผยแพร่เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคข่าวอย่างส่งผลให้เนื้อหาข่าวส่วนใหญ่ที่ส่งออกมาเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงและการอัปเดตข่าวสาร (Headlines, Breaking) เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคข่าวได้รับจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงส่วนของความลึกของเนื้อหาเช่น ข้อมูลเบื้องหลังข่าว หรือการต่อยอดประเด็นพัฒนาเรื่องของข่าวที่มุมมองอื่นๆ ผู้บริโภคข่าวสารบอกว่าได้รับเนื้อหาลักษณะนี้น้อยกว่า สะท้อนให้เห็นว่าความเร็วของเทคโนโลยีทำให้การทำข่าวยังต้องแข่งขันในเรื่องข่าวเร็วแต่ผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการเรื่องของความลึกของเนื้อหาข่าวได้

AP อธิบายว่า การรายงานข่าวในปัจจุบันเป็นเรื่องของการ “รายงานสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น” ไม่ใช่รายงานว่าจะอะไรเกิดขึ้นไปแล้ว จากแผนภูมิจึงสรุปให้เห็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP จากเดิมการรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวเพียง 1 ข่าวผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าวและเผยแพร่สู่ผู้รับสาร 1 รายงาน เปลี่ยนเป็นผู้รับสาร ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีข่าวที่หลากหลายมากกว่าเพียง 1 เรื่อง 1 มุมมอง โดยเกิดจากการพัฒนาประเด็นและข้อมูลในระหว่างกระบวนการรายงานข่าวตามโมเดลข้างต้น

ภาพที่ 2.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP

การเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวการปรับตัวจะเกิดขึ้นในส่วนของกระบวนการรวบรวมข่าว การรายงานข่าว ช่องทางและรูปแบบในการเผยแพร่ข่าว ตลอดจน การคำนึงถึงการสื่อสารสองทาง การดึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับสาร โดยข่าวจะถูกนำเสนอใน 2 มิติคือ ความเร็วทันต่อเหตุการณ์ ณ เวลาที่สถานการณ์เกิดขึ้นหรือมีข้อมูลพัฒนาการอัปเดตใหม่ๆ และมีคุณภาพลึก การให้ข้อมูลที่มากกว่าการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นประกอบด้วย เบื้องหลังข่าว วิเคราะห์ข่าว และการต่อยอดประเด็นข่าว ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการของการสื่อข่าวเพิ่มเติม ดังนี้

2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (NewsGathering and News Reporting Method)

จากลักษณะของสื่อออนไลน์และกระบวนการสื่อข่าวที่มีการสื่อสารแบบสองทางระหว่างสำนักข่าวกับผู้อ่านมากขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล การมีส่วนร่วมจากประชาชนทั่วไปเป็นผลทำให้เกิดรูปแบบของกระบวนการหาข่าวหรือรวบรวมข้อมูลข่าวสารแบบใหม่ๆ รวมถึงวิธีการรายงานข่าวที่มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแตกต่างจากกระบวนการสื่อข่าวแบบเดิมที่

ผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวเป็นเพียงผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารก็รอรับและอ่านข้อมูลนั้นเพียงอย่างเดียว

Briggs (2007 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.17) อธิบายการรายงานข่าวยุค 2.0 ว่าเป็นการรายงานข่าวที่ทำอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการทำข่าว ไม่ใช่รอให้ทำรายงานเสร็จแล้วค่อยเผยแพร่การรายงานข่าวระหว่างขั้นตอนกระบวนการทำข่าวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้สื่อข่าวและคนอ่านและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกระบวนการสื่อข่าวได้ เรียกโมเดลการรายงานข่าวนี้อันว่า Distributed, collaborative or open-source reporting โดยเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นผู้สื่อข่าวจะรายงานและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านส่งข้อมูลต่างๆเข้ามาเพื่อประมวลต่อยอดประเด็นและใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งของการเจาะข่าวและนำมารายงาน สามารถใช้ได้ทั้งการหาข้อมูล การหาแหล่งข่าว และการตรวจสอบข้อเท็จจริง

Paul Bradshaw (2007) (อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554 น.17) อธิบาย Distributed Journalism ว่าเป็นการทำงานร่วมกับชุมชน (Community) ด้วยการใช้อุปกรณ์ของสื่อออนไลน์ที่เปิดช่องให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์มีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลดังนั้นนักข่าวจึงจำเป็นต้องเข้าใจ “ชุมชน” ที่สร้างขึ้นมา ที่ติดตามผู้สื่อข่าวอยู่ และชุมชนออนไลน์อื่นๆ บนโลกอินเทอร์เน็ตรวมถึงชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ซึ่งบางครั้งผู้สื่อข่าวอาจได้ประเด็นข่าวจากข้อมูลที่ชุมชนให้มาก็เป็นได้ ผู้รับสารอาจกลายเป็นแหล่งข่าวหรือ ผู้ให้ข้อมูลข่าวได้ (Contributor) ซึ่งช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถมีความซับซ้อนของมิตติความคิดและมุมมองต่อประเด็นข่าวที่หลากหลายแตกต่างมากขึ้น

Miel and Faris (2008 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.17) บอกว่าสื่อดิจิทัลที่เชื่อมโยงต่อกันเป็นระบบเครือข่ายของสื่อใหม่ทำให้สามารถเผยแพร่เนื้อหาได้ในวงกว้างทั่วโลกโดยใช้ต้นทุนที่น้อยกว่าสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์เช่นเดียวกับ Pavlik (1999 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.17) บอกว่าเครื่องมือของสื่อใหม่ทำให้สามารถเลือกรับสารได้ มีปฏิสัมพันธ์สร้างมัลติมีเดียได้ ช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถทำได้ในมิตติลิกมากขึ้น แต่ต้องระวังเรื่องการตัดสินใจบนพื้นฐานของจริยธรรมสื่อที่อาจถูกบิดเบือนได้ในบางเรื่อง Mitchelstein and Boczkowski (200 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.17) บอกว่า เครื่องมือบนโลกออนไลน์ทำให้นักข่าวต้องทำงานหลายๆ อย่าง (Multiple tasks) มากขึ้น และต้องผสมผสานเครื่องมือในการรวบรวมข่าว (Newsgathering) และเทคนิคในการเล่าเรื่อง (Story-telling technique) ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆให้ได้อย่างเหมาะสม ธรรมชาติของตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่แต่ละคนไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ ฯลฯ จะมีหน้าที่เฉพาะของตนเองกลายเป็นทุกคนต้องสามารถทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเองหรือที่เรียกว่า Multi-

skill journalist (Alejando, 2010 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, น.18) ในขณะเดียวกัน กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำข่าวก็มีวิธีการ รูปแบบ และมีธรรมชาติที่เปลี่ยนไปหรือเพิ่มเติม ศักยภาพจากการใช้สื่อสังคมในหลายประเด็น ดังนี้

สื่อสังคมเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการได้มาซึ่งเทคนิคหรือประเด็นนำไปสู่ข่าวของผู้สื่อข่าว

สามารถช่วยเรื่องการเข้าถึงแหล่งข่าว

ผู้สื่อข่าวต้องมีบทบาทในการคัดกรองข่าวสารข้อมูลด้วยตัวเองมากขึ้น จากเดิมที่

สามารถให้กองบรรณาธิการเป็นคนตรวจสอบได้แต่ในเมื่อผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวได้ทันทีผ่านสื่อสังคมโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวต้องทำหน้าที่“คัดกรอง”(Filter) ด้วยตัวเองเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

อย่างไรก็ตามจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการหลอมรวม (Convergence) การข้ามสื่อผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคมทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสารที่ชัดเจนมากขึ้นด้วย

2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) การตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists' Decision-Making)

จากการที่นักสื่อสารมวลชนมีหน้าที่เลือกสรร ตกแต่ง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเสนอไปยังผู้รับสาร ซึ่งลักษณะหน้าที่เช่นนี้คล้ายกับว่าทำหน้าที่เป็น “ผู้เฝ้าประตูข่าวสาร” (Gate Keeper) หรือบางแห่งก็เรียกกันว่านายทวารข่าวสาร หรือผู้ปิดและเปิดประตูสารซึ่งการจะเรียกเช่นใดนั้นความหมายก็คงไม่พ้นผู้ที่คอยกั้นกรองข่าวสารเพื่อที่จะส่งผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารนั่นเอง มีนักคิดทางสื่อสารมวลชนจำนวนมากให้ความหมายคำว่า Gate Keeper ไว้ดังนี้

Schramm กล่าวว่า Gate Keeper เป็นผู้มีสิทธิในการเปิดและปิดประตูสารต่าง ๆ ที่มีมาถึง gatekeeper ซึ่งการสื่อสารในสังคมทุกวันนี้ Gate Keeper ก็ยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะ Gate keeper เหล่านี้ ได้แก่ นักข่าว บรรณาธิการข่าว หัวหน้าฝ่ายข่าวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือวัฒนธรรม ผู้เขียน ผู้พิมพ์ นักวิจารณ์ หัวหน้าหน่วยงานด้านสื่อสาร ผู้จัดการโฆษณา ประธาน ครู และพ่อแม่ เป็นต้น

หน้าที่ของ Gate Keeper ไม่เพียงแต่เลือกหรือปฏิเสธสารต่าง ๆ ที่เข้ามาเท่านั้น Gate Keeper ยังทำหน้าที่จัดสารนั้นๆให้อยู่ในรูปที่เขาต้องการตลอดจนกระทั่งกำหนดการนำเสนอข่าวสาร ระยะเวลาที่หน่วยงานข่าวสารนั้นไว้ว่าจะเสนอในช่วงเวลาใดหรือเสนอสารทั้งหมดซ้ำกัน หรือเลือกเสนอเพียงบางส่วนเท่านั้น

Gate Keeper ผู้ซึ่งควบคุมการไหลของข่าวสารทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็มี นักข่าว บรรณาธิการข่าว ผู้จัดการโฆษณา ของทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และเครื่องสถานีโทรทัศน์ตลอดจนสำนักข่าว

อย่างไรก็ตาม กรณีที่นักข่าวได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการข่าวให้ไปหาข่าว นักข่าวผู้นั้นก็จะทำหน้าที่เหมือนกับผู้เฝ้าประตูหรือผู้ปิดเปิดประตูสารเช่นกัน ก็จะเป็นคนตัดสินใจในเบื้องต้นว่าจะเขียนข้อเท็จจริงในเรื่องของข่าวที่ตนหาอย่างไรการที่นักข่าว และบรรณาธิการข่าว จะตัดสินใจเลือกข่าวอย่างไรนั้น ข้อเขียนของ Bagdikian ได้บอกไว้ว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

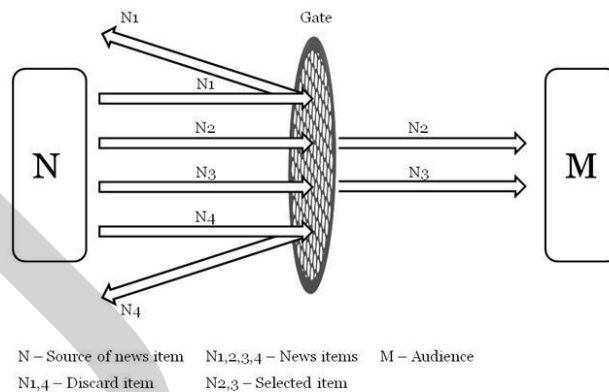
1. หลักที่ยึดถือในการบริหาร
2. การมองโลกของความจริงและนิสัยของคน โดยมองว่าผู้อ่านต้องการอะไรและมีความปรารถนาอย่างไร
3. ค่านิยม ซึ่งยึดถือโดยกองบรรณาธิการที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีมาตรฐานทางด้านความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพ คือเขาจะเป็นผู้ตัดสินว่าอะไรที่ผู้อ่านในหมู่คณะของเขาควรจะได้รู้
4. การประเมินค่าของข่าวสาร โดยการแข่งขันของสื่อ
5. ค่านิยมส่วนตัว และนิสัยแปลก ๆ ของบรรณาธิการ เช่น ถ้าบรรณาธิการกลัวหรือไม่ชอบอะไรบางอย่าง เขาจะไม่อนุญาตให้สิ่งที่เขาไม่ชอบปรากฏอยู่ในข่าว หรือตีพิมพ์บนหนังสือพิมพ์ในขณะที่เขาเป็นบรรณาธิการอยู่

นอกจากปัจจัยทั้ง 5 แล้วยังมีสิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบรรณาธิการอีก เช่น ปัจจัยเรื่องเวลาและเนื้อที่การเสนอข่าวสาร เช่นนักข่าวที่หาข่าวมาได้แล้วรายงานข่าวเข้าสู่หน่วยงานของตนก็จะมีคนอื่น ๆ คือพวก Rewriter เป็นผู้เฝ้าประตูอีกต่อหนึ่งพวกนี้ก็จะทำหน้าที่คั่นข่าวจะโดยการตัดทอนย่อหน้าตัดบางประโยคบางคำของข่าวหรืออาจจะไม่แก้ไขต้นฉบับข่าวที่นักข่าวคนนั้นส่งมาเลยก็ได้แล้วก็ส่งข่าวนั้นออกไปตีพิมพ์หรือออกอากาศ แต่บางครั้งเมื่อส่งข่าวไปแล้วไม่ได้ตีพิมพ์ก็มีทั้งนี้เพราะเนื้อที่ในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่พอหรือเวลาในการกระจายเสียงมีไม่พออาจจะเป็นเพราะผู้จัดการฝ่ายโฆษณารับโฆษณาเข้ามามากจนทำให้เนื้อที่และเวลาในการเสนอข่าวไม่พอตัวผู้จัดการฝ่ายโฆษณานี้ก็คือว่าทำหน้าที่เป็น Gate Keeper เช่นกัน

เคิร์ท เวลีน Kurt Lewin นักสังคมวิทยาเป็นคนแรกที่นำศัพท์คำนี้มาใช้อธิบายการสื่อสารมวลชน โดยอธิบายว่าในกระบวนการสื่อสารนั้นจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และในช่องทางนี้จะต้องมีผู้หนึ่งที่ทำหน้าที่ในการกั้นกรองข่าวสาร และผู้กั้นกรองนี้ก็คือ Gate Keeper หรือกล่าวได้ว่ากระบวนการของนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) ก็คือการที่องค์กรสื่อทำหน้าที่เลือกที่จะให้ข้อมูลข่าวสารใดถูกส่งผ่านออกมาเผยแพร่ทางสื่อใดบ้าง (Lewin and

White, McQuil,1994) จากการประมวลแนวคิดของนักวิชาการที่พยายามให้ความหมายบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะ Gate Keeper สรุปได้ว่าในกระบวนการสื่อสารมีผู้ส่งสารช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสารเป็นผู้เลือกสารที่จะส่งผ่านช่องทางการสื่อเมื่อมีการเติบโตของคอนเทนต์บนสื่อออนไลน์ซึ่งธรรมชาติของสื่อประเภทนี้เปิดพื้นที่ให้คนรับสารที่เคยเป็นเพียงผู้รับสามารถสร้างเนื้อหาได้เอง (User-generated content) นักข่าวต้องปรับบทบาทของตัวเองในการทำข่าวโดยเฉพาะการทำหน้าที่นายทวารข่าวสาร เพราะไม่ใช่ทุกเรื่องจากเป็นต้องผ่าน Gate ของนักข่าวอีกต่อไป โดย Mitchelstein and Boczkowski (2009) บอกว่านักข่าวเปลี่ยนบทบาทจากการเป็น Gate Keeper ผู้การเป็น Gate Opening หรือการเปิดประตู เชื่อมโยงสื่อและผู้อ่านให้มีส่วนร่วมในกระบวนการข่าวทำงานร่วมกันมากขึ้นแทนที่จะเป็นเพียงผู้เลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอ Singer(2006) กล่าวว่าสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้นักข่าวต้องย้อนกลับไปมองว่าตัวเองเป็นผู้ควบคุมการไหลของข่าวสารอยู่หรือไม่ เช่นเดียวกับ Bruns (2003, 2005) ที่เสนอว่าการเติบโตของข่าวออนไลน์และธรรมชาติของมันทำให้สังคมเปิดกว้างและใครก็สามารถเพิ่มเติมข้อมูลในโลกข่าวสารได้ทำให้หน้าที่ของผู้สื่อข่าวและหน่วยงานด้านข่าวในเรื่อง Gate Keeping หรือ ผู้คัดกรองข่าวสารเปลี่ยนเป็นเพียงแค่ Gate Watching คือองค์กรข่าวทำหน้าที่ในการใช้เครื่องมืออินเทอร์เน็ตชี้แนะเนื้อหา ข้อมูลให้ผู้อ่าน เป็นการทำงานในลักษณะการหาความร่วมมือและ Open-source ซึ่งก็คือบทบาทที่เปลี่ยนไปของผู้สื่อข่าวทั้งทฤษฎีเรื่องนายทวารข่าวสารและการจัดวารข่าวสารนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของนักข่าวและกองบรรณาธิการแต่จากเดิมที่เคยเป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารเท่านั้นเมื่อกระบวนการทำข่าวรูปแบบใหม่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอ่าน ทำให้การตัดสินใจคัดเลือกข่าวสารข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำเสนอนั้นได้รับอิทธิพลบางส่วนจากชุมชนหรือกลุ่มผู้อ่านที่เข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูล

จากแนวความคิดเรื่อง “ผู้เฝ้าประตู” ของเลวิน นี้ ดี เอ็ม ไวท์ (White, D. M. 1950) ได้นำมาใช้ในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับหนึ่งในอเมริกา ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ผู้เฝ้าประตู (Gate Keeper) ซึ่งสามารถแสดงได้โดยแบบจำลองดังนี้

Gate Keeping Theory

ภาพที่ 2.5 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูข่าวสาร

- N1, N2, N3, N4   คือ ข่าวแต่ละชิ้น
N2, N3   คือ ข่าวที่ถูกเลือก
M   คือ ผู้รับสาร
N1, N4   คือ ข่าวที่ไม่ถูกเลือก

แบบจำลองหรือทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่า จากต้นตอแหล่งข่าว ซึ่งในตัวอย่างข้างต้นก็คือสำนักข่าวโทรทัศน์ จะมีข่าวสารมากมายหลายชิ้น (N1, N2, N3, N4) ส่งมายังสำนักงานหนังสือพิมพ์ หรือสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ บรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้นเพื่อตีพิมพ์หรือออกอากาศ ส่วนอีกหลายชิ้นก็อาจถูกโยนทิ้งตะกร้าไปข่าวสารที่ถูกคัดเลือกนี้จะถูกตัดแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะสื่อเพื่อส่งไปยังผู้อ่าน ผู้ชม หรือผู้ฟังแบบจำลองนี้พยายามชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมผู้เฝ้าประตูหรือผู้ปิดและเปิดประตูสารของสื่อมวลชนทั่วไป จากตัวอย่างข้างต้น ดี เอ็ม ไทท์ ได้ศึกษาบทบาทของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ทั่วไปในสหรัฐอเมริกาถ้าเป็นตัวอย่างในเมืองไทยเราก็อาจจะหมายถึงบทบาทของบรรณาธิการข่าวต่างประเทศทั่วไป ทำหน้าที่คอยตรวจข่าวจากเครื่องโทรทัศน์ หรือจากเอกสารข่าวที่ส่งมาจากสำนักข่าวต่าง ๆ เช่น สำนักข่าวเอพี สำนักข่าวเอเอฟพี สำนักข่าวรอยเตอร์ หรือสำนักข่าวไทย เป็นต้น ซึ่งแต่ละวันจะมีข่าวเข้ามามากมายนับสิบนับร้อยชิ้นแต่บรรณาธิการจะทำหน้าที่คัดข่าวที่จะตีพิมพ์หรือออกอากาศเพียงไม่กี่ชิ้นที่ตนเห็นว่าน่าสนใจเท่านั้น

แบบจำลองหรือทฤษฎีของ ดี เอ็ม ไทท์ นี้อธิบายอย่างง่าย ๆ ถึงบทบาท “ผู้ปิดและเปิด” “ประตูสาร” หรือ “ผู้เฝ้าประตู” ของสื่อมวลชน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วอาจจะมีขั้นตอนสลับซับซ้อนกว่านี้เช่นข่าวโทรทัศน์ที่ส่งมานั้น ก่อนที่จะส่งมาก็จะต้องมีการกลั่นกรอง มาก่อนจากบรรณาธิการ สำนักข่าวนั้น ๆ หรือแม้แต่ผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวเองก็จะทำหน้าที่ “ผู้เฝ้าประตู” คือ

เลือกว่าจะทำรายงานข่าวไหนหรือไม่ทำข่าวไหนบ้างก็ได้ และเมื่อข่าวโทรพิมพ์นั้นถูกส่งมายังสำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ นอกจากจะถูกคัดเลือกโดยบรรณาธิการข่าวต่างประเทศแล้วก็อาจจะถูกกลั่นกรองจากบรรณาธิการหรือหัวหน้าข่าวในระดับสูงอีกทีก็ได้เช่นกัน นอกจากนี้ ข่าวที่ตีพิมพ์หรือออกอากาศไปยังผู้รับสารเมื่อผู้รับสารได้อ่าน ได้รับฟัง หรือได้รับชมแล้วก็อาจจะถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น เช่น สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อน ฯลฯ การถ่ายทอดโดยผู้เปิดรับสารสื่อมวลชนนี้ก็จะเข้าไปในลักษณะ “ผู้เฝ้าประตู” คือ เลือกจะถ่ายทอดเพียงบางส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ย่อมได้อีกเช่นกัน จึงเห็นได้ว่าข่าวสารสื่อมวลชนมักจะไหลผ่านผู้เฝ้าประตูหรือผู้ปิดและเปิดประตูสารต่างๆ มากมายหลายชั้นทีเดียว

นอกจากนี้จากการศึกษาของ AFP (2010) ท่ามกลางการไหลของข่าวสารที่รวดเร็วซึ่งเป็นผลมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตและเครื่องมือสื่อสาร แม้ผู้บริโภคข่าวจะได้รับข่าวสารจากหลากหลายแหล่งได้อย่างรวดเร็ว แต่ผู้บริโภคข่าวยังให้ความสำคัญกับข่าวที่มาจากสำนักข่าวในเรื่องมาตรฐานด้านการบรรณาธิการข่าว (Editorial decision) และความน่าเชื่อถือจากการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริง (Reliability) มากกว่าความเร็ว โดยความคาดหวังของผู้รับสารต่อบทบาทด้านการบรรณาธิการข่าว (Editorial) คือการได้รับข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-time) คู่ขนานกับความน่าเชื่อถือและการวิเคราะห์ข่าวเชิงลึก (In-depth Analysis) Miel and Faris (2008) อธิบายว่าลักษณะการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมนั้น ทำให้บทบาทของบรรณาธิการเปลี่ยนไปเช่นกัน ดังภาพต่อไปนี้

บทบาทเดิมของกองบรรณาธิการ

- การเป็นผู้รายงานให้นักข่าว
- การตรวจสอบข่าว/ข้อเท็จจริง
- การตรวจสอบและปรับแก้เนื้อหาข่าว
- การให้น้ำหนักความสำคัญต่อประเด็นข่าว จัดลำดับข่าวสารของประเด็นข่าว
- งานที่ผ่านการตัดสินใจของ บก.แล้ว คือเป็นที่สิ้นสุดของกระบวนการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดของแต่ละสื่อซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจของบรรณาธิการข่าว

บทบาทเมื่อมีสื่ออินเทอร์เน็ต

- งานดังกล่าวไม่ได้อยู่ในมือของบรรณาธิการเพียงอย่างเดียว แต่บรรณาธิการจะทำหน้าที่ในการคัดเลือก เลือกสรร เสนอแนะเนื้อหาและช่องทางในการเผยแพร่ควบคู่ไปกับการทำงานแบบดั้งเดิมที่เคยทำอยู่ และบทบาทเด็ดขาดในการตัดสินใจหรือขึ้นนำน้อยลงเพราะผู้รับสารเลือกรับเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วย

ภาพที่ 2.6 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทของกองบรรณาธิการบนสื่อเก่าและสื่อใหม่

การวิจัยในหัวข้อ “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting), แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering and News Reporting Method), แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไประหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้บริหารในกระบวนการสื่อข่าวยุคดิจิทัล และแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนด วาระข่าวสาร (Agenda Setting) และการตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists' Decision-Making) มาประกอบการอภิปรายบทบาทของเทคโนโลยีข่าว ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์และบทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณรัตน์ นาที (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย” โดยเป็นการศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวที่จะนำมารายงานสด และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้วิธีการรายงานสด ตลอดจนศึกษาถึงการนำเสนอการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย โดยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดเรื่อง การผลิตข่าว การรายงานข่าว และการนำเสนอข่าว แนวคิดเรื่องภาวะวิกฤต แนวคิดเรื่องบรรณาธิการข่าว และทฤษฎีองค์การ ด้วยการวิเคราะห์ การนำเสนอการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ และการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคลากรฝ่ายข่าวจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี และสถานีโทรทัศน์เนชั่นแนล

ผลการศึกษาพบว่า ธรรมชาติของเหตุการณ์ที่จะนำมารายงานสด แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าแบบมีกำหนดการ
2. เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าจากการคาดคะเน
3. เหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า

ด้วยธรรมชาติของเหตุการณ์ทั้ง 3 ลักษณะนั้น มีผลต่อรูปแบบการรายงานสดที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการให้น้ำหนักประเด็นข่าว วิธีการรายงานสด ตลอดจนความยาวและความถี่ในการออกอากาศ อีกทั้งยังมีผลให้ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการรายงานสด โดยข่าวที่รู้ล่วงหน้า มีกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนสามารถวางแผนและเตรียมการก่อนการปฏิบัติงานได้จริงไม่จำเป็นต้องมีบรรณาธิการข่าวภาคสนามทุกครั้งขณะที่การรายงานสดเหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้าเป็นการรายงานข่าวในภาวะวิกฤต กระบวนการรายงานสดจะมุ่งเน้นไปที่การทันเหตุการณ์

โดยขั้นตอนต่างๆจะดำเนินไปแทบพร้อมๆกันในเวลาอันสั้น และต้องมีบรรณาธิการข่าวภาคสนาม เป็นผู้ตัดสินใจอย่างรวดเร็วและแม่นยำในพื้นที่รวมทั้งยังทำหน้าที่ประสานงานกับห้องข่าวใน สถานี เพื่อให้การรายงานสดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้วิธีการรายงานสดประกอบด้วย 3 ปัจจัยดังนี้คือ

1. คุณลักษณะของเหตุการณ์
2. นโยบาย ความพร้อมขององค์กรและการประเมินความคุ้มค่า
3. สภาพการแข่งขันทางการรายงานข่าวโทรทัศน์

ผู้วิจัยเห็นว่า งานวิจัยของวรรณรัตน์ นาที จะช่วยอธิบายเสริมรายละเอียดเกี่ยวกับ การคัดเลือกประเด็นข่าว และ กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยปี 2554 รวมถึง นำเสนอข่าว โทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี

เกียรติยา ธรรมภิวชัน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างความเป็นจริงจากการรายงาน ข่าวเหตุการณ์ในภาวะวิกฤติ ในกรณีก่อวินาศกรรมอาคารเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ ประเทศ สหรัฐอเมริกาของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย” โดยศึกษากระบวนการในการรายงานข่าวใน ภาวะปกติและภาวะวิกฤติ และลักษณะการสร้างความเป็นจริงจากการรายงานข่าว เหตุการณ์ใน ภาวะวิกฤติของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทยซึ่งผลการศึกษาพบว่าภาวะวิกฤติส่งผลกระทบต่อ การรายงานข่าวของสื่อมวลชนหลายด้าน ทั้งผู้บังคับบัญชา บรรณาธิการข่าว ผู้ประกาศข่าวและ ทีมข่าว ส่วนความจริงที่ถูกสร้างขึ้นของแต่ละสถานีเป็นความจริงที่ไม่ชัดเจน และมีความ หลากหลาย โดยแต่ละสถานีสร้างความจริงของตนเองขึ้นมาให้มีความแตกต่างจากสถานีอื่น เนื่องจากใช้แหล่งข่าวต่างประเทศ ผู้ดำเนินรายการ และบุคคลที่เชิญมาสัมภาษณ์มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองและประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละสถานีอย่างไรก็ตามพบว่าทุกสถานี รายงานข่าวเข้าข้างอเมริกามากกว่าพวกมุสลิมนอกจากนี้ความจริงที่ปรากฏเป็นรูปลักษณะของการ สื่อสารของผู้ก่อการร้ายสัมฤทธิ์ผลเป็นอย่างดีเพราะสร้างความตกตะลึงให้กับคนทั้งโลกได้รู้จักกับ โลกของมุสลิมมากขึ้น และทำให้สื่อมวลชนทุกสถานีเชื่อในการสร้างความเป็นจริงครั้งนี้ของผู้ก่อการร้าย

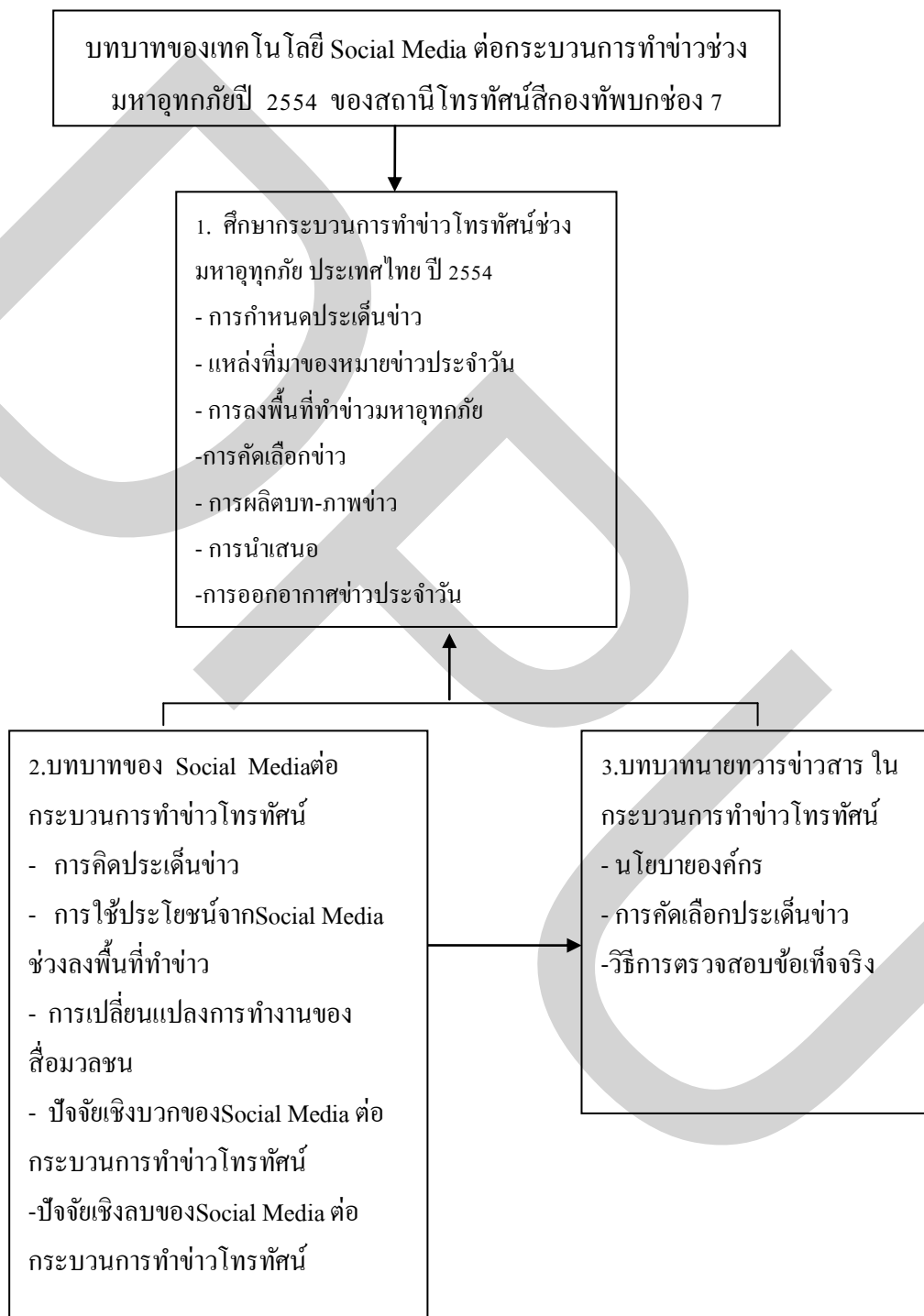
ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยของ เกียรติยา ธรรมภิวชัน จะช่วยอธิบายเสริมถึง กระบวนการทำ ข่าวช่วงมหาอุทกภัยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้เนื่องจากเป็นเหตุการณ์วิกฤต ทางธรรมชาติ ซึ่งงานวิจัย จะช่วยอธิบายรายละเอียด และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะวิกฤติที่ ส่งผลกระทบต่อ การรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์ ทั้งในส่วนของผู้บังคับบัญชา บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าวได้เป็นอย่างดี

สกุลศรี ศรีสารคาม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสาร” โดยศึกษาถึง บทบาทของสื่อสังคม (Social Media) ที่เข้ามามีบทบาทในกระบวนการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการรายงานข่าวที่รวดเร็วที่ทำให้สังคมสนใจรับข่าวสารผ่านสื่อสังคมเพิ่มมากขึ้น ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเริ่มหันมาใช้สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และด้วยลักษณะของสื่อสังคมที่มีความรวดเร็ว มีการปฏิสัมพันธ์ และเชื่อมโยงเครือข่าย ทำให้รูปแบบ วิธีการรายงานข่าวและการรับข่าวสารในสังคมปรับเปลี่ยนไปด้วยโดยมุ่งศึกษาถึงรูปแบบการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ และความสัมพันธ์กับผู้บริโภคข่าว ซึ่งพบว่ารูปแบบของการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อสารมีความโดดเด่นในเรื่องการใช้เพื่อความรวดเร็ว โดยนำมาใช้เพื่อการรายงานข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์จากสถานที่เกิดเหตุการณ์โดยการนำสื่อสังคมมาใช้ในกระบวนการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสารใน 3 เรื่องหลักที่สำคัญคือ ประการแรก รูปแบบการสื่อสารที่มีช่องทางเพิ่มขึ้น ประเด็นข่าวที่มาจากหลายทางมีมิติหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม ประการที่สองบทบาทของผู้สื่อข่าวที่ต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารในการคัดกรองข้อมูลและตัดสินใจเลือกข่าวที่จะเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมด้วยตัวเองนำไปสู่คำถามเรื่องความรอบคอบและจริยธรรมจรรยาบรรณที่ต้องเน้นหนักมากขึ้นในการทำงาน ในขณะที่กองบรรณาธิการ ต้องปรับตัวหาบทบาทเสริมนอกเหนือจากเดิมที่เป็นอยู่เพื่อรองรับโมเดลการสื่อสารแบบใหม่ที่ข่าวไม่ได้ตัดสินใจที่กองบรรณาธิการเท่านั้นอีกต่อไป และประการสุดท้ายคือความสัมพันธ์กับผู้รับสารที่เปลี่ยนไปสู่การสื่อสารสองทางแบบเรียลไทม์นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลการร่วมกันทำงานในกระบวนการข่าวซึ่งเป็นการเปิดมุมมองใหม่ของการทำข่าวสู่ความหลากหลายที่ต่างจากระบบการสื่อสารแบบดั้งเดิม

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยของสกุลศรี ศรีสารคาม จะช่วยอธิบายเสริมถึงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหายุทธภัยปี 2554 ได้ซึ่งงานวิจัย จะช่วยอธิบายรายละเอียด และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวที่ต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสาร พร้อม ๆ กับการนำเสนอข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และบทบาทหน้าที่ของนายทวารข่าวสารต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้เป็นอย่างดี

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการพรรณนา (Descriptive Research) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมุ่งศึกษาถึงบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อเสนอผลการศึกษาและแสดงความคิดเห็น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ใช้การสัมภาษณ์จัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ด้วยการกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า (รายละเอียดประเด็นคำถามหน้า 44-45) โดยแบ่งประเภทคำถามที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่การทำงานแตกต่างกัน โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มเติม

2. การวิจัยเอกสาร (Documentary Analysis)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การจัดลำดับข่าวออกอากาศประจำวัน (News Rundown) และ บทข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาอุทกภัยระหว่างวันที่ 10- 31 ตุลาคม 2554 เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

3. การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเทปบันทึกภาพการรายงานข่าว

ช่วงวิกฤตอุทกภัยประเทศไทย เฉพาะในช่วงเวลาที่ออกอากาศข่าวภาคเที่ยง และภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2554 ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2554

รวม 44 เทป

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด/ทฤษฎีและวิธีการดำเนินการ

วัตถุประสงค์	แนวคิด/ทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัยกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	วิธีการวิจัย
1. ศึกษากระบวนการทำข่าว ช่วงมหายุทธภัยประเทศไทย ปี 2554	-แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์ -แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต	-หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว -ผู้สื่อข่าว	-สัมภาษณ์เชิงลึก -ศึกษาเอกสาร -ศึกษาเทปบันทึกภาพรายงานข่าวมหาอุทกภัยปี 2554
2. ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีข่าวต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์	-แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว -แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว	-หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว -ผ.ข.หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว -บรรณาธิการข่าว -ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าว	-สัมภาษณ์เชิงลึก -ศึกษาเอกสาร -ศึกษาเทปภาพรายงานข่าวมหาอุทกภัยปี 2554
3. ศึกษาบทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์	-แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสารและการตัดสินใจต่อการรายงานข่าว	-หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว -บรรณาธิการข่าว -ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าว	-สัมภาษณ์เชิงลึก -ศึกษาเอกสาร

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556 ได้แก่ หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว

ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม รวม 10 คนเพื่อศึกษาถึง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดูทกภัยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7”

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง(Purposive sampling) โดยคัดเลือกจากกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงเกิดมหาดูทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหารงานข่าว ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ลงพื้นที่ทำข่าวเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปีและเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในช่วงที่เกิดมหาดูทกภัยประเทศไทยปี 2554 โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายการทำข่าว การกำหนดทิศทางการทำงานของบุคลากรฝ่ายข่าว และมีอำนาจสั่งการฝ่ายปฏิบัติงานข่าว ได้ครอบคลุมทุกระดับชั้น

2. กลุ่มผู้ควบคุมและกำกับนโยบายข่าว โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ปฏิบัติงานข่าว ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าว ที่ลงพื้นที่ทำข่าวในช่วงมหาดูทกภัยประเทศไทยปี 2554 มีอำนาจสั่งการผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และผู้ช่วยช่างภาพ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามเป้าประสงค์ขององค์กร และกำหนดทิศทางการทำงานของผู้สื่อข่าวในแต่ละวันให้สามารถตอบสนองกับนโยบายข่าวซึ่งผู้บริหารงานข่าวกำหนด รวมทั้งมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าว และเป็นผู้คัดกรองข่าวสาร รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข่าว เพื่อนำเสนอสู่สาธารณชน ในที่นี้ได้แก่ ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว และ บรรณาธิการข่าว กำกับดูแลควบคุมออกอากาศประจำวัน ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

3. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ก่อนการเก็บข้อมูลว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน จะต้องเป็นผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวภาคสนามที่รับผิดชอบ ทำข่าวและรายงานข่าวมหาดูทกภัยประเทศไทยปี 2554 ในลักษณะที่มีความถี่ในการลงพื้นที่ทำข่าวมากที่สุด และ เป็นกลุ่มที่มีการใช้เทคโนโลยี Social Media ในช่วงเกิดมหาดูทกภัยประเทศไทยอย่างน้อย 5 วันต่อสัปดาห์

3.1 ผู้วิจัยได้ถามคำถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาดูทกภัยประเทศไทยปี 2554 โดยประกอบไปด้วย คำถามที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับกระบวนการทำข่าว ความแตกต่างในการทำข่าวภาวะปกติ และภาวะวิกฤตภัยธรรมชาติ และลักษณะการใช้ Social Media ในกระบวนการทำข่าว ความถี่ในการเข้าใช้งาน Social Media ข้อดี ข้อเสียของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เพื่อทดสอบว่า Social Media เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในช่วง

มหาอุทกภัยอย่างไร รวมทั้ง บทบาทของผู้เฝ้าประตู่ข่าวสารในยุค Social Media ทรงอิทธิพลด้านการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม เป็นอย่างไร

1. **กลุ่มผู้บริหารงานข่าว** ซึ่งเป็นกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ นายกฤษณะ อนุชน หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (พ.ศ.2535 – ปัจจุบัน)
2. **กลุ่มผู้ควบคุมและกำกับนโยบายข่าว** ทำหน้าที่สานต่อ ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าว ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด
  - นายศราวุฒิ สิทธิผล ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (พ.ศ.2534 - ปัจจุบัน)
  - นางสาวมนัสวรรณ หลินพันธุ์ บรรณาธิการข่าว กำกับดูแลและควบคุมออกอากาศ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (พ.ศ.2535 – ปัจจุบัน)
3. **กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน** ได้แก่ผู้สื่อข่าวและช่างภาพที่ลงพื้นที่ทำข่าวในช่วงเกิดมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 และมีการใช้เทคโนโลยี Social Media ระหว่างการปฏิบัติงาน จำนวน 7 คน ได้แก่
  - นายพัทธ์ธีร รัตน์ประสิทธิ์ ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (พ.ศ.2550 – ปัจจุบัน)
  - นางสาวชาดา สมบูรณ์ผล ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7(พ.ศ.2543 – ปัจจุบัน)
  - นายทัศนัย โคตรทอง ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7(พ.ศ.2549 – ปัจจุบัน)
  - นางสาวปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์ ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7(พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน)
  - นายฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7(พ.ศ. 2545- ปัจจุบัน)
  - นายอนุวัต เฟื่องทองแดง ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (พ.ศ.2552 – ปัจจุบัน)
  - นายกฤษดา นวลมี ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7(พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน)

3.2 การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำถามออกตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยเรียงลำดับตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

เครื่องมือในการวิจัยและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

1. แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์และผู้วิจัยใช้ในการสนทนา พูดยุคอย่างเป็นทางการ ประกอบการสัมภาษณ์

2. เทปบันทึกเสียงเพื่อช่วยให้รายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกต้อง

3. สมุดจดบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อบันทึกคำถามและคำตอบ ข้อสงสัย หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมระหว่างสัมภาษณ์

4. กล้องบันทึกภาพเพื่อนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยระยะเวลาในการวิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2555 ถึง กุมภาพันธ์ 2556

3.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึก กับผู้ให้ข้อมูล 2 ส่วน

1. ประเด็นสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบาย

ขั้นตอนการทำข่าวโทรทัศน์ ในปัจจุบัน และในอดีตมีความแตกต่างกันอย่างไร การทำข่าวในภาวะปกติ และภาวะวิกฤตแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในช่วงอุทกภัยประเทศไทย ในปี 2554 มีอะไรบ้าง

Social Media เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์มากน้อยแค่ไหน

ทางสถานีมีการกำหนดนโยบายการทำข่าวในยุค Social Media อย่างไร

Social Media ส่งผลต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์อย่างไร

ประโยชน์ ของการใช้ Social Media ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ ผู้บริหารควบคุมนโยบาย เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก Social Media ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์อย่างไร

Social Media ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน และวงจรข่าวต่างกันอย่างไร

ทิศทางนโยบายในอนาคตเกี่ยวกับ การนำ Social Media มาใช้ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติในอนาคต

2. ประเด็นสัมภาษณ์ ผู้ควบคุมและกำกับนโยบาย และผู้สื่อข่าว-ผู้ประกาศข่าว ภาคสนาม สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน และอดีต มีความแตกต่างกันอย่างไร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

ผู้สื่อข่าว มีการนำ Social Media มาใช้ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงเกิดอุทกภัย
รุนแรงในประเทศไทย ปี 2554 หรือไม่ ใช้ในขั้นตอนใด

Social Media ส่งผลต่อกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์ ช่วงเกิดอุทกภัยประเทศไทย ปี
2554 อย่างไร

Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์อย่างไร

บทบาทการทำหน้าที่ของนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ท่ามกลาง
อิทธิพลของ Social Media เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร

ข้อดีของ Social Media ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

ข้อเสียของ Social Media ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

ทิศทางการใช้ของ Social Media ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ในอนาคต

โดยแบ่งเป็นช่วงการทำข่าว ในอดีตก่อนเกิดการสื่อสารผ่าน Social Media และเมื่อ
Social Media เข้ามามีบทบาทต่อการสื่อสารในสังคมไทยมากขึ้น โดยวิเคราะห์เหตุการณ์ช่วงเกิด
วิกฤตมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์
ที่แตกต่างกันให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ ส่วนแรก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำถามออกตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยเรียงลำดับประเภทของกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

ส่วนที่สอง ศึกษาจาก เทปบันทึกภาพการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สี
กองทัพบกช่อง 7 ช่วงวิกฤตอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554, ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 31
ตุลาคม 2554 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในหัวข้อ “กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของ
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมา
ประมวลเข้าด้วยกันและวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะศึกษา จากนั้นจึงกำหนดหัวข้อย่อยโดยแยก
วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ร่วมกับข้อมูลที่ค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสาร

ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวินิจฉัยตีความ จัดลำดับความสำคัญ และประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ โดยนำแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554
2. บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
3. บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

3.5 การนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่สรุปรวบรวมประเด็นจากการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ โดยนำมาเขียนในรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive) และมีการบรรยายโดยแบ่งการนำเสนอ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 เพื่อศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

4.2 เพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

4.3 เพื่อศึกษา บทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

กระแสการติดต่อสื่อสารผ่าน Social Media ในสังคมไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter Blackberry Messenger สร้างจุดเปลี่ยนต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ไทย โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤต มหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ต้องเพิ่มความหลากหลาย และรอบด้านมากขึ้น เพื่อตอบสนองพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของเทคโนโลยี

4.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาอุทกภัย ประเทศไทย ปี 2554

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ถือได้ว่ามีความแตกต่างจากภาวะปกติทั่วไปเนื่องจากวิกฤตภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการค้าวิถีชีวิตของประชาชน ภาวะดังกล่าวทำให้คนในสังคมอยู่ท่ามกลางความวิตกกังวล และมุ่งแสวงหาที่พึ่งพา จึงทำให้ข่าวมักจะได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกันสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์

ทั้งนี้มหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยถือว่ามีความเกี่ยวพัน โดยตรงกับผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ส่งผลให้สื่อโทรทัศน์นอกจากจะต้องมุ่งทำหน้าที่เป็นผู้แจ้งเตือนภัยและแจ้ง

ข้อมูลข่าวสาร แก่ผู้ที่ตกอยู่ในเหตุการณ์วิกฤตแล้ว ยังต้องเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชน ด้วยการสะท้อนความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ภาพที่ 4.1 มหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554

ภาพที่ 4.2 ผลกระทบจากมหาอุทกภัยปี 2554

ท่ามกลางการแข่งขันในธุรกิจสื่อโทรทัศน์ ส่งผลให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ โดยเฉพาะรายการข่าว ต้องเพิ่มความใกล้ชิด และเพิ่มความถี่ในการส่งข้อมูลข่าวสารมากกว่าช่วงเวลาปกติ

เพื่อให้การแพร่กระจายข่าวสารทั่วถึงประชาชน สามารถแจ้งเตือนภัยให้กับผู้รับชมรายการโทรทัศน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการดึงดูดจำนวนผู้รับชมรายการโทรทัศน์ และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี รวมทั้งการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารท่ามกลางสถานการณ์วิกฤต

“ผู้สื่อข่าวต้องพร้อมรายงานตลอดเวลา เพราะช่วงเหตุการณ์วิกฤต สถานีจะเล่นข่าวนี้ถี่มาก บก.สามารถเรียกเราออกอากาศได้ตลอดเวลา แตกต่างจากวันปกติ โดยช่วงน้ำท่วมผู้สื่อข่าวจะต้องรายงานตั้งแต่ข่าวเช้า 05.00 นาฬิกา, ช่วงเด็ดเศรษฐกิจประมาณ 08.15 นาฬิกา ช่วงข่าวเด็ด 10.00 นาฬิกา และข่าวเที่ยง, ช่วงเด็ดข่าวเด่น และสรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงข่าว ภาคค่ำ ซึ่งจะต้องสรุปประเด็นใหญ่ และเน้นประเด็นใหม่ ที่เกิดขึ้นในช่วงบ่ายด้วย” (ฉิรพุทธิ เปรมประยูรวงศา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 27 กุมภาพันธ์ 2556)

จากการสัมภาษณ์ทีมข่าวโทรทัศน์ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 พบว่า กระบวนการทำข่าวช่วงภาวะปกติ และช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 มีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงกระบวนการทำข่าวภาวะปกติและภาวะวิกฤต

การทำข่าวในภาวะปกติ	การทำข่าวในภาวะวิกฤต
1. ทีมข่าวแต่ละสาย เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม รับผิดชอบงานในความรับผิดชอบแต่ละสาย	1. กำหนดทีมข่าวเฉพาะกิจ โดยผู้สื่อข่าวจากสายงานต่างๆจะถูกเรียกตัวมาช่วยติดตามทำข่าวน้ำท่วม เพื่อให้ทีมเฉพาะกิจสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างเจาะลึกท่ามกลางอุปสรรค โดยความสามารถเฉพาะตัวของผู้สื่อข่าวแต่ละคนสามารถสร้างความแตกต่างในการนำเสนอได้ “ผู้สื่อข่าวที่ถูกคัดเลือก ส่วนใหญ่จะมีคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ว่องไว กระฉับกระเฉง มีความคล่องตัวสูง และมีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดี เนื่องจากการรายงานสด ไม่มีสคริป ผู้รายงานจะต้องสามารถบอกเล่าเหตุการณ์ได้เป็นลำดับไม่วกวน”(กฤษณะ อนุชน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2556)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

การทำข่าวในภาวะปกติ	การทำข่าวในภาวะวิกฤต
2. บรรณาธิการรับทราบวาระงานสำคัญจากจดหมายแจ้งของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ส่งผ่านมายังเครื่องโทรสาร หรือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)	2. บรรณาธิการรับทราบวาระงานสำคัญจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ส่งผ่านเครื่องโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการสื่อสารผ่าน Social Media โดยผู้สื่อข่าว ช่างภาพ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อกำหนดประเด็นในการติดตามทำข่าวประจำวัน
3. เมื่อรับทราบวาระงานข่าวที่สำคัญ บรรณาธิการจะกำหนดประเด็นให้ผู้สื่อข่าวไปติดตามทำข่าว	3. บรรณาธิการข่าวและผู้สื่อข่าวกำหนดประเด็นในการติดตามข้อเท็จจริง หากเป็นประเด็นที่ได้มาจาก Social Media บรรณาธิการหรือผู้สื่อข่าว จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้มาจาก Social Media ก่อนกำหนดประเด็นและลงพื้นที่ทำข่าว
4. ทีมข่าวลงพื้นที่ติดตามทำข่าวตามประเด็นที่ได้กำหนดเป้าหมาย จากนั้นเรียบเรียงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปใช้ประกอบภาพข่าว และรายงานข้อเท็จจริงให้บรรณาธิการรับทราบ	4. ทีมข่าวลงพื้นที่ติดตามข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตามที่ได้รับมอบหมาย
5. เมื่อได้ข่าวมาแล้วบรรณาธิการพิจารณาความสำคัญของข่าวและจัดลำดับการนำเสนอข่าวก่อนหลัง จากนั้นนำไปสู่กระบวนการผลิตภาพข่าว	5. บรรณาธิการข่าวจะช่วยตรวจสอบความเคลื่อนไหวของข่าวผ่านทาง Social Media หรือ เรียกว่า Up Date อยู่ตลอดเวลาเพื่อไม่ให้ตกกระแส หรือตกประเด็น เพื่อให้ได้ข่าวที่มีความสดและใหม่อยู่เสมอ สามารถสร้างความแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์อื่น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

การทำข่าวในภาวะปกติ	การทำข่าวในภาวะวิกฤต
6. ขั้นตอนการเผยแพร่ข่าวด้วยการออกอากาศสดสู่สาธารณะชน	6. นำข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งยังบรรณาธิการก่อนเรียบเรียงเป็นบทข่าว โดยบรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้คัดเลือกประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอข่าวด้วยการกำหนดลำดับความสำคัญของข่าว พร้อมกำหนดให้จุดผู้สื่อข่าวในพื้นที่แต่ละแห่งรายงานความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น โดยไล่เรียงตามพื้นที่ เช่น จากพื้นที่ต่างจังหวัดสู่กรุงเทพมหานคร หรือบางครั้งจะไล่เรียงจากกรุงเทพมหานครสู่พื้นที่ต่างจังหวัด
	7. ผู้สื่อข่าวเรียบเรียงข้อเท็จจริงเป็นบทข่าว และผลิตภาพข่าวก่อนนำเสนอสู่สาธารณะชน
	8. เมื่อผ่านกระบวนการผลิตภาพข่าวด้วยการตัดต่อภาพ หรือลงเสียงบรรยายภาพเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำไปสู่กระบวนการออกอากาศข่าวเพื่อนำเสนอสู่สายตาสาธารณะชน
	9. ผู้รับชมข่าวโทรทัศน์แสดงความคิดเห็นผ่าน www.ch7.com รวมทั้งแสดงความคิดเห็นผ่าน Social Media ทั้ง Facebook Twitter หรือ นำไปโพสต์แสดงความคิดเห็น ผ่าน www.youtube.com
	10. ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว นำข้อมูลที่มีการโพสต์ ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ หรือผ่านทาง Social Media มาสร้างประเด็นข่าวประจำวันต่อไป

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า ช่วงเวลาปกติ ผู้สื่อข่าวจะติดตามทำข่าวตามความรับผิดชอบในสายงาน และมีการนำเสนอข่าวตามลำดับขั้นตอนของแต่ละสถานีโทรทัศน์ โดยผ่านการกำกับดูแลโดยตรงจากบรรณาธิการทั้งการตรวจสอบข้อเท็จจริง การคัดกรองข่าวสาร เพื่อออกอากาศตามช่วงเวลาข่าวที่สถานีกำหนด กระทั่งไปถึงการคัดเลือกภาพข่าว แต่ในช่วงมหา

อุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่งถือเป็นช่วงการทำข่าวในภาวะวิกฤต ซึ่งสื่อมวลชนต้องแข่งขันกันอย่างรอบด้านเช่นการเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้วยความรวดเร็ว การนำเสนออย่างทันท่วงทีทันต่อเหตุการณ์ หรือการสร้างความแตกต่างในการนำเสนอข่าว ถือเป็นช่วงเวลาช่วงชิงไหวพริบ เพื่อดึงดูดจำนวนผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ให้ได้มากที่สุด ดังนั้น ผู้สื่อข่าว ที่จะลงพื้นที่ทำข่าวในช่วงวิกฤตมหาอุทกภัย จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัว ไม่ว่าจะความคล่องตัวในการทำข่าว ปฏิภาณไหวพริบ และสามารถตัดสินใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้

ภาพที่ 4.3 ผู้สื่อข่าวเตรียมรายงานสด จากห้าแยกลาดพร้าว

“ผู้สื่อข่าวต้องมีความคล่องตัวสูง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ทุกวัน และตลอดเวลา เพราะถ้าพื้นที่ไหนมีเหตุการณ์รุนแรงกว่าจุดที่เราประจำอยู่ บก.ก็จะย้ายเราไปยังจุดนั้น อย่างช่วงเช้าเราอยู่บางบัวทอง พอบ่ายก็ถูกโยกไปเจริญสุขทวงศ์ พอน้ำเยอะขึ้นฝั่งตลิ่งชัน ก็ย้ายไปตลิ่งชัน บก.สามารถสั่งการเราได้ตลอดเวลา และเรียกให้เราออกอากาศได้ตลอดเวลาเช่นกัน นี่คือการแตกต่างจากการทำข่าวในวันปกติ”(ฉิรพุทธิ์ เปรมประยูรวงศา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 27 กุมภาพันธ์ 2556)

ภาพที่ 4.4 กระบวนการทำข่าวของทีมหนังสือ 7 สี

สำหรับการคิดประเด็นข่าวประจำวัน บรรณาธิการข่าว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้สื่อข่าวช่างภาพ หรือแม้แต่ผู้ช่วยช่างภาพก็สามารถช่วยกันแจ้งประเด็นข่าวประจำวัน และยังสามารถนำเรื่องราว ข้อเท็จจริง หรือความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นบน Social Media อาทิ การส่งข้อความถึงกัน การตั้งคำถาม การโพสภาพนิ่ง หรือ วิดีโอ จากกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายที่ติดต่อสื่อสารกันผ่าน Facebook Twitter Blackberry Messenger มากำหนดประเด็นในการทำข่าวประจำวันได้ เพื่อให้เกิดความรอบด้าน และความหลากหลายของข่าว

“Social Media ทำให้การคิดประเด็นข่าวเปลี่ยนไป เมื่อก่อนประเด็นข่าวจะ มาจากแหล่งข่าวทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เดี๋ยวนี้ ข้อมูลที่ได้จากการโพสผ่าน Facebook Twitter หรือ ใน บีบี (Blackberry Messenger) ก็สามารถนำมาสร้างเป็นประเด็นข่าวได้ ทำให้ การนำเสนอหรือสร้างประเด็นข่าวทุกวันนี้ไม่เฉพาะเจาะจง ว่าจะต้องเป็นข้อมูลที่ได้มาจากผู้สื่อข่าวหรือบรรณาธิการข่าวเท่านั้น บางครั้ง ช่างภาพ หรือ ผู้ช่วยช่างภาพ ที่พบการโพสข้อความก็สามารถแจ้งมายังกองบรรณาธิการ เพื่อแนะนำประเด็นข่าวได้ด้วย” (ทัศนัย โคตรทอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล 28 พฤศจิกายน 2555)

“Social Media ทำให้การทำข่าวดีขึ้น เพราะทำให้สะดวกขึ้น รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ข่าวรอบด้านมากขึ้น เช่นบางครั้งเราอยู่ในจุดที่มองไม่เห็น แต่เราก็สามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวผ่านสื่อต่างๆ ได้ตลอดเวลาไม่ว่า จะ Facebook Twitter เช่นจุดต้นน้ำ ที่ไกลจากจุดที่เราจะรายงานสดมาก พอมันแตก ก็มีการส่งข้อความกัน ทวิตกัน เราก็สามารถเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ถือว่าช่วยงานเราได้มาก”(ชาดา สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

การสื่อสารผ่าน Social Media ทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้รวดเร็วขึ้นซึ่งระหว่างผู้สื่อข่าวลงพื้นที่เพื่อสืบเสาะข้อเท็จจริง บรรณาธิการข่าวต้องช่วยตรวจสอบข้อเท็จจริงทาง Social Media เพื่อคัดกรองข่าวสาร ส่วนผู้สื่อข่าวประจำจุดรายงานสด ต้องทำหน้าที่คัดกรองข้อมูลข่าวสารเบื้องต้น โดยบรรณาธิการจะช่วยตรวจสอบข้อเท็จจริงทาง Social Media รวมทั้งองค์กรภาครัฐ และเอกชน และแจ้งให้ผู้สื่อข่าวประจำจุดรายงานสดรับทราบว่าจะใช้ประเด็นใดในการรายงานสดในแต่ละช่วงเวลาข่าว

“ในการทำข่าว Social Media เป็นแค่เครื่องมือในการแจ้งเบาะแสเท่านั้น เพราะเราไม่รู้ว่าเรื่องที่โพสกันมันจริงเท็จแค่ไหน” (มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

นอกจากนี้ยังพบว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้มีการตรวจสอบข้อมูล และข้อเท็จจริงจากข่าวที่มีแหล่งที่มาจาก Social Media ด้วยการ โพสข้อความเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงย้อนกลับไปยังเจ้าของ

กระหู่ หรือหน่วยงาน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น หรือ ใช้วิธีการโทรศัพท์ไปสอบถามยังผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นระยะตลอดทั้งวัน สำหรับ Social Media ที่ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ใช้งานมากที่สุดในช่วงที่เกิดมหาอุทกภัย คือ Facebook เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถสนทนาโต้ตอบได้ในวงกว้าง มีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก สามารถโพสภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว ได้ โดยช่วงก่อนที่ผู้สื่อข่าวจะลงพื้นที่ทำข่าว และ หลังจากหมดภารกิจในการทำข่าวประจำวันแล้ว ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งรับผิดชอบทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยทุกคน จะมีการติดตาม การสื่อสารผ่าน Facebook ทุกวัน ส่วน Twitter นั้นไม่ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ใช้งานในการติดตามข้อมูลข่าวสารโดยตรง แต่จะใช้ในการส่งต่อข้อความสั้น ๆ เพื่อให้กลุ่มสมาชิกรับทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การบ่งบอกถึงระดับน้ำในพื้นที่ ที่ได้ไปทำข่าว หรือ การขอความช่วยเหลือ ส่วนการสื่อสารผ่าน BlackBerry Messenger ในช่วงเกิดมหาอุทกภัยประเทศไทย ส่วนใหญ่จะถูกใช้งานในลักษณะของการติดต่อสื่อสารแบบเจาะจงเฉพาะคน เช่น ระหว่างผู้สื่อข่าวและช่างภาพ หรือ ผู้สื่อข่าวกับบรรณาธิการข่าว รวมทั้งการติดตามสอบถามข้อมูลจากผู้สื่อข่าวประจำสถานีข่าวอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หรือ การลงพื้นที่ รวมทั้งการรายงานผลการลงพื้นที่ให้ผู้รับข้อความ จาก BlackBerry Messenger รับทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

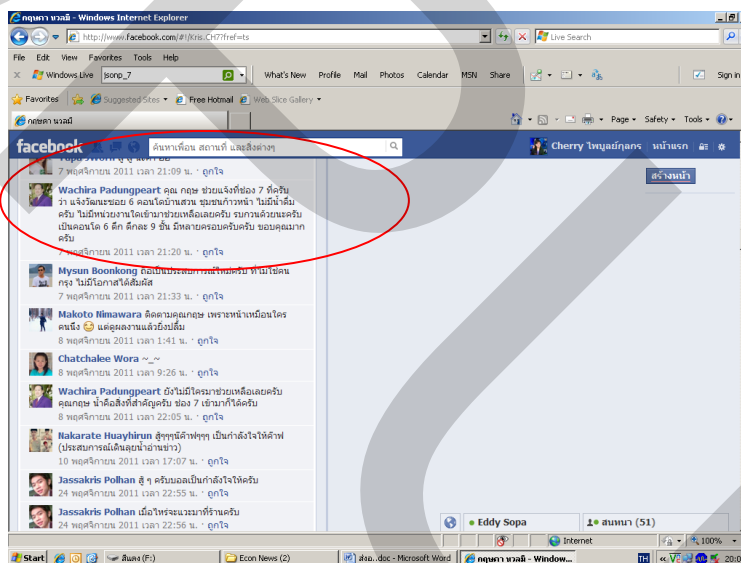
การสื่อสารผ่าน Social Media ส่งผลให้ในแต่ละวันที่มาของข่าวมีมากขึ้น ทำให้ผู้สื่อข่าว และช่างภาพ ต้องทำงานหนักขึ้น โดยเฉพาะการเสาะแสวงหารายละเอียดของข่าวต้องมีความรอบด้านมากขึ้น และต้องเจาะลึกในข้อมูลมากขึ้นด้วย

“Social Media แม้จะมีข้อดี แต่ก็ทำให้ผู้สื่อข่าวทำงานหนักขึ้น เพราะเราต้องหาข้อมูลให้ได้มากกว่า หรือ ลึกกว่า ข้อความ หรือ รายละเอียดที่เค้าเอามาโพสกัน”(ปรัชญ์ อธิษฐาน ทรัพย์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 31 มกราคม 2556)

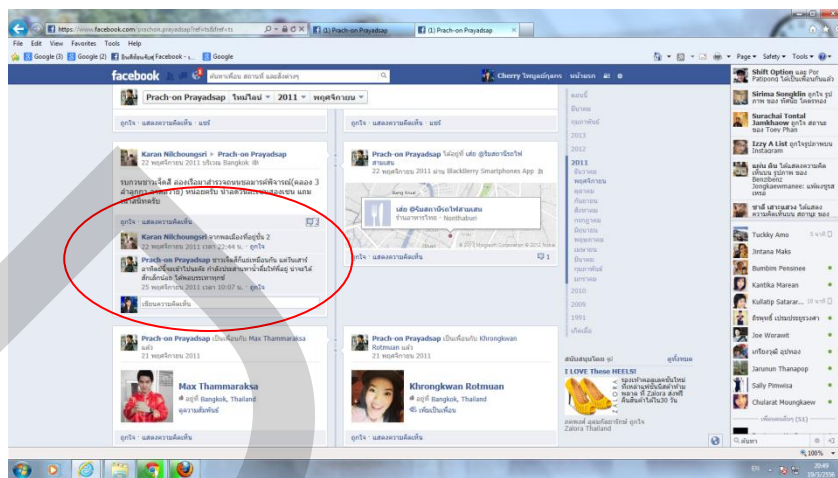
“Facebook ทำให้เรารับรู้ข่าวสารได้เร็วขึ้น รอบด้านมากขึ้น ทำให้เราเข้าถึงพื้นที่ที่เราได้ไวขึ้น รู้ว่าอะไรเกิดขึ้นตรงไหน ตรงไหนท่วม ตรงไหนไม่ท่วม สามารถประเมินสถานการณ์ได้เร็วขึ้น เช่น คี้นี่น้ำถึงไหน พุ่งนี้เราก็กออกไปตัดได้ ทำให้เราไม่หลงทิศหลงทาง”(พัทธ์ธีร รัตน์ประสิทธิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2556)

“ Facebook มีประโยชน์กับงานข่าว แม้จะไม่ได้ทำให้นักข่าวรู้เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนประชาชนเหมือนในอดีต แต่ มันก็ทำให้เราสามารถเช็คข่าวได้ก่อน เช็คความเคลื่อนไหวในอนาคตได้เร็วขึ้น ทำให้เราทำข่าวได้ทันเวลา”(ฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 27 กุมภาพันธ์ 2556)

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาดุทภัยประเทศไทยปี 2554 นอกจากจะเป็นเหตุวิกฤตทางธรรมชาติแล้ว ยังถือเป็นช่วงวิกฤตของการทำข่าวในแต่ละวัน เนื่องจากทีมข่าวต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเนื่องจากถนนบางเส้นทางถูกตัดขาดรถข่าวไม่สามารถเข้าไปในพื้นที่ได้ ผู้สื่อข่าวและช่างภาพต้องเดินเท้าลุยเข้าไปในพื้นที่ที่ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ประโยชน์จาก Social Media ในการติดต่อสื่อสารระหว่างทีมข่าว และ บรรณาธิการข่าว เช่น ผู้สื่อข่าวจะถ่ายภาพที่เกิดเหตุ หรือ การเข้าถึงยังพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรายงานให้บรรณาธิการได้รับทราบ หรือ ส่งข่าวให้เพื่อนผู้สื่อข่าวด้วยกัน ช่วยกันมาทำข่าว กรณีพบความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ซึ่งยากแก่การเข้าถึง ซึ่งในช่วงเกิดมหาดุทภัยประเทศไทย ปี 2554 กองบรรณาธิการข่าวได้รับเรื่องร้องเรียนผ่านยัง เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 รวมทั้งหน้ากระดานข้อความ หรือ Wall ของผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะช่วงเดือนพฤศจิกายน 2554

ภาพที่ 4.5 ประชาชนโพสขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้ประกาศข่าว (กฤษดา นวลมี)

ภาพที่ 4.6 ประชาชนโพสขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้สื่อข่าว (ปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์)

ภาพที่ 4.7 ผู้สื่อข่าว-ช่างภาพ ลงพื้นที่ทำข่าว

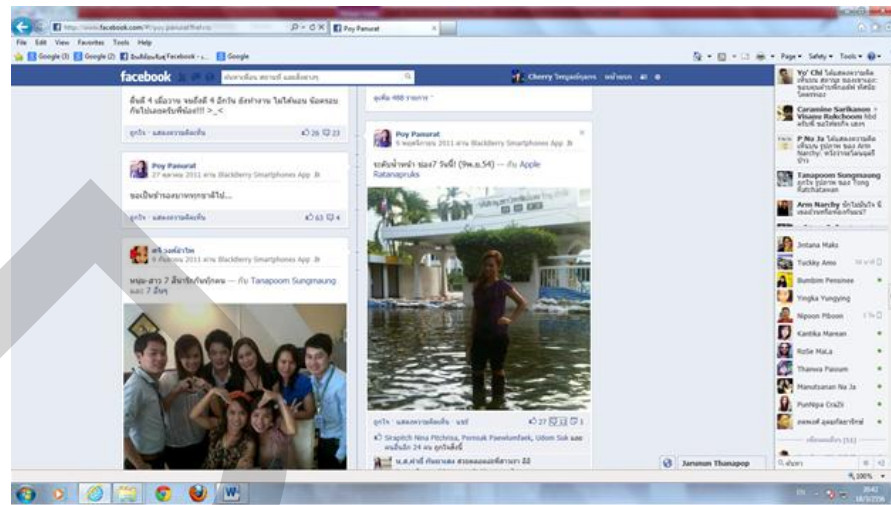
“Social Media ช่วยในการทำงานข่าวในแง่ที่ผู้สื่อข่าวไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ เพราะน้ำท่วมขยายวงกว้างกินพื้นที่เยอะการเดินทางไปแต่ละที่ไม่สะดวก ทำให้เราเค็ง แต่การที่มีคนโพสอะไรที่เป็นประเด็น มันก็ถือเป็นเครื่องมือในการช่วยชี้พิกัดในการทำข่าวให้เราได้” (มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

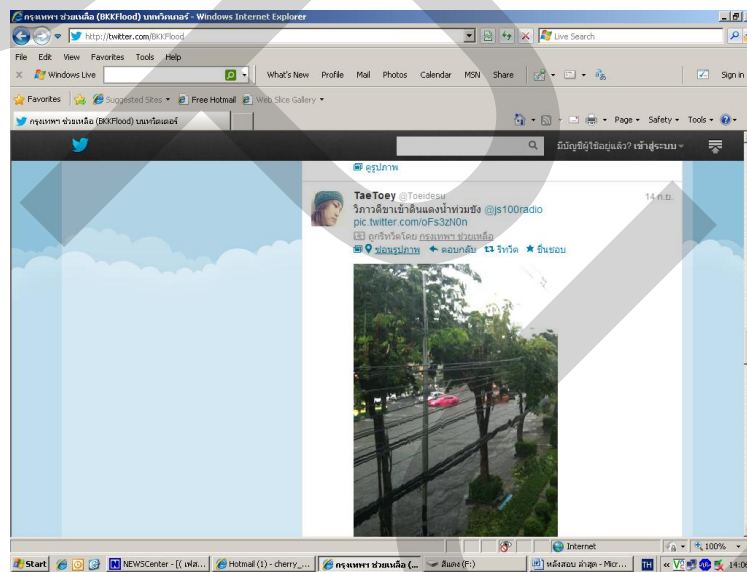
ภาพที่ 4.8 ผู้สื่อข่าวโพสข้อความ-ภาพให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย

ภาพที่ 4.9 ผู้สื่อข่าวส่งภาพแจ้งให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย

ภาพที่ 4.10 ผู้สื่อข่าวโพสภาพระดับน้ำหน้าสถานีให้ผู้สื่อข่าวคนอื่นรับทราบ

ภาพที่ 4.11 ผู้สื่อข่าวโพสภาพภาพน้ำท่วมบริเวณจตุจักรผ่าน Twitter

ภาพที่ 4.12 ผู้สื่อข่าวส่งภาพผ่าน Blackberry Messenger มากองบรรณาธิการ

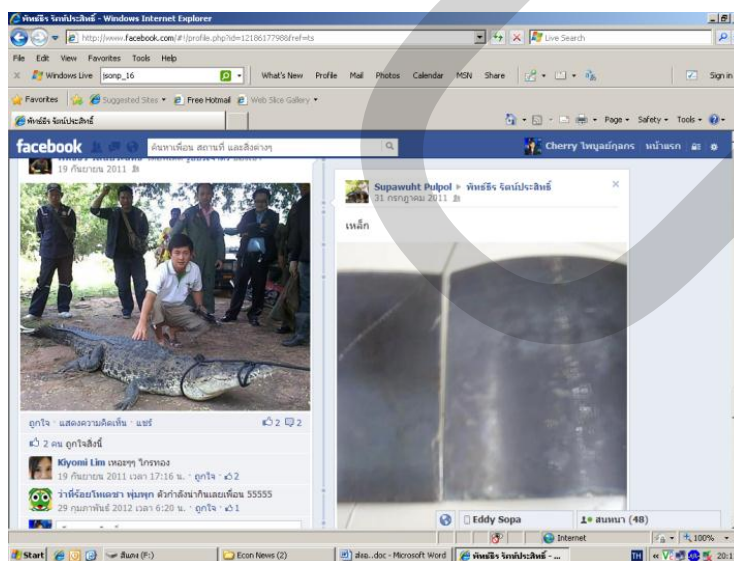
ภาพที่ 4.13 ผู้สื่อข่าว ส่งภาพน้ำท่วมบริเวณคอนเมือง มายังกองบรรณาธิการ

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าว หรือ ช่างภาพ ยังสามารถใช้ประโยชน์จาก Social Media ในการส่งภาพข่าวกรณี ที่ไม่สามารถนำภาพถ่ายวิดีโอ ออกมาจากพื้นที่เกิดเหตุได้ทันเวลา โดยผู้สื่อข่าวหรือช่างภาพจะบันทึกภาพข่าวเป็นคลิป และส่งด้วยโทรศัพท์มือถือผ่าน Social Media มากองบรรณาธิการ หรือ อาจจะนำเหตุการณ์เดียวกับประเด็นที่ผู้ข่าวกำลังไปติดตามทำข่าว แต่มีประชาชนทั่วไป นำไปโพสต์ในลง website ต่าง ๆ เช่น www.youtube.com มาใช้ในการออกอากาศข่าว ก่อนที่ทีมข่าวจะเดินทางมาถึงสถานี หรือ รถถ่ายทอดสดได้ ทำให้โอกาสพลาดข่าวนี้น้อยลง

“ช่วงนั้นคนกรุงเทพ ต่างรอลุ้นว่าน้ำจะมาหรือไม่ ในขณะที่ภาครัฐก็ยืนยันว่าน้ำไม่ท่วมกรุงเทพแน่ ๆ แต่ก็มีคนโพสภาพน้ำท่วมบริเวณอนุสรณ์สถานให้เห็นใน Facebook ซึ่งมันก็ทำให้เราเห็นข้อเท็จจริงได้ไวขึ้น ชัดเจนขึ้น และทำให้รู้ว่าเราจะรอข้อมูลจากรัฐไม่ได้แล้ว เพราะรัฐพยายามที่จะไม่เปิดเผยข้อมูล Social Media ทำให้เรารู้เร็วซึ่งเรายังสามารถนำภาพนั้นมายืนยันได้ด้วย” (มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยม จากประชาชนจำนวนมาก เนื่องจากสามารถนำเสนอภาพ และข้อเท็จจริงได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤต สื่อโทรทัศน์ถือเป็นผู้อยู่ร่วมกับเหตุการณ์นั้นไปพร้อม ๆ กับประชาชนที่กำลังประสบเหตุวิกฤต ดังนั้นการนำข้อมูลข่าวสาร ที่มีการโพสผ่าน Social Media มานำเสนอ ยังถือว่า ทำให้สื่อมวลชนมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไม่ตกกระเดื่อง โดยผู้บริหารงานข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จึงกำหนดทิศทางหรือนโยบายการทำข่าวโทรทัศน์ ในช่วงวิกฤตอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 เพื่อให้ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ประโยชน์จาก Social Media ได้อย่างเต็มที่ แต่ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบ หรือ กระบวนการกลั่นกรองข้อเท็จจริง เพื่อลดผลกระทบจากการกระพือข่าว ข่าวลือ รวมไปถึง ข่าวลวง เช่น ข่าวคันกั้นน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ แยก หรือระดับน้ำที่ไหลลู่พื้นที่ต่าง ๆ

“อย่างเรื่องจะเข้ ก็รู้จากที่เค้าโพสกัน ว่าเจอที่หมู่บ้านการ์เด็นท์โฮม แถว หลัก 4 เราก็ตามไป ปรากฏไปรอ อยู่ 3 วัน แล้วเราก็กลับ ประเมินว่าสงสัยเป็นข่าวลือ สุดท้ายหลายวันผ่านไป เค้าก็จับกันได้”(พัทธวีร์ รัตนประสิทธิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2556)

ภาพที่ 4.14 ผู้สื่อข่าวโพสภาพเจ้าหน้าที่กู้ภัยสามารถจับจระเข้ได้สำเร็จ

สำหรับการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 บรรณาธิการข่าวจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวใกล้ตัวกับประชาชนมากที่สุด หรืออาจเป็นเรื่องราวที่ข้องกับปากท้องของประชาชน เรื่องราวที่ต้องการแจ้งเตือนภัย หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงผู้รับชมรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านทั่วไป

ภาพที่ 4.15 สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่อำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

“ความเดือดร้อนของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะเราทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชน ทำให้การนำเสนอข่าวโดยเฉพาะในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ความเคลื่อนไหวที่เด่นชัดในแต่ละพื้นที่ จะถูกกำหนดให้มีการนำเสนอเป็นประเด็นหลัก ส่วนประเด็นรองจะเป็นข่าวการให้ความช่วยเหลือจากทางภาครัฐหรือเอกชน” (ศราวุฒิ สิทธิผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 มกราคม 2556)

ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ หรือข่าวต่างประเทศ ก็จะถูกกำหนดลำดับความสำคัญในการออกอากาศ เช่น หากมีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องมหาอุทกภัยประเทศไทยของสำนักข่าวต่างประเทศ ก็อาจถูกหยิบยกมาเล่นเป็นประเด็นหลัก หรือประเด็น รอง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

การเข้าถึง Social Media ของประชาชนทั่วโลก ส่งผลให้สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งยึดหลักการทำข่าวภายใต้รูปแบบ “เที่ยงตรง แม่นยำ กระชับ ฉับไว” มุ่งเน้นการนำเสนอข่าวเพื่อสะท้อนข้อเท็จจริง ที่ถูกต้อง และนำเสนอเนื้อหาสาระแบบสั้น แต่ได้ใจความ และนำเสนอด้วยความรวดเร็ว มาโดยตลอด ต้องเปลี่ยนแปลงหลักการทำข่าวเป็น” เที่ยงตรง แม่นยำ กระชับ ฉับไว” โดยความฉับไวนั้น นอกจากจะเป็นการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วแล้วยังสามารถนำเทคโนโลยี

มาช่วยทำให้การนำเสนอข่าวรวดเร็วมากขึ้นด้วย เพื่อสร้างความแตกต่าง ร่องรับการแข่งขันที่รุนแรง โดยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งถือเป็นสถานีข่าว ที่ยึดรูปแบบการนำเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมา และต้องมีแหล่งข่าวอ้างอิงแต่ก็ยังเปิดพื้นที่ให้ข่าวสารจาก Social Media สามารถนำเสนอผ่านหน้าจอโทรทัศน์ได้ เช่น กรณี หน่วยกู้ภัย นนทบุรี มีการโพสต์ข้อความ “เจอจระเข้ แถวบางบัวทอง” ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ก็ได้ไปติดตามทำข่าว พร้อมรายงานแหล่งที่มาของข่าวว่า ได้มาจากการโพสต์ข้อความผ่าน Social Media หรือ การติดตามทำข่าวช่วยเหลือสุนัข ที่ติดอยู่บนหลังคาบ้านกว่า 100 ตัว ในย่านอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผู้สื่อข่าวก็รายงานให้สาธารณชนรับทราบว่า มีการแจ้งข้อมูลผ่าน Social Media ในเรื่องดังกล่าว

ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาดุทกภัย ประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีความแตกต่างจากช่วงสถานการณ์ปกติ ตั้งแต่การกำหนดทีมข่าว ซึ่งในช่วงเวลาปกติ ผู้สื่อข่าวจะรับผิดชอบการทำข่าวประจำวันตามสายงานหลัก เช่น สายการเมือง สังคม เศรษฐกิจ กีฬา แต่ในช่วงเหตุการณ์วิกฤตดุทกภัย ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้กำหนดทีมเฉพาะกิจ โดยระดมผู้สื่อข่าวจากสายงานต่าง ๆ มาช่วยทำข่าวน้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ พร้อมกำหนดจุดรายงานสด เพื่อให้สามารถรายงานข่าวได้ทันทั่วทั้งที่ ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอให้ผู้สื่อข่าวนำเทป มาออกอากาศเฉพาะในสถานีเท่านั้น รวมทั้งยังมีการก่อตั้งทีมข่าวทางเสื่อ 7 สีขึ้นมาเพื่อสร้างความแตกต่างในการนำเสนอและเพื่อให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วในภาวะที่การเดินทางไม่เอื้ออำนวย

นอกจากนี้การกำหนดประเด็นการทำข่าวประจำวัน ก็มีความแตกต่างจากช่วงภาวะปกติ เนื่องจาก เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตรุนแรง และดำเนินไปอย่างรวดเร็ว การสื่อสารผ่าน Social Media ก็มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา มีการส่งข้อมูลข่าวสารแบบตลอด 24 ชั่วโมง ส่งผลให้การคิดประเด็นข่าวในแต่ละวันเปิดกว้าง มากขึ้นโดยมีการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้คนในสังคมโพสต์ผ่าน Social Media มาสร้างประเด็นข่าว หรือ กำหนดเป็นประเด็นติดตามประจำวันด้วย ไม่จำกัดเฉพาะการรับทราบหรือติดตามประเด็นจากองค์กรภาครัฐและเอกชนเท่านั้น

ส่วนการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงของข่าว ก็มีลำดับขั้นตอนมากขึ้น แตกต่างจากในอดีตซึ่งบรรณาธิการข่าว จะเป็นผู้ตรวจสอบ และคัดกรองข้อมูล แต่เมื่อมีการไหลพรั่งของข้อมูลจาก Social Media ทั้งผู้สื่อข่าว และบรรณาธิการข่าว ต้องเพิ่มความละเอียดในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือบิดเบือน นอกจากนี้ยังพบว่า การนำเสนอข่าวในช่วงวิกฤตดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์จะให้มีความสำคัญหรือให้น้ำหนักข่าวกับเหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก รองลงมาคือข่าวสาร

ความเคลื่อนไหวจากทางภาครัฐหรือเอกชน โดยมีการนำเสนอทุกช่วงเวลาข่าวของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7

4.2 บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่า Social Media มีบทบาทต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ในด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำข่าวมากขึ้น การส่งต่อข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ทำให้สื่อมวลชนนำเรื่องราวต่างๆ ที่ได้รับมาจากการสื่อสารผ่าน Social Media ไปกำหนดวาระข่าวสาร โดยผู้สื่อข่าวยุคนี้ไม่ได้เป็นเพียงผู้แสวงหาข้อเท็จจริงจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ยังเป็นผู้แก้ข่าว หรือ เสาะหาข้อเท็จจริงจาก กระแสข่าวลือที่แพร่สะพัด เนื่องจากบางข่าวสร้างความตื่นตระหนกให้คนสังคมจำนวนมาก ความแพร่หลายของการติดต่อสื่อสารผ่าน Social Media มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในระดับผู้บริหาร ผู้ควบคุมนโยบาย และผู้ปฏิบัติงานข่าว ดังนี้

ระดับผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่กำหนดวาระข่าวสารทิศทางการทำข่าวโทรทัศน์ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เห็นว่าบทบาทของ Social Media ทำให้สื่อหลักโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ทำงานหนักขึ้น และต้องเพิ่มช่องทางในการเจาะกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น เนื่องจาก Social Media นอกจากจะเป็นช่องทางให้ผู้คนในสังคมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันได้ง่ายดายแล้ว ยังเป็นช่องทางในการแพร่กระจายข่าวสาร ที่ได้รับความสนใจจากคนในสังคมอย่างมาก

“ตอนนี้เราก็ทำข่าวเพื่อตอบสนองกลุ่มผู้ชม Social Media อยู่นะ กลุ่มนี้ถือเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าจับตา เพราะหลังๆ Social Media เข้ามามีบทบาทเยอะ เราก็จับกระแสตรงนี้ นั่นคือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น Social Media มีบทบาทมาก ในแง่ของความเร็ว เราจะเห็นว่าหลัง ๆ ช่อง 7 จะอ้างอิง และยอมรับหรือเปิดพื้นที่ข่าวให้ Social Media มากขึ้นเพราะเรารู้ว่าอะไรเข้าถึงประชาชนอะไรเร็วเมื่อประชาชนรู้แล้วยังมีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วเพราะฉะนั้นถ้าเราต้องการเผยแพร่ อะไร ก็จะใช้ช่องทาง Social Media นี้แหละ โดยช่อง 7 ได้มอบนโยบายเชิงรุกในเรื่องนี้ ด้วยการเปิดช่องทางการสื่อสารผ่าน Social Media ให้ผู้รับสารสามารถโต้ตอบกับเราหรือ สนทนาในหัวข้อที่เค้าสนใจได้” (กฤษณะ อนุชน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2556)

ระดับผู้ควบคุม (บรรณาธิการข่าว) เห็นว่า บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ส่งผลต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและดูแลนโยบาย ในลักษณะของการสั่งงาน ที่ทำให้ช่องทางการติดต่อสื่อสารมีมากขึ้น สะดวกรวดเร็วขึ้น ตอบสนองนโยบายควบคุมวาระข่าวสารได้ฉับพลันขึ้น นอกจากนี้ ยังเพิ่มขึ้นตอนการทำข่าว

มากกว่าในอดีต โดยเฉพาะขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวเพื่อความละเอียดรอบคอบ เนื่องจากการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ต้องปราศจากความผิดพลาด

“บรรณาธิการสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สื่อข่าวในพื้นที่ได้สะดวกรวดเร็วและตลอดเวลามากขึ้นแม้ว่าพื้นที่นั้นจะอับสัญญาณ โทรศัพท์นอกจากนี้บรรณาธิการยังสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงจากข่าวทาง Social Media ย้อนกลับได้หรือหาประเด็นเพิ่มเติมจาก Social Media ได้ด้วยเช่นกัน ทำให้ข่าวมีสีสันและมีความหลากหลายมากขึ้นมีมุมมองในการทำข่าวมากขึ้น และยังสามารถใช้ประโยชน์จาก Social Media ในการเพิ่มเติมประเด็นเพื่อให้ข่าวมีความสมบูรณ์มากขึ้น”(ศราวดี สิทธิผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 มกราคม 2556)

ภาพที่ 4.16 การสื่อสารระหว่างบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวระหว่างปฏิบัติหน้าที่

“บางเรื่องเราไม่รู้ว่าที่เค้าโพสกันมันจริงหรือไม่ ใหม่ หรือเก่า อย่างมีคนโพสภาพชานาที่อยู่ชุกกำลังเกี่ยวข้าว โดยน้ำท่วมถึงอก เราต้องขงูถามผู้สื่อข่าวในพื้นที่ว่าจริงเท็จแค่ไหน ซึ่งก็ได้คำตอบมาว่าเค้ามกภาพกัน โดยให้ชานานั่งของ ๆ เพราะฉะนั้นเราต้องระวังมากกับเรื่องแบบนี้ ซึ่งบรรณาธิการ จะต้องเชื่อผู้สื่อข่าวมากกว่า”(มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ระดับปฏิบัติงาน ผู้สื่อข่าวซึ่งมีหน้าที่ทำข่าว รายงานข่าว และผลิตข่าวเพื่อนำออกอากาศ ในช่วง มหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 เห็นว่าบทบาทของเทคโนโลยีข่าว โดยเฉพาะ Social Media เพิ่มความสะดวกในการทำงานให้กับผู้สื่อข่าวแล้ว และยังคงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

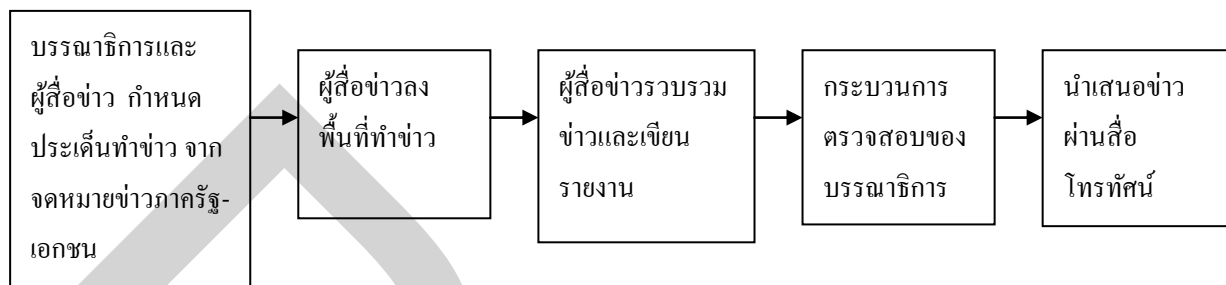
ในขั้นตอนการกำหนดประเด็นข่าว และเพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อไปแสวงหาข่าว หรือค้นหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แตกต่างจากอดีต เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตทางธรรมชาติเกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวจะต้องใช้วิธีเลือกสุ่มลงพื้นที่ เพื่อไปแสวงหาข่าว หรือค้นหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งผลกระทบ หรือ แจ็งเตือนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า ซึ่งมีโอกาสสูงที่จะได้ข่าวที่ดี และมีโอกาสสูงที่จะพลาดข่าวสำคัญ เช่นกัน

“ทุกวันนี้การสื่อสารผ่าน Social Media อาทิ Facebook Twitter แม้กระทั่ง Blackberry Messenger ทำให้ข่าวพุ่งเข้ามาหาตัวผู้สื่อข่าวมากขึ้น ไม่ว่าจะข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ หรือการแจ้งเตือนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ช่วยลดขั้นตอนในกระบวนการทำข่าว โดยเฉพาะการเสาะแสวงหาข่าว และยังสามารถตรวจสอบที่มาของข่าว หรือ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้ด้วย”(อนุวัติ เพ็ญทองแดง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 28 ธันวาคม 2555)

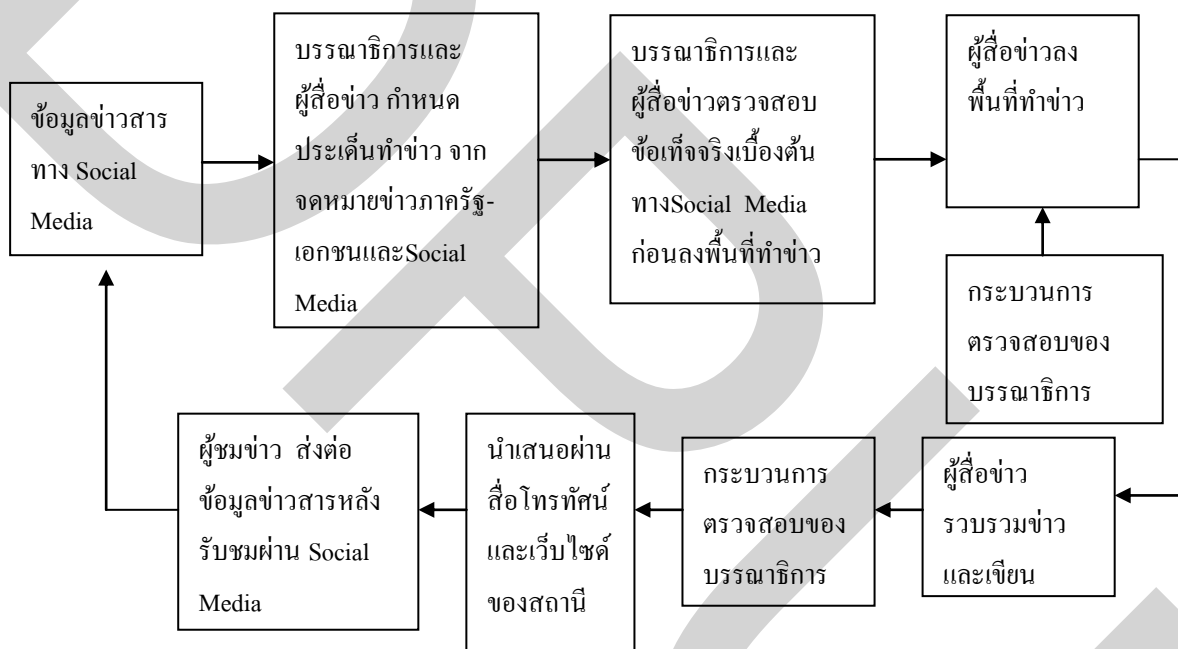
“การโพสต์ข้อความทาง Social Media ที่มีจะส่งกันมาเป็นทอด ๆ บางคนโพสต์ภาพทั้งภาพนิ่ง ภาพวิดีโอประกอบ เพื่อยืนยันข้อเท็จจริง ทำให้ในแต่ละวันข้อความต่าง ๆ ถูกส่งมาถึงผู้สื่อข่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งการโพสต์ข้อความไม่เฉพาะประชาชนทั่วไปเท่านั้น ผู้สื่อข่าวเองก็มีการโพสต์ข้อความผ่าน Social Media จึงเป็นเหตุผลการทำข่าวของแต่ละสถานีเป็นไปแบบพึ่งพากันและไม่แตกต่างกันมาก”(ทัศนัย โคตรทอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2555)

“เรื่องความน่าเชื่อถือ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่เราต้องตรวจสอบเอง เพราะการโพสต์ หรือทวีต คนใช้งานสามารถใส่อะไรก็ได้ ใส่สีตีไข่ยังไงก็ได้ หน้าที่เราคือต้องตรวจสอบ เราต้องใช้ Social Media ให้เป็น เพราะมันมีความซับซ้อน ถ้าใช้ไม่เป็นแทนที่จะได้ประโยชน์ กลับเป็นผลกระทบ ไม่ว่าจะพวกรั่วลือ หรือ การแสดงความคิดเห็น ในข่าวต่าง ๆ”(ชาดา สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 19 กุมภาพันธ์ 2556) ดังโมเดลดังในหน้าถัดไป

แบบเดิม

แบบใหม่

ภาพที่ 4.17 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 พบว่า บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ส่งผลให้รูปแบบของกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตตั้งแต่ขั้นตอนการคิดประเด็นข่าวโดยผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวต้องเพิ่มความละเอียดในการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้นเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจาก ข่าวลือ

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์

สื่อที่พบช่องทาง 7 เห็นว่าการสื่อสารผ่าน Social Media มีทั้งผลดีและผลเสียต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ดังนี้

ข้อดี

1. มีแหล่งข่าวหลากหลายมากขึ้น
2. ผู้สื่อข่าวรับทราบความเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว
3. ผู้สื่อข่าว สามารถรู้ข่าวอีกที่หนึ่งได้ แม้จะมีข้อจำกัดด้านการเดินทาง
4. สามารถเช็คข้อเท็จจริงเบื้องต้น ก่อนลงพื้นที่ทำข่าว ด้วยการโพสต์ข้อความกลับไปยังเจ้าของโพสต์ ทำให้ประหยัดเวลาในกระบวนการทำข่าว

5. สามารถใช้ Social Media เป็นช่องทางแพร่กระจายข่าวได้มากกว่าการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สื่อช่องทาง 7 ที่ลงพื้นที่ทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 พบว่าช่วงระหว่างลงพื้นที่ทำข่าว ผู้สื่อข่าวทุกคนมักจะส่งข้อความ หรือ ภาพนิ่งผ่าน ที่กำลังได้รับความสนใจจากประชาชนในสังคม หรือ เห็นว่าเป็นเรื่องราวที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคม ผ่าน Facebook หรือ ใช้งาน Facebook ในลักษณะของการเพิ่มเติมรายละเอียดข่าว ที่ไม่สามารถออกอากาศผ่านทางสถานีได้หรือไม่สามารถออกอากาศได้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้ Social Media ได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว หรือ เชิงลึก โดยบางครั้งผู้สื่อข่าวจะมีการโพสต์ข้อเท็จจริงที่ได้พบเจอมา ผ่าน Facebook ก่อนที่จะรายงานบรรณาธิการข่าวได้รับทราบ เช่นเดียวกับ Twitter ซึ่งผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สื่อช่องทาง 7 ที่ลงพื้นที่ทำข่าวมหาอุทกภัยจะทวีตข้อความ เพื่อเผยแพร่สู่เครือข่ายสังคม Social Media

ข้อเสีย

1. การสื่อสารผ่าน Social Media ซึ่งมักจะมีการโพสต์ถึงระดับน้ำที่ไหลเข้าท่วมในแต่ละพื้นที่ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกในเหตุการณ์วิกฤต อาทิช่วงเกิดมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ประชาชนส่วนใหญ่ต่างตกอยู่ในภาวะวิตกกังวล หวาดกลัวว่าคันทันน้ำในจุดต่าง ๆ จะได้รับความเสียหายจนไม่สามารถต้านทานมวลน้ำได้ ส่งผลให้มีการอพยพครอบครัวมาพักอาศัยตามคอนโด หรือ อพาร์ทเมนท์ แม้กระทั่งสะพานลอยข้ามถนน

2. ท่ามกลางภาวะวิกฤต ข่าวสารผ่าน Social Media เต็มไปด้วยข่าวลือ ทำให้ผู้สื่อข่าวทำงานยากขึ้น และต้องคอยติดตาม ชี้แจงข้อเท็จจริง จากเรื่องที่อยู่ในกระแส หรือ ได้รับความสนใจจากการสื่อสารผ่าน Social Media เช่น กรณีประชาชนบางรายตื่นตระหนกกับข่าวลือเกี่ยวกับคันเขื่อนขนาดใหญ่แตก หรือ กั้นน้ำพังเสียหาย ถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาอาการเดียวกับจิตแพทย์ของกรมสุขภาพจิต หรือ บางรายเสพยาลือถึงขั้นความดันขึ้นต้องนำส่งโรงพยาบาล นอกจากนี้ช่วงเกิดเหตุอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ข่าวลือที่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากที่สุด และ

สร้างความกังวลให้ประชาชนต่างตกอยู่ท่ามกลางความวิตกกังวลนั้นคือข่าวความลับหน้าเกี่ยวกับการเคลื่อนตัวของมวลน้ำ ซึ่งในหลายพื้นที่จะมีข่าวลือออกมาเป็นระยะถึงระดับน้ำที่ท่วมบ้านเรือนเสียหาย ส่งผลให้สื่อมวลชนต้องติดตามทำข่าว และวัดระดับน้ำให้ประชาชนรับทราบ หรือ สอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรงให้ช่วยวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์น้ำ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตประจำวันให้กับประชาชน

3. ผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มความระมัดระวัง ในการนำเสนอข่าวมากขึ้น ตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้น

4. ผู้สื่อข่าวบางคนยังไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้ต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติม

5. เป็นศูนย์รวมการสร้างกระแส ด้วยความรวดเร็วในการส่งต่อข้อมูล ส่งผลให้บางครั้ง แม้จะไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ ผู้รับสารก็ตัดสินใจไปก่อนแล้ว

ผู้สื่อข่าวยุคนี้ ได้ใช้ประโยชน์จาก Social Media เป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถหาข่าวได้รวดเร็วขึ้น ในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ที่ประชาชนส่วนใหญ่ ต่างให้ความสำคัญของการสื่อสารผ่าน Social Media จนทำให้เกิดการไหลพรังของข้อมูลข่าวสาร ทั้งเรื่องแจ้งให้ทราบ แจ้งเตือน ร้องเรียน และขอความช่วยเหลือ เนื่องจากรู้ว่าช่องทางนี้จะสามารถใช้เป็นช่องทางสื่อสารไปยังผู้สื่อข่าว ได้โดยตรงโดยไม่ต้องรอผู้สื่อข่าว เข้ามาหา หรือเข้ามาสื่อสารในพื้นที่

“ตอนที่น้ำท่วมยังไม่ถึงใจกลางกรุงเทพช่วงนั้นคนกรุงเทพต่างรอดูกันว่าน้ำจะมามัย ในขณะที่ภาครัฐก็ยืนยันว่าน้ำไม่ท่วมกรุงเทพแน่ ๆ แต่ก็มีคนโพสภาพน้ำท่วมบริเวณอนุสรณ์สถานให้เห็นใน Facebook ซึ่งมันก็ทำให้เราเห็นข้อเท็จจริงได้ไวขึ้น ชัดเจนขึ้น และทำให้รู้ว่าเราจะรอข้อมูลจากรัฐไม่ได้แล้ว เพราะรัฐพยายามที่จะไม่เปิดเผยข้อมูล Social Media ทำให้เรารู้เร็ว” (มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ภาพที่ 4.18 ภาพระดับน้ำท่วมบริเวณอนุสรณ์สถาน

ผู้วิจัยยังเห็นว่าบทบาทของ Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ในหลากหลายมิติ เช่น การสืบค้นข้อมูลที่มีความรอบด้านมากขึ้น หรือแม้กระทั่งสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงย้อนกลับ รวมทั้งสามารถนำเรื่องราวที่ได้รับความสนใจในสังคม Social Media มาสร้างประเด็นข่าว แตกต่างจากอดีต เนื่องจากปัจจุบันข่าว หรือข้อมูลที่มีมากขึ้น ผู้สื่อข่าวต้องทำข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านและรอบคอบมากขึ้นซึ่งนอกจากจะต้องเผชิญกับแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอข่าวทุกภัย ที่มีอุปสรรคจากการเดินทางที่ไม่สะดวกแล้ว ยังต้องต่อสู้กับการไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสาร ทาง Social Media ที่ตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของประชาชนได้โดยไม่ต้องรอคอยการนำเสนอข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ประชาชนผู้เคยทำหน้าที่รับสารยังสามารถส่งสารหรือเป็นแหล่งฐานข้อมูลให้ผู้สื่อข่าวได้ใช้ประโยชน์ในกระบวนการทำข่าวผ่านการสื่อสารบน Social Media ได้อีกด้วย ผลการศึกษายังพบว่า ในช่วงมหาอุทกภัย ปี 2554 ประชาชนได้ทำหน้าที่สื่อมวลชน ทั้งการแจ้งเตือนภัย การติดตามข้อเท็จจริง รายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งวิเคราะห์การทำงานของภาครัฐ และเอกชน ได้อย่างทั่วถึง มีการเปิดเว็บเพจเป็นของตัวเอง เช่น Twitter.com, www.ThaiFlood.com และ www.pantip.com นอกจากนี้แล้ว Social Media ที่มีความได้เปรียบด้านการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ยังก่อให้เกิดความตื่นตัว สร้างความตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดข่าวลือเป็นจำนวนมาก ทำให้ข่าวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การกลั่นกรองและตรวจสอบข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้นกระบวนการทำข่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

4.3 บทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

แม้สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ จะให้ความสำคัญกับการสื่อสารผ่าน Social Media โดยเฉพาะการติดตามประเด็น จาก Social Media รวมถึงการให้พื้นที่ข่าว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และรองรับการแข่งขันที่รวดเร็ว รอบด้าน แต่ที่สุดแล้ว บทบาทของนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) ก็ยังมีส่วนสำคัญ ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ โดยผู้ที่ทำหน้าที่นายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ยุค Social Media ประกอบด้วย

ผู้สื่อข่าวนอกจากจะมีหน้าที่ลงพื้นที่ทำข่าวแล้ว ยุคนี้ผู้สื่อข่าวต้องช่วยตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากข่าว หรือ ประเด็นที่ได้รับรู้มาจาก Social Media เพื่อป้องกันความผิดพลาด หรือตกเป็นเครื่องมือของการสร้างกระแสข่าวลือเรียกได้ว่าแม้ Social Media จะอำนวยความสะดวกทำให้ผู้สื่อข่าว สามารถทำข่าวได้สะดวกสบายเข้าถึงที่หมายได้ง่ายดาย แม่นยำ ทำข่าวได้รวดเร็ว ครอบคลุม แต่ผู้สื่อข่าวก็ต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ด้วยการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ หรือ สอบถามยังผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องราวดังกล่าวที่มีการโพสต์ผ่าน Social Media และต้องประสานงานไปยังบรรณาธิการข่าว ด้วยการโทรศัพท์ปรึกษาบรรณาธิการข่าวทุกครั้งที่ได้ประเด็นข่าวหรือทราบข้อเท็จจริงจากเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความรอบด้าน ไม่ตกกระแส สำคัญที่สุดเพื่อความถูกต้อง แม่นยำ เนื่องจากบรรณาธิการข่าวจะช่วยเช็คข้อเท็จจริงอีกระดับ

บรรณาธิการข่าว ซึ่งมีหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทางข่าว และตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้สื่อข่าว รวมทั้งเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวว่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นควรจะส่งทีมข่าวไปสำรวจข้อเท็จจริงหรือไม่ ซึ่งในยุคของการสื่อสารผ่าน Social Media ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมไทย ส่งผลให้เกิดการใช้พื้นที่บน Social Media ในการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างอิสระ บรรณาธิการข่าวจึงต้องเพิ่มระดับการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวอย่างรอบคอบ นอกเหนือจากการรับทราบข้อเท็จจริงจากผู้สื่อข่าวแล้ว ยังต้องติดตามรายละเอียดของเรื่องราวที่กำลังติดตามทำข่าวผ่านweb sideเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงweb sideของสำนักข่าวอื่น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ข่าวที่ได้มามีมูลความจริง แตกต่างจากในอดีตที่การตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวจะไม่เข้มข้นมากนัก สำคัญอย่างยิ่งคือการบันทึกภาพเหตุการณ์ และการบันทึกเสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าว ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันได้ดีที่สุดว่า ข้อมูลที่ผู้สื่อข่าวได้มา เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง

ยุคนี้ไม่เพียงเฉพาะสื่อมวลชนเท่านั้นที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ปัจจุบันประชาชนผู้เคยอยู่ในตำแหน่งของผู้รับสาร ก็สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนได้เช่นกัน ด้วยการโพสต์ข้อความหรือภาพเหตุการณ์ หรือ ความสับสนหน้าของมวลน้ำที่ไหลบ่าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ก่อให้เกิดเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับมหาอุทกภัยมากมาย อาทิ <http://maintenance.doh.go.th/test.html> แสดงจุดเกิดอุทกภัย,

<http://flood.gistda.or.th/> สำหรับติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจพื้นที่น้ำท่วมทั่วประเทศ และ <http://dds.bangkok.go.th/Floodmon/> ข้อมูลในการตรวจวัดระดับน้ำในคลองหลัก รวมถึง <http://dds.bangkok.go.th/Canal/index.aspx> สำหรับใช้ในการติดตามข่าวสารน้ำท่วม ส่งผลให้ข่าวมีความหลากหลายมากขึ้น การตรวจสอบข้อเท็จจริงจึงดำเนินการได้ง่าย และมีความเข้มข้นขึ้นกว่าในอดีต

“รู้ก่อนไม่ใช่ว่าถูกเสมอไป แม้เราสามารถเช็คประเด็นได้ก่อน รู้ว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้น แต่เดี๋ยวนั้นคนโพสต์กันง่าย และเร็ว ยิ่งไงเราเป็นสื่อมวลชน ก็ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงหลาย ๆ ด้านก่อนเสมอ สิ่งสำคัญของการทำข่าวช่อง 7 คือการตรวจสอบก่อนนำเสนอ ช่องเราระมัดระวังเรื่องนี้มาก เพราะถ้าผิดอาจมีเรื่องฟ้องร้องกันได้ ไม่อย่างนั้นก็ต้องตามแก้ข่าว ซึ่งเวลาข่าวของเราไม่เยอะด้วยเวลาจำกัด การนำเสนอแต่ละครั้งต้องรีเช็ค”(ฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 27 กุมภาพันธ์ 2556)

“แม้ Social Media จะทำให้เกิดความได้เปรียบด้านความเร็วในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ส่งผลให้การทำข่าวในปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่กองบรรณาธิการข่าวก็ต้องเพิ่มบทบาทหน้าที่ในการติดตามข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลจาก Social Media อย่างรอบด้านด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะปัจจุบันนี้ไม่เพียงเฉพาะข่าวจากผู้สื่อข่าวเท่านั้นที่ประชาชนสนใจแต่ข่าว หรือ ข้อมูลจาก Social Media ซึ่งถือว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชนก็ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก หากการนำข้อมูลข่าวสารจาก Social Media มาสร้างประเด็นข่าวประจำวัน แล้วบิดเบือนข้อเท็จจริง ก็จะถูกเค้าต่อว่า”(ศราวดี สิทธิผล, ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 มกราคม 2556)

“ไม่ว่าจะยังไง บทบาทของบรรณาธิการ สำหรับข่าวโทรทัศน์ก็ขาดไม่ได้ เพราะบรรณาธิการคือประตูสำคัญในการกรองข่าวสาร เสมือนเป็นเกราะป้องกันให้กับผู้สื่อข่าว และองค์กรข่าวด้วยว่า ข่าวที่นำเสนอออกทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 คือข่าวที่มีมูลความจริง”(ทัศนัย โคตรทอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2555)

“Social Media ทำให้การทำข่าวเราเปลี่ยน เช่น การเช็คข้อมูลที่มากขึ้น เพราะบางข่าวก็เกินจริง อาทิ โพสต์กันว่าน้ำท่วม แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้ท่วมเยอะจนได้รับความเดือดร้อน หรือจะเห็นได้อีกกรณี เช่น เคยมีคนโพสต์ ว่าเกิดสึนามิ ที่ภูเก็ต แล้วเอารูปสึนามิจากอินโดนีเซีย มาโพสต์ ทำให้คนหลง เข้าใจว่าภูเก็ตเกิดสึนามิ ช่วงนั้นสื่อออนไลน์ ก็มีกรประโคมข่าวกันใหญ่ เพราะต้องแข่งกับเวลา ไม่ต้องหาแหล่งข่าว ถือว่าสร้างความเสียหาย แต่นักข่าวที่วิต้องเช็คข้อมูลซ้ำแล้วซ้ำอีก ถือว่าตรงนี้โชคดี ที่สื่อที่มีเวลาคัดกรองข้อมูลมากกว่า สื่อออนไลน์ ทำให้เราพลาดน้อย ซึ่งนอกจาก

บก.แล้ว ผู้สื่อข่าวก็ต้องกันเช็คข้อเท็จจริงด้วย” (ปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์, การสื่อสารระหว่างระหว่างบุคคล, 31 มกราคม 2556)

“เราต้องระมัดระวังให้มาก ต้องดับเบิ้ลเช็ค ซึ่งเมื่อเช็คข้อมูลแล้ว เราต้องเชื่อผู้สื่อข่าวมากกว่าเพราะเค้าเห็นจริงอยู่ในเหตุการณ์จริง”(มนัสวรรณ หลินพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การสื่อสารของ Social Media ทำให้ทุกคนอยู่ในภาวะที่เป็นสื่อได้หมด ผู้รับสารซึ่งเคยนั่งดูข่าวอยู่บนหน้าจอ ก็กลายเป็นสื่อมวลชนได้ด้วยการแจ้งเตือนภัย การโพสภาพความเคลื่อนไหวของมวลชน ซึ่งทำให้สื่อมวลชนที่อยู่ในวิชาชีพ ต้องสร้างความแตกต่างด้วยการให้ข้อมูลที่แม่นยำและเกิดขึ้นจริง สื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณ เพราะฉะนั้นสื่อต้องตรวจและคัดกรอง ในสิ่งที่ถูกต้อง แก้ไขสิ่งที่เข้าใจผิด ผู้สื่อข่าวต้องเป็น Gate Keeper เพื่อคลายหรือแก้ปัญหาความสับสนที่เกิดขึ้นกับคนเป็นล้านๆ คน ที่เสพข้อมูลจาก Social Media”(กฤษดา นวลมี, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“Social Media คงเข้ามาแทนที่สื่อหลักได้ไม่ทั้งหมด เพราะสื่อหลัก มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อเท็จจริง ภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่ง Social Media จะไม่มีตรงนี้ Social Media ยังขาดผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรองข้อเท็จจริง ซึ่งมันทำให้สื่อหลักทำงานหนักขึ้น”(กฤษณะอนุชน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2556)

ผู้วิจัยยังพบว่า บทบาทของบรรณาธิการข่าวในช่วงภาวะวิกฤตมีความสำคัญกับการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ และสำคัญมากกว่าในอดีต เนื่องจากบรรณาธิการซึ่งต้องรับผิดชอบในการกลั่นกรองประเด็น รวมทั้งข้อเท็จจริงของข่าวตั้งแต่ต้นทาง จนถึงปลายทางก่อนนำข่าวออกอากาศ โดยบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ จะใช้วิธีการตรวจสอบข้อเท็จจริงผ่านเว็บเพจต่าง ๆ และตรวจสอบจากข้อมูลจากการลงพื้นที่ของผู้สื่อข่าว รวมไปถึงการเปรียบเทียบข้อเท็จจริง จากการนำเสนอข่าวของสถานีข่าวอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้วยังเห็นว่า บทบาทของ Social Media ยังส่งผลให้ผู้สื่อข่าวซึ่งทำหน้าที่ในการสืบเสาะหาข้อเท็จจริง ต้องเพิ่มความละเอียดรอบคอบในการนำเสนอข่าว ด้วยการตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ และข้อเท็จจริงของข่าวอย่างรอบด้านก่อนรายงาน โดยตรงยังบรรณาธิการข่าวโดยเฉพาะประเด็นข่าวที่ได้จาก Social Media ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จะใช้วิธีการบันทึกภาพ และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และใช้วิธีการปล่อยเสียงสัมภาษณ์เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้อง ในข้อมูลที่ได้นำเสนอต่อสาธารณะชน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด แตกต่างจากในอดีต ซึ่งผู้สื่อข่าวจะนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้รับหรือพบเจอจากการลงพื้นที่ซึ่งอาจส่งผลให้การนำเสนอข่าวนั้นๆเป็นไปในลักษณะมุมมองด้านเดียว

ด้วยการที่ข่าวโทรทัศน์ เป็นข่าวที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ประกอบกับ ระยะเวลาในการนำเสนอมีน้อย หากเกิดความผิดพลาด อาจทำให้สถานีโทรทัศน์ต้องสูญเสียความน่าเชื่อถือ เพราะขาดความแม่นยำ สำคัญกว่านั้น ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อมูล ภาพ เสียง ในเวลาเดียวกัน หากมีการนำเสนอข้อมูลที่ผิดพลาดจนเกิดผลกระทบ อาจถูกคู่กรณี หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากข่าวฟ้องร้องทางกฎหมายได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัย ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการวิจัยเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เทปบันทึกภาพการรายงานข่าวช่วงวิกฤตอุทกภัย ประเทศไทย ในช่วงข่าวภาคเที่ยง และภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2554 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษากระบวนการทำข่าวในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าว จำนวน 10 คน โดยแบ่งกลุ่มเป็น 3 ระดับ คือระดับผู้บริหารงานข่าว ได้แก่ นายกฤษณะ อนุชน หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว กลุ่มผู้ควบคุมและกำกับนโยบายข่าว ได้แก่ นายศราวดี สิทธิผล ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว และนางสาวมนัสวรรณ หลินพันธุ์ บรรณาธิการข่าว กำกับดูแลและควบคุมออกอากาศ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ นายพัทธ์ธีร รัตน์ประสิทธิ์ นางสาวชานา สมบูรณ์ผล นายทัศนัย โคตรทอง นางสาวปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์ นายฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา นายอนุวัต เพ็ญทองแดง ผู้สื่อข่าว และนายกฤษดา นวลมี ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 นอกจากนี้ยังศึกษารายละเอียดในการรายงานข่าวจากบทข่าวภาคเที่ยง และภาคค่ำ รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของข่าวรวมทั้งเทปบันทึกภาพการออกอากาศข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงระหว่างวันที่ 10 ตุลาคม ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2554 ประกอบการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

5.1 สรุปผลการวิจัย

กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัย ประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวมีความแตกต่างจากช่วงเวลาปกติ เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์วิกฤตภัยทางธรรมชาติที่สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชน รวมทั้งยังสร้างความวิตกกังวลและความหวาดกลัวให้ประชาชน

เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ข่าว โดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากข่าวโทรทัศน์สามารถตอบสนองการรับรู้ของประชาชนด้วยการบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และสามารถแจ้งเตือนภัย รวมทั้งเฝ้าระวังเหตุไม่คาดคิด รวมถึงชี้แนะแนวทางการรับมือกับวิกฤตมหาอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ที่ได้รับกระทบจากมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นได้ด้วย

ท่ามกลางภาวะวิกฤตภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นรวมทั้งการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน ส่งผลให้ผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ ต่างมุ่งเน้นการทำหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพด้วยบทบาทของผู้แจ้งเตือนภัย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านเพื่อให้ประชาชนที่กำลังเดือดร้อนรับทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งเป็นสื่อกลาง หรือเป็นกระบอกเสียง ให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้รับความช่วยเหลือเยียวยา ภายใต้หลักจริยธรรม และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน นอกจากนี้แล้ว ยังเป็นการตอบสนองนโยบายขององค์กร ที่มุ่งสู่การแข่งขันด้านธุรกิจ เนื่องจากปัจจุบันนี้การแข่งขันในวงการธุรกิจสื่อโทรทัศน์ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งให้ความสำคัญกับรายการข่าวโทรทัศน์มากขึ้น เนื่องจากข่าวถือเป็นภาพลักษณ์ ในการทำหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้บริหารงานข่าว ได้กำหนดยุทธศาสตร์การทำข่าวเชิงรุกในกระบวนการทำข่าวดังนี้

การกำหนดทีมเฉพาะกิจ ผู้บริหารงานข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จะดำเนินการคัดสรรบุคคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคล่องตัวสูง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความโดดเด่น ด้านไหวพริบ ปฏิภาณ สามารถบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างน่าติดตาม พร้อมตั้งทีม หางเสื่อ 7 สี โดยคัดเลือกผู้สื่อข่าวที่สามารถว่ายน้ำได้ ขับเรือได้ และรายงานสดได้อย่างน่าสนใจ สุขภาพแข็งแรงพร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดระยะเวลาการทำข่าว เนื่องจากผู้บริหารงานข่าวได้กำหนดบทบาทหน้าที่การทำข่าวของทีมข่าวหางเสื่อ 7 สี ให้สามารถเข้าถึงประชาชนที่ประสบภัยได้ทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะตามตรอกซอกซอยที่เกิดอุทกภัย เนื่องจากการทำข่าวท่ามกลางอุปสรรคในการเดินทาง บางครั้งทีมข่าวหางเสื่อ 7 สีต้องช่วยกันลากเรือยนต์ข้ามจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งเมื่อพบสิ่งกีดขวาง หรือ อาจจะต้องลงจากเรือ และว่ายน้ำเข้าไปยังบ้านเรือนประชาชนที่อยู่ในซอยแคบซึ่งไม่สามารถขับเรือยนต์เข้าไปในพื้นที่ได้ โดยผู้สื่อข่าวทีมหางเสื่อ 7 สี จะต้องทำข่าวในเชิงเรียลลิตี้ คือ การสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางมาทำข่าว ว่าได้พบเจออะไรบ้าง โดยผู้ข่าวเป็นผู้ขับเคลื่อนเรื่องราวเสมือนการนำพาผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ไปพบเจอกับเหตุการณ์ต่าง ๆ

การออกอากาศสด กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้มีการกำหนดให้มีการออกอากาศสดในพื้นที่เกิดเหตุ กระจายทั่วพื้นที่ ซึ่งเป็นจุดสำคัญและได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้อง และครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึงเหตุการณ์ และทำให้ข่าวมีความรอบด้าน

การกำหนดประเด็นข่าว เปิดโอกาสให้การสื่อสารผ่าน Social Media สามารถนำมาสร้างประเด็นข่าวประจำวันได้นอกเหนือจากการรับแจ้งวาระงานจากจดหมายข่าวที่ส่งผ่านเครื่องโทรสาร หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ E-mail จากทางหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สามารถตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ให้สามารถรับทราบข้อมูลอย่างรอบด้าน และมีความรู้สึกที่ว่าข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีความใกล้ชิดกับผู้รับชม และสามารถนำเสนอได้ทั่วถึง ซึ่งแตกต่างด้านการนำเสนอข่าวประจำวัน

การนำเสนอ ผู้บริหารงานข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีการนำเสนอข่าว ในจตุรกายานสดแต่ละจุด ทุกช่วงเวลาข่าวของสถานี โดยในช่วงข่าวภาคเที่ยง และ ภาคค่ำจะให้เวลาออกอากาศ มากกว่า ข่าวปกติทั่วไป แต่ละครุจรายงานสดจะได้เวลาในการนำเสนอประมาณ 3 นาที มากกว่าข่าวปกติที่ใช้ระยะเวลาการนำเสนอประมาณ 1 ถึง 2 นาทีเท่านั้น

การตรวจสอบข้อเท็จจริง บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าว จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และจากข่าวที่มาจาก Social Media ด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริงย้อนกลับไปยังผู้ตั้งกระทู้ใน Social Media นั้น ๆ หรือโทรศัพท์สอบถามยังผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ สำคัญที่สุดคือการบันทึกภาพเหตุการณ์ และการสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันความถูกต้อง และเป็นการป้องกันความผิดพลาด นอกจากนั้นยังทำให้ข่าวมีความใหม่อยู่ตลอดเวลา โดยการตรวจสอบ จะให้ความสำคัญตั้งแต่ ก่อนกำหนดประเด็นติดตามทำข่าว และ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว บรรณาธิการข่าวก็จะคัดเลือกข่าว โดยในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จะให้ความสำคัญกับความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ โดยจะถูกกำหนดให้มีการนำเสนอเป็นประเด็นหลัก ส่วนข่าวการให้ความช่วยเหลือจากทางภาครัฐหรือเอกชน จะเป็นประเด็นรอง ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ หรือข่าวต่างประเทศ ก็จะถูกกำหนดลำดับความสำคัญในการออกอากาศเช่นหากมีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องมหาอุทกภัยประเทศไทยของสำนักข่าวต่างประเทศ ก็อาจถูกหยิบยกมาเล่นเป็นประเด็นหลัก หรือประเด็นรอง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

ขั้นตอนก่อนออกอากาศ ผู้สื่อข่าวจะนำข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งยังบรรณาธิการก่อนเรียบเรียงเป็นบทข่าว และการผลิตภาพข่าวเพื่อนำเสนอผู้สาธารณชน โดยในส่วนของภาพข่าว หากผู้สื่อข่าวยังไม่สามารถนำภาพมาถึงยังจุดรายงานสดหรือถึงที่หมายปลายทางในสถานีโทรทัศน์ได้ บรรณาธิการข่าว จะนำภาพเหตุการณ์ที่ประชาชน โปส ผ่าน Social Media เข้ามาช่วยเสริม เพื่อลดผลกระทบเรื่องความล่าช้า หรือการตกข่าว

ขั้นตอนการออกอากาศ เมื่อผ่านกระบวนการผลิตภาพข่าว ด้วยการตัดต่อภาพ หรือลงเสียง เรียบร้อยแล้ว ก็จะนำไปสู่กระบวนการออกอากาศข่าวเพื่อนำเสนอผู้สาธารณชน หากข้อมูลมีมากกว่าเวลาในการนำเสนอ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้เปิดช่องทางการสื่อสารทาง Social Media เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนและรับทราบข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมได้มากกว่าการรับชมผ่านทางจอโทรทัศน์

กล่าวโดยสรุป กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีความแตกต่างจากการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ปกติ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการกำหนดจุดรายงานสดครอบคลุมพื้นที่เกิดเหตุทุทกภัย รวมทั้งให้ระยะเวลาแนะนำเสนอประมาณ 3 นาทีต่อจุดรายงานสด 1 แห่ง มากกว่าข่าวปกติทั่วไปที่ให้ระยะเวลาแนะนำเสนอไม่เกิน 1-2 นาทีต่อข่าว

2. ตอบสนองความต้องการของผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ที่มีช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และสร้างความแตกต่างในข่าวแต่ละชิ้นด้วยการนำเรื่องราวที่มีการสื่อสารผ่าน Social Media มากำหนดเป็นประเด็นข่าวประจำวัน รวมทั้งเปิดพื้นที่ Social Media ผ่านเว็บไซต์ของสถานีฯ เพื่อให้ผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือสอบถามรายละเอียดข่าวได้ มากกว่าการรับชมจากสื่อโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีการนำข้อเสนอแนะหรือข้อมูลที่ได้รับแจ้งผ่านเว็บไซต์ของทางสถานีฯ ของผู้รับชมข่าวมากำหนดเป็นประเด็นในการติดตามทำข่าวด้วย

3. การก่อตั้งทีมข่าว หางเสือ 7 สี โดยคัดเลือกผู้สื่อข่าวที่สามารถรายงานสดได้อย่างน่าสนใจ และมีความคล่องตัวสูง สุขภาพแข็งแรง สามารถว่ายน้ำได้ และสามารถขับเรือได้ พร้อมทั้งเผชิญเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้น ได้ตลอดระยะเวลาการทำข่าว เพื่อให้การทำข่าวท่ามกลางวิกฤตมหาดุทกภัยมีความทั่วถึงทุกพื้นที่ที่ตรอก ซอก ซอยที่ยากแก่การเข้าถึง โดยผู้สื่อข่าวทีมหางเสือ 7 สีจะเป็นผู้ขับเคลื่อนเรื่องราวที่เกิดขึ้น และเจาะลึกข้อเท็จจริงในพื้นที่ เสมือนผู้สื่อข่าวนำพาผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ไปพบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับมหาดุทกภัย ถือเป็นความท้าทายในการทำข่าวโทรทัศน์ เนื่องจาก

ปัจจุบันนี้ผู้รับชมรายการโทรทัศน์ไม่เพียงเฉพาะเจาะจงจะรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เท่านั้น เนื่องจากสื่อมีความหลากหลายมากขึ้น

4. มีการกำหนดจตุรกายงานสด กระจายทั่วทุกพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อช่วงชิงความรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร การออกอากาศสด กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัย ประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้มีการกำหนดให้มีการออกอากาศสดในพื้นที่เกิดเหตุ กระจายทั่วพื้นที่ ซึ่งเป็นจุดสำคัญและได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและครอบคลุมพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบ เป็นสำคัญ เช่น ช่วงเกิดมหาอุทกภัยระยะแรก ผู้บริหารฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้กำหนดจตุรกายงานสด ไล่เรียงตามพื้นที่ เกิดเหตุ ตั้งแต่ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งกำลังประสบภาวะคันกั้นน้ำแตก จตุรกายงานสดที่จังหวัดสุโขทัย พื้นที่ทางไหลของน้ำ รวมทั้งจตุรกายงานสดในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่รองรับน้ำก่อนเข้าสู่พื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อเหตุการณ์ในแต่ละจุดเริ่มผ่อนคลาย ระดับน้ำเริ่มคงที่ ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงจตุรกายงานสด ตามสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ซึ่งระดับน้ำไหลผ่าน เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวได้ครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทำให้ข่าวมีความรอบด้านมากขึ้นด้วย

5. ให้ความสำคัญด้านการนำเสนอด้วยการให้น้ำหนักข่าว กับเรื่องราวที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน มากกว่า การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางหน่วยงานราชการ หรือภาคเอกชน ด้วยจัดลำดับความสำคัญของข่าว (News Rundown)ประจำวัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นหลักหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือเพื่อให้เกิดการแก้ไขป้องกันระงับภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รองลงมา คือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทางภาครัฐและเอกชน

บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ พบว่า การสื่อสารผ่าน Social Media ทั้ง Facebook Twitter และBlackberry Messger ได้เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ในด้านของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำข่าวมากขึ้น ด้วยการส่งต่อข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สื่อมวลชน นอกจากจะต้องเป็นผู้แสวงหาข้อเท็จจริงจาก เหตุการณ์ หรือ ข่าวที่อยู่ในกระแสสังคม Social Media โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤต เช่นเหตุมหาอุทกภัยในช่วงปี 2554 แล้ว ยังต้องแสวงหาข้อเท็จจริงจากกระแสวิพากษ์วิจารณ์ที่แพร่สะพัดจำนวนมาก เพื่อลดกระแสข่าวลือที่สร้างความตื่นตระหนกให้คนในสังคม นอกจากนี้ Social Media ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้ปฏิบัติงานข่าว ดังนี้

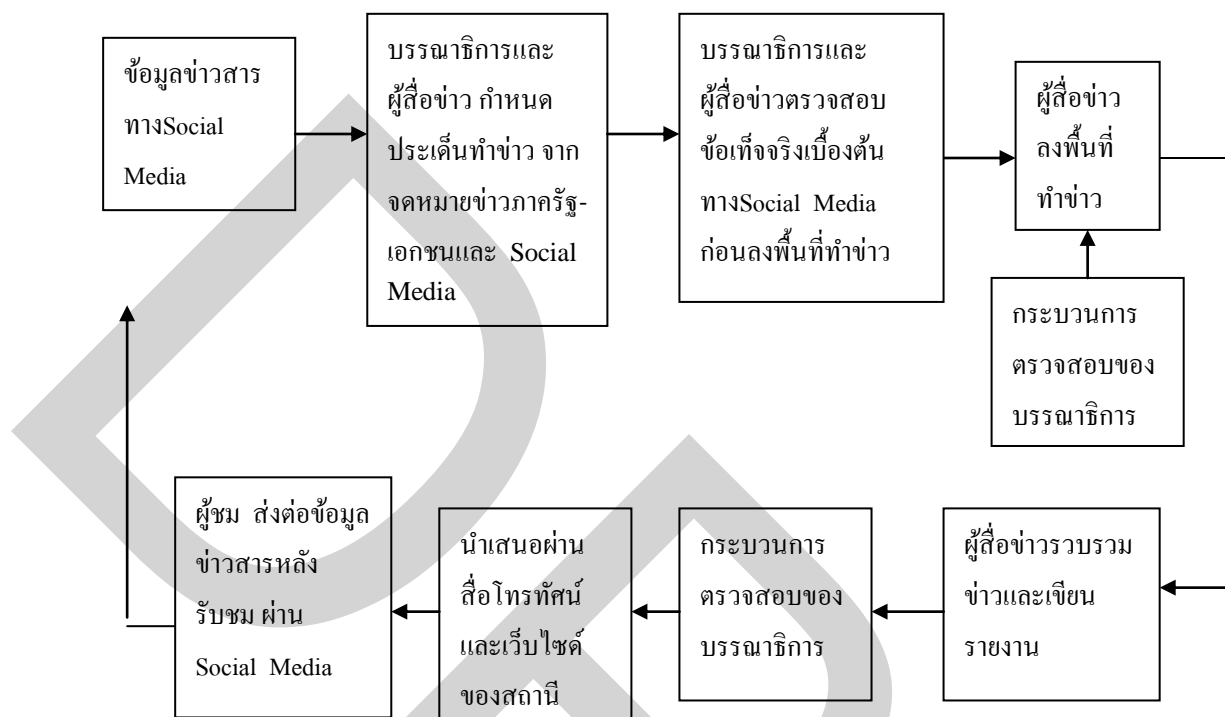
ระดับผู้บริหาร บทบาทของ Social Media ทำให้ต้องปฏิรูปแนวทางการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้สื่อโทรทัศน์ที่ดำรงซึ่งความน่าเชื่อถือ ได้รับความนิยมนและได้รับความศรัทธาด้านการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการมอบนโยบายในการเพิ่มช่องทางในการเจาะกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม Social Media ที่ได้รับความสนใจจากคนทั่วโลกเป็นอย่างมาก

ระดับผู้ควบคุมและกำกับนโยบาย (บรรณาธิการข่าว) บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ส่งผลกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและดูแลนโยบายในลักษณะของการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวเพื่อความถูกต้อง ความละเอียดรอบคอบ เนื่องจากการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ต้องปราศจากความผิดพลาด

ระดับปฏิบัติงาน Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในขั้นตอนการกำหนดประเด็นข่าว ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนลงพื้นที่ทำข่าวด้วยความรอบคอบมากขึ้นแต่ก็ทำให้ผู้สื่อข่าวได้ง่ายขึ้นเนื่องจากลักษณะการส่งข้อมูลข่าวสารทาง Social Media ทำให้ข่าวพุ่งมาหาผู้สื่อข่าวมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 พบว่า บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ส่งผลให้รูปแบบของกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เนื่องจากความแพร่หลายและความนิยมสื่อสารผ่าน Social Media ทำให้ Social Media เข้ามามีบทบาทในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ในช่วงของการคิดประเด็นข่าว และการตรวจสอบข้อเท็จจริงข่าว ดังโมเดลในหน้าถัดไป

กระบวนการทำข่าวในปัจจุบัน

ภาพที่ 5.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปัจจุบัน

การสื่อสารผ่าน Social Media นอกจากจะมีผลดีต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ด้านความหลากหลายของแหล่งข่าว, ผู้สื่อข่าวรับทราบความเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วขึ้น ผู้สื่อข่าว สามารถรู้ข่าวอีกที่ที่เกิดขึ้นอีกแห่งหนึ่งได้ แม้จะมีข้อจำกัดด้านการเดินทาง, สามารถเช็คข้อเท็จจริงเบื้องต้น ก่อนลงพื้นที่ทำข่าว ด้วยการโพสต์ข้อความกลับไปยังเจ้าของโพสต์ ทำให้ประหยัดเวลาในกระบวนการทำข่าว และสามารถใช้ Social Media เป็นช่องทางแพร่กระจายข่าวได้มากกว่าการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ แต่ก็มีข้อเสีย ได้แก่ ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกในเหตุการณ์วิกฤต ข่าวลือแพร่สะพัดมาก ทำให้ผู้สื่อข่าวทำงานยากขึ้น ผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มความระมัดระวัง ในการนำเสนอข่าวมากขึ้น ตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้น ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวบางคนยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้ต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติม Social Media ยังเป็นศูนย์รวมการสร้างสรรค์ด้วยความรวดเร็วในการส่งต่อข้อมูลส่งผลให้บางครั้งแม้จะไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ ผู้รับสารก็ตัดสินใจไปก่อนแล้ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบาทของ Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน เนื่องจากแหล่งที่มาของข่าว หรือข้อมูลต่าง ๆ มีมากขึ้น

โดยเฉพาะการสื่อสารผ่าน Social Media ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวต้องทำข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วรอบด้านและรอบคอบมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะต้องเผชิญกับแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอข่าวอุทกภัย ท่ามกลางการเดินทางที่ไม่เอื้ออำนวยแล้วยังต้องต่อสู้กับการไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสาร ทาง Social Media ที่ตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของประชาชนได้โดยไม่ต้องรอคอยการนำเสนอข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์แต่เพียงอย่างเดียวซึ่งหากผู้สื่อข่าวไม่นำเสนอความเคลื่อนไหวที่ได้รับความสนใจจาก Social Media ก็จะทำให้พลาดข่าว หรือตกข่าว นอกจากนั้นยุคนี้ ประชาชนผู้เคยทำหน้าที่รับสาร ยังสามารถส่งสาร หรือเป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้สื่อข่าว ผ่านการสื่อสารบน Social Media ได้อีกด้วย

ความเร็วในการส่งต่อข้อมูลผ่าน Social Media และความนิยมใช้อย่างแพร่หลาย ยังก่อให้เกิดความตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดข่าวลือเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังทำให้ข่าวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การกลั่นกรองและตรวจสอบข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้นกระบวนการทำข่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

บทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาบทบาทของนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เห็นว่าบทบาทนายทวารข่าว (Gate Keeper) มีส่วนสำคัญยิ่งต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ โดยผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวเปรียบเสมือนนายทวารข่าวสารต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากข่าวหรือประเด็นที่ได้รับรู้มาจาก Social Media จากนั้นบรรณาธิการซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางข่าวในแต่ละวัน หรือตัดสินใจว่าข่าวนี้อาจจะส่งทีมข่าว ไปสำรวจข้อเท็จจริงหรือไม่ ก็ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่งกระทั่งขั้นตอนสุดท้ายเมื่อได้ข่าว หรือ ได้ข้อเท็จจริงมาแล้ว บรรณาธิการก็จะเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นครั้งสุดท้ายด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลจากสื่อต่างๆรวมทั้งตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับผ่าน Social Media หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลจากสถานีข่าวแห่งอื่น ๆ ที่สำคัญที่สุดคือการตอกย้ำความถูกต้องด้วยการบันทึกภาพเหตุการณ์และการสัมภาษณ์เพื่อนำเสียงแหล่งข่าวมายืนยันความถูกต้อง

เรียกได้ว่า แม้ Social Media จะทำให้ผู้สื่อข่าวในยุคปัจจุบันทำข่าวได้สะดวก รวดเร็ว และรอบด้านมากขึ้น แต่ก็ทำให้การทำข่าวยากขึ้นเนื่องจากจะต้องเพิ่มขึ้นขั้นตอนการตรวจสอบและทำข่าวในเชิงลึกมากขึ้น โดยผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จะต้องปรึกษารับรองข่าวทุกครั้งก่อนทำหน้าที่เพื่อความถูกต้องแม่นยำเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด เนื่องจากข่าวโทรทัศน์เป็นข่าวที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการนำเสนอมีน้อย หากเกิดการผิดพลาด อาจทำให้สถานีโทรทัศน์ต้องสูญเสียเวลาในการแสดงความรับผิดชอบ หรือการแก้ข่าว ที่

นำเสนอผิดพลาด สำคัญกว่านั้น ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อมูล ภาพ เสียง ในเวลาเดียวกัน หากมีการนำเสนอข้อมูลที่ผิดพลาดจนเกิดผลกระทบ อาจถูกผู้กรณีหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากข่าวฟ้องร้องทางกฎหมายได้ นอกจากนี้ยังถือเป็นการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการความแม่นยำ รวดเร็ว และรอบด้านและเจาะลึกถึงแก่นข้อมูลด้วย

5.2 อภิปรายผล

ในการศึกษา “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยขออภิปรายผลการศึกษาตามประเด็น ต่อไปนี้

กระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัย ประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผ่านแนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์พบว่าสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ทำหน้าที่สื่อสารมวลชน ด้วยการติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นจากมหาอุทกภัยประเทศไทย ด้วยการรายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน ด้วยการนำเสนอข้อมูลความเดือดร้อนของผู้ที่ได้รับผลกระทบการแจ้งเตือนภัยและการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านการรายงานข่าวของสถานีตั้งแต่เริ่มเกิดเหตุการณ์จนสถานการณ์คลี่คลาย โดยในช่วงเหตุวิกฤตในวันที่ 10 ตุลาคม 2554 หลังกันกั้นน้ำบริเวณปากน้ำโพจังหวัดนครสวรรค์พังทำให้มวลน้ำมหาศาลไหลทะลักเข้าสู่พื้นที่เศรษฐกิจใจกลางจังหวัดนครสวรรค์ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ใช้วิธีการออกอากาศข่าว เพื่อให้ผู้สื่อข่าวรายงานสดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ท่ามกลางการออกอากาศรายการปกติของทางสถานี(แทรกข่าว) เพื่อเป็นการแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงได้รับทราบถึงเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเพื่อให้สามารถวางแผนการรับมือกับสถานการณ์น้ำที่อาจสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ทันทั่วทั้งที่ โดยผู้บริหารฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้มอบนโยบายในการทำข่าวมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ ความหมายของคำว่า ข่าว ตามแนวคิดของ Phillip H. Ault ศาตราจารย์ทางวารสารศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมินเนโซตาใน สหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. ผู้สื่อข่าวต้องสามารถรายงานสดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันทั่วทั้งที่ ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวสามารถแจ้งเหตุวิกฤตที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อบรรณาธิการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งหัวหน้าบรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะนำเสนอข่าวดังกล่าวสู่สาธารณะชนหรือไม่

2. ผู้สื่อข่าวทีมเฉพาะกิจ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษด้านการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งต้องสามารถรายงานสดได้อย่างทันทั่วทั้งที่แม้จะไม่มีบทข่าว ซึ่งการรายงานข่าวแต่ละครั้ง ผู้สื่อข่าวต้องรวบรวมข้อมูลนั้นอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด โดยรายงานสดแต่ละครั้งข้อมูลต้อง กระชับ ชัดเจน และอยู่ภายใต้ในระยะเวลาที่เหมาะสม

นอกจากนี้ผู้บริหารฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้มอบนโยบายในการทำข่าวเชิงรุก ด้วยการกำหนดทีมเฉพาะกิจ, กำหนดจุดรายงานสด รายงานข่าวทุกช่วงเวลาข่าวของสถานี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณรัตน์ นาที ที่อธิบายถึง ธรรมชาติของเหตุการณ์ที่จะนำมารายงานสด แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1. เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าแบบมีกำหนดการ
2. เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าจากการคาดคะเน
3. เหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า

มหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ถือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ล่วงหน้า และเกิดผลกระทบในวงกว้างกับประชาชนแต่เมื่อสถานการณ์มหาอุทกภัยได้เกิดขึ้นแล้วประชาชน สื่อมวลชนก็สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ส่งผลให้สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 คำนึงถึงความสำคัญในเรื่องนี้จึงกำหนดให้มีการตั้งจุดรายงานสด ครอบคลุมพื้นที่เกิดเหตุ โดยยึดสถานการณ์เป็นหลัก เช่นการตั้งจุดรายงานสด ที่ จังหวัดนครสวรรค์ ในช่วงที่ระดับน้ำในแม่น้ำ ที่อำเภอปากน้ำโพ ปริมาณถึง และตั้งจุดรายงานสดอีก 1 จุด ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย เนื่องจากขณะนั้นมวลน้ำได้ไหลลงสู่พื้นที่จังหวัดสุโขทัย จนส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เริ่มได้รับผลกระทบแล้วในบางส่วนนอกจากนี้กระบวนการทำข่าวมหาอุทกภัยประเทศไทยปี2554ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยังมุ่งให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวที่จะถูกคัดเลือกมาเป็นทีมเฉพาะกิจ เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤต ผู้สื่อข่าวทุกคนต้องสามารถรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างคล่องแคล่ว เฉลียวฉลาด และสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากงานข่าว เป็นงานที่ต้องแข่งขันกับเวลา การรายงานข่าวในช่วงภาวะวิกฤต กระบวนการรายงานจะมุ่งเน้นไปที่การทันเหตุการณ์ โดยขึ้นตอนต่าง ๆ จะดำเนินไปในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยผู้สื่อข่าวต้องใช้วิจารณญาณในการตรวจสอบความเหมาะสมและความละเอียดถี่ถ้วนในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดและทำให้การรายงานข่าวสด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวสามารถนำการสื่อสารผ่าน Social Media มากำหนดประเด็นในการทำข่าวประจำวันได้ เพื่อให้การนำเสนอข่าว สามารถเข้าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และสร้างคุณค่าให้ข่าวมี

ความรอบด้านมากที่สุด รวมทั้งเป็นการสร้างความแตกต่างในการนำเสนอ เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจในการรับชมรายการข่าวให้ได้ต่อเนื่องยาวนานที่สุด โดยในช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย บรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้แบ่งข่าว ตามความสำคัญของเหตุการณ์ โดยมุ่งเน้นที่ความเดือดร้อนของผู้ที่รับผลกระทบจากมหาดุทกภัยในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นหลัก โดยมีกรให้นำหนักของข่าวในลักษณะ ดังกล่าวเป็นข่าวหนัก (Hard News) ส่วนข่าวสารทางการเมือง และการให้ความช่วยเหลือของภาคเอกชน ถูกจัดลำดับความสำคัญ เป็นข่าวเบา (Soft News) ซึ่งเป็นข่าวที่มีคุณค่าความสำคัญน้อยกว่าข่าวหนัก

จากการศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผ่านแนวคิด ยูจิน โรเบิร์ต (1964:94-98) ซึ่งกล่าวถึงการเผชิญภาวะวิกฤตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ได้แก่ วิกฤตทางธรรมชาติ แผ่นดินไหว น้ำท่วม โคลนถล่ม โดยมีมหาดุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปี 2554 ถือเป็นเหตุวิกฤตภัยทางธรรมชาติครั้งรุนแรง ซึ่งนอกจากสื่อมวลชน จะต้องทำหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัย และติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด เพื่อนำข้อเท็จจริง มารายงานให้สาธารณะชนรับทราบ ตามบทบาทหน้าที่ที่สื่อมวลชนแล้ว สื่อมวลชนยังต้องทำหน้าที่ในการสอดส่อง หรือสะท้อนข้อเท็จจริงข่าวลือ เพื่อสร้างความอุ่นใจให้ประชาชน หรือนำเสนอข้อเท็จจริงของข่าวลือ และจากการศึกษายังพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล และแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อใหม่เนื่องจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้กำหนดนโยบายการทำข่าวในเชิงรุก เพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันในธุรกิจสื่อโทรทัศน์และรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับชมรายการโทรทัศน์ในปัจจุบัน โดยเห็นว่าการทำข่าวหากไม่ติดตามความเคลื่อนไหวทาง Social Media ก็จะทำให้ตกข่าวหรือพลาดข่าวสำคัญ ที่สำคัญจะทำให้กลายเป็นผู้ที่เสียเปรียบในการแข่งขันเชิงธุรกิจเนื่องจากปัจจุบันนี้ธุรกิจสื่อโทรทัศน์ต่างทวีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง

นอกจากนี้การไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสารจาก Social Media ในช่วงที่เกิดมหาดุทกภัยยังก่อให้เกิดข่าวลือจำนวนมาก และแพร่สะพัดอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของคาร์ เอ.สไลคิว (Karl A. Slaikeu) ซึ่งอธิบายของคัพระกอบ ที่จะบ่งชี้ว่าสถานการณ์กำลังอยู่ในภาวะที่เรียกว่าวิกฤต และสอดคล้องกับแนวคิดของนิวซอม และคณะ ที่เห็นว่าก่อนจะเกิดเหตุการณ์บ้านปลายไปออกไปมากกว่าเดิม ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะวิกฤตประเภท ชนิดรุนแรง หรือชนิดไม่รุนแรง ควรจะมีการเข้าไปแทรกแซงเหตุการณ์ โดยเร็วและแม้เหตุการณ์จะเกิดขึ้นอย่างกระทันหันแต่ผู้สื่อข่าวก็ต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำพาให้สถานการณ์ความตึงเครียดกลับสู่ภาวะปกติ หรือทำให้ประชาชนคลายความกังวลใจในข่าวลือที่น่าสะพรึงกลัวนั้น เพื่อลดผลกระทบของเหตุการณ์

บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผ่านแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting) พบว่า สอดคล้องกับมุมมองของ Pavlik (1999) ที่ระบุว่า อินเทอร์เน็ตสร้างความเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชน โดยจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2557 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 พบว่า Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับผู้ปฏิบัติงานข่าวในหลากหลายมิติ ดังนี้

ระดับผู้บริหาร บทบาทของ Social Media ทำให้ต้องปรับวิสัยทัศน์ เพื่อปฏิรูปแนวทางการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้สื่อโทรทัศน์ที่ดำรงซึ่งความน่าเชื่อถือได้รับความนิยมนิยม และได้รับความศรัทธาด้านการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างต่อเนื่อง

ระดับผู้ควบคุมและกำกับนโยบาย (บรรณาธิการ) บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ส่งผลกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านที่เกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าว เพื่อความละเอียดรอบคอบ และเป็นการยืนยันความถูกต้อง เนื่องจากการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ต้องปราศจากความผิดพลาด

ระดับปฏิบัติงาน Social Media ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ Mitchelstein & Boczkowski (2009) เนื่องจาก บทบาทของ Social Media ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการทำข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นข่าว การสื่อสารผ่าน Social Media ในแต่ละวันทำให้ข่าวพุ่งมาหาผู้สื่อข่าวมากขึ้น ผู้สื่อข่าวสามารถรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ได้อย่างรอบด้านมากขึ้น และสามารถเรื่องราวที่น่าสนใจมากำหนดประเด็นทำข่าวประจำวันได้ด้วยส่งผลให้ข่าวมีความหลากหลายมากขึ้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร สามารถทำได้หลากหลายวิธีมากขึ้น ทำให้ข่าวที่ได้มีเนื้อหาที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และรอบด้านมากขึ้น โดยผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มขึ้นตอนการตรวจสอบข้อมูลจาก Social Media ด้วยความรอบคอบมากขึ้นด้วย

3. ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ประโยชน์จาก Social Media ในการนำมาเป็นเครื่องมือการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวในช่วงระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอับสัญญาณโทรศัพท์ รวมทั้งการแจ้งให้บรรณาธิการข่าว ทราบข้อมูลรายละเอียดและเห็นภาพสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เบื้องต้น เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ หรือประเมินการทำข่าวได้อย่างถูกต้อง และรอบด้าน

4. Social Media เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำข่าว โดยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้เปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแจ้งเหตุ หรือ ร้องเรียนเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันผ่านเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ (www.ch7.com) เพื่อให้เกิดการเข้าถึงประชาชน และเกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำข่าว

ดังนั้นการแสวงหาข่าว ที่มีมากขึ้น แหล่งข่าวมีมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อข่าว จะต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยตัวเองอย่างรอบคอบมากขึ้น(Filter) และต้องสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารบน Social Media ได้อย่างชำนาญ เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูล ต่าง จึงถือว่า ผู้สื่อข่าวยุคนี้ทำงานหลายๆ อย่าง (Multiple tasks) มากขึ้นกว่าในอดีต

ทั้งนี้จากการศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหายุทธภัยประเทศไทยปี2554ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผ่านมุมมองของ Paul Bradshaw(2007) พบว่า Social Media เป็นช่องทางการสื่อสารที่ทำให้ผู้ใช้เกิดปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยน ส่งต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องเข้าใจ คุณลักษณะเด่นของSocial Media ต่าง ๆบนโลก อินเทอร์เน็ต เนื่องจากผู้สื่อข่าวอาจได้ประเด็นข่าวจาก Social Media ซึ่งช่วยให้กระบวนการทำข่าว มีความหลากหลายหรือทำให้ข่าวมีมิติมากขึ้นหรืออาจสร้างความแตกต่างจากข่าวที่อยู่ในเหตุการณ์ เดียวกันได้

บทบาทนายทวารข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

การศึกษารoles บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เกี่ยวกับบทบาท นายทวารข่าวสารและการตัดสินใจต่อการรายงานข่าว พบว่ากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ยังคงให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของนายทวารข่าวสาร สอดคล้องกับมุมมองของ ชแรมม์ และ เคิร์ต เลวิน เกี่ยวกับความสำคัญของนายทวารข่าวสาร เนื่องจากการทำข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อบทบาทของ Social Media ได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ส่งผลให้ผู้ที่ทำหน้าที่นายทวารข่าวสารในที่นี้คือบรรณาธิการข่าวต้องเพิ่มการตรวจสอบมากกว่าปกติ โดยการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ทั้งจากผู้สื่อข่าวจาก web sideต่างๆ หรือ จากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน หรือแม้แต่สำนักข่าวอื่น ๆด้วยการตรวจสอบแหล่งอ้างอิงอย่างเจาะลึกมากขึ้น เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจนส่งผลให้การนำเสนอข่าวผิดพลาดก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะนำข่าวนั้น เผยแพร่สู่สาธารณะชนหรือไม่

ทั้งนี้ในช่วงมหายุทธภัยประเทศไทย ปี 2554 การสื่อสารผ่าน Social Media ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเนื่องจากศักยภาพการใช้งานมีความหลากหลาย สามารถนำเสนอภาพ และเสียง ไปพร้อม ๆ กันได้ คล้ายกับการทำงานของสื่อโทรทัศน์และการส่งต่อข้อมูล ทำให้รวดเร็ว ยามเกิด วิกฤตรุนแรง จึงทำให้ Social Media เป็นที่พึ่งพาของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้

ประชาชนยังสามารถติดตามข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ใช้งานนำมาถ่ายทอดได้อีกด้วย การนำเสนอเรื่องราวผ่าน Social Media ผู้ใช้งานสามารถส่งข้อมูลได้ทันที ทำให้บางครั้งขาดการกลั่นกรองข้อเท็จจริงหรือเป็นในลักษณะของมุมมองด้านเดียว จึงส่งผลให้ช่วงมหาดูทกภัยประเทศไทยปี 2554 มีข่าวลือแพร่สะพัดเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะข่าวกันกั้นน้ำแตก จะระเห็ดหลุด หรือ เชื้อขนาดใหญ่มาก รวมทั้งระดับน้ำที่ท่วมในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากประชาชนผู้ใช้งานต้องการสะท้อนความเดือดร้อนสู่สาธารณะชนได้มากที่สุด เพื่อหวังว่าจะมีหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เข้ามาให้ความช่วยเหลือหรือเกิดจากความกตัญญูของผู้ใช้งานที่ขาดวิจารณญาณส่งผลให้ไม่เพียงแต่บรรณาธิการข่าวเท่านั้นที่จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงจากรีวิวที่เกิดขึ้นบน Social Media เพื่อประกอบการตัดสินใจผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมานำเสนอแม้แต่ผู้สื่อข่าวเองที่เฝ้าติดตามความเคลื่อนไหว จาก Social Media แม้ต้องการจะเข้าถึงพื้นที่ ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือ แม้จะต้องการเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากมหาดูทกภัย รวมทั้งต้องการหาประเด็นข่าว ก็ต้องเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น และตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการสื่อสารผ่าน Social Media มากขึ้นด้วยเช่นกัน

โดยการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของสกุลศรี ศรีสารคาม ที่ได้ศึกษา“สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว” ซึ่งพบว่า บทบาทของผู้สื่อข่าวในปัจจุบัน ต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารในการคัดกรองข้อมูลและตัดสินใจเลือกข่าวที่จะเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมด้วยตัวเองในขณะที่กองบรรณาธิการต้องปรับตัวหาบทบาทเสริม นอกเหนือจากเดิมที่เป็นอยู่เนื่องจากข่าวปัจจุบัน ไม่ได้ตัดสินใจกองบรรณาธิการเท่านั้นอีกต่อไป โดยงานวิจัยของสกุลศรีเป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทำข่าวในลักษณะของนักข่าวออนไลน์ ซึ่งเมื่อผู้สื่อข่าว ได้รับทราบข้อเท็จจริงแล้ว สามารถนำเสนอหรือแพร่กระจายข่าวสารสู่สาธารณะชนได้ทันทีไม่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าบทบาทของนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) นับเป็นส่วนสำคัญยิ่งในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ นอกจากนั้นแล้วงานวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า ในยุคนี้ นอกเหนือจากบรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่นายทวารข่าวสารแล้ว ผู้สื่อข่าวก็ต้องทำหน้าที่นายทวารข่าวสารอย่างเข้มข้นด้วยเช่นกัน ด้วยการช่วยกันตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านมากที่สุดแม้ว่าบรรณาธิการจะเป็นผู้ตัดสินใจคนสุดท้ายว่าจะนำข่าวนั้นเผยแพร่สู่สาธารณะชนหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นจะทำส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรและสะท้อนให้เห็นถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมได้ เนื่องจากปัจจุบันสภาพการแข่งขันในเชิงธุรกิจ ในยุคสงครามข่าวสารเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นการสร้างความสำเร็จถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ติดตามรับชมข่าวอย่างต่อเนื่องยาวนาน รวมทั้งช่วงเวลาการบริหารรายการข่าว ของสถานีโทรทัศน์ ที่มีไม่มากนัก ข่าวต้องสั้น เข้าใจง่าย ข้อมูล

เจาะลึก และสำคัญที่สุดคือความถูกต้อง แม่นยำ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ได้รับ ความเสียหายจากการนำเสนอข่าวซึ่งอาจนำมาสู่การฟ้องร้องทางกฎหมายด้วยเหตุนี้สถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 จึงให้ความสำคัญในการตรวจสอบรายละเอียดข้อเท็จจริงของข่าวมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอที่ได้จากการวิจัย

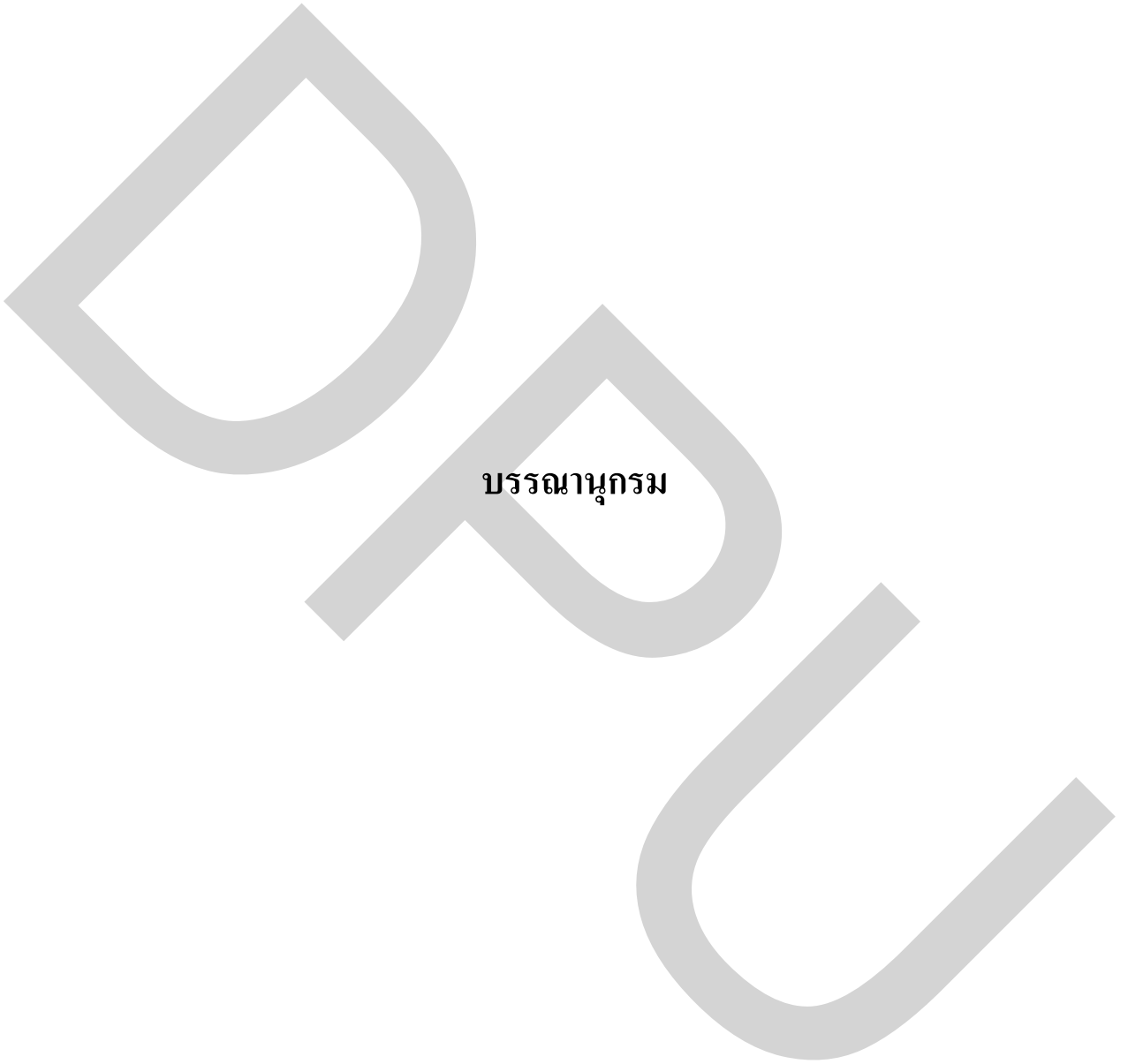
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7

ทางสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 ควรให้ความสำคัญ หรือ เพิ่มสัดส่วนบุคลากร ที่ทำหน้าที่ในการคัดกรองข่าวสารจาก Social Media เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานข่าว และการสืบหาข้อมูลในวงกว้าง เนื่องจากการวิจัยพบว่า การติดตามข่าวสารจาก Social Media ของผู้ที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 ยังไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง อาจทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นการโพสต์ข้อความ ไม่นำเสนอประเด็นดังกล่าวต่อกองบรรณาธิการ จึงมี ความเสี่ยงต่อการพลาดข่าวสำคัญ

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserch) ที่มุ่งศึกษาบทบาทของ เทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาวุฒิกฎประเทศไทยปี 2554 ของ สถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 หากมีการศึกษาเกี่ยวกับการคัดเลือกข่าวสาร จาก Social Media เพื่อใช้กระบวนการทำรายการคุยข่าวโทรทัศน์จะทำให้ข้อมูลมีประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพ สื่อสารมวลชน การศึกษา และการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในอนาคตมากขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้ Social Media ในการขับเคลื่อนกระแส สังคมจนส่งผลให้สื่อมวลชนติดตามเป็นประเด็นข่าว จะทำให้ข้อมูลมีประโยชน์ต่อสังคม และ วงการวิชาชีพสื่อมวลชน และแวดวงธุรกิจ เป็นอย่างมาก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรส.
 ธนาคารกรุงเทพและคณะ. (2553). *ตำนานโทรทัศน์ไทย กับ จำนง รังสิกุล*. ม.ป.พ.
 พัทณี เขยจรรยาและคณะ. (2541). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
 สกฤตศรี ศรีสารคาม. (2554.) *สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว* (รายงาน
 ผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
 อนุช อภาภิรมย์. (2545). *การสื่อสาร: การแสวงหาสื่อเพื่อสาธารณะในโลกยุคไร้พรมแดน*.
 กรุงเทพฯ: มุลนิธิสื่อเพื่อการพัฒนา
 อรนุช เลิศจรรยาภักย์ และดาราวรรณ สุขุมลชาติ. (2535). *ทฤษฎีการสื่อสารเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิทยานิพนธ์

- รัฐพล พรหมมาศ.(2550). *โครงสร้างการจัดการสื่อในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 ศิวนารถ หงส์ประยูร. (2550). *ตะกุดรายการข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทย พ.ศ.2548*
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ทฤษฎีการสื่อสาร Communication Theory ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556,จาก <http://e-book.ram>.
 วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.(2555,17 กุมภาพันธ์). เว็บ2.0 สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555,จาก
<http://th.wikipedia.org/wiki/>
 ศาสวัต บุญศรี.(2554,12 ตุลาคม). กระแสข่าวลือน้ำท่วมทะเลลึก ความวิตกกังวลสำคัญเกิน
 จริง สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2554,จาก <http://www.manager.co.th/daily/>

ประมวลภาพวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทยปี 2554. (4 พฤศจิกายน 2554). สืบค้นเมื่อวันที่ 18

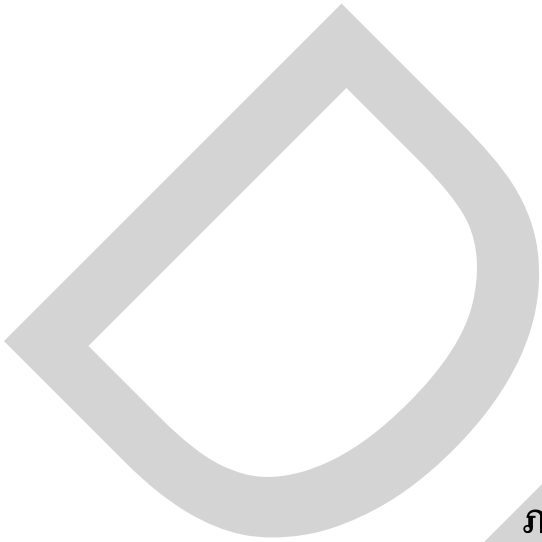
ธันวาคม 2555, จาก <http://maha-arai.blogspot.com/>

สุรศักดิ์ ปาเฮ เว็บไซต์เพื่อการศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2556, จาก

<http://www.addkotec3.com>

เสาวลักษณ์ พัวเนียว. (20 กันยายน 2553). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2555, จาก

<http://www.tungsong.com/NakhonSri/>

ภาคผนวก

นารากร - อักษร

16:59

0:41:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันจันทร์ที่ 10 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	คืนกันน้ำนครสวรรค์ 23	0:02:00	
หญิง	2	โอบี นครสวรรค์ 17-18	0:03:00	
ชาย	3	โอบี ออยุธยา 20-21	0:03:00	
หญิง	4	สถานการณ์น้ำท่วมหลายพื้นที่	0:02:00	
ชาย	5	โอบี ศปก. 34-35	0:03:00	
หญิง	6	กทท.ตั้งศูนย์ปฏิบัติการช่วยน้ำท่วม	0:01:10	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	7	พาณิชย์หรือผู้ประกอบการ 41	0:01:30	
หญิง	8	ช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม 42	0:01:20	
ชาย	9	อุณหภูมิลูก 27-28	0:03:00	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3		คีย์ซีน ข่าวกีฬา		
	10	ต่างประเทศ	0:06:00	
	11	กีฬา	0:07:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	12	จิตแพทย์แนะคนทำใจน้ำท่วม	0:01:20	
	13	3 ประเทศเตือนนักท่องเที่ยว	0:01:00	
	14	โอบี หนองคาย	0:01:30	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:41:00	

17.02 ๒๖.

0:41:20		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันอังคารที่ 11 ตุลาคม 2554	หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	อ่านสด
ชาย	1	โอบี นครสวรรค์	0:01:00
หญิง	2	โอบี ออยุธยา	0:03:00
ชาย	3	เตือนน้ำท่วมคลองรังสิตสูง 1 เมตร	0:03:00
หญิง	4	กทม.เปิดศูนย์เตรียมอพยพผู้ประสบภัย	0:01:30
ชาย	5	หลายฝ่ายร่วมมือเร่งแก้ท่วม	0:01:30
หญิง	6	โอบี ดอนเมือง	0:02:00
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:03:00
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40
ชาย	7	สถานการณ์น้ำท่วมภาคกลาง	อ่านสด off scene
หญิง	8	เลื่อนผลักดันน้ำครั้งใหญ่เป็น 16 ต.ค 54	0:02:30
ชาย	9	รัฐตั้งงบประจำช่วยเหลือผู้ประสบภัย	0:01:10
หญิง	10	มหกรรมรถคันแรกคนซื้อรถกระบะ	0:01:30
ชาย	11	อุณหภูมิลึก	0:01:20
หญิง	12	หอนาฬิกาบีบีเบนเฮียง	0:03:00
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40
เบรก 3		คีย์ซีน ข่าวกีฬา	อ่านสด off scene
	13	กีฬา	0:06:00
	14	ช่วยชาวบ้าน "ท่อบำบัดน้ำเสีย สร้างไม่เสร็จ"	0:02:00
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40
เบรก 4		โอบี ปทุมธานี	อ่านสด off scene
		จบที่โลโก้	0:00:10
			0:06:00
			เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:41:20

เขียนขึ้น ประจำสาขา บี, นครกร ตายชน
ชัยลักษณ์ ฉัตรยาลักษณ์

99

①

16.57 ชม.

เวลา	รายการ	หมายเหตุ
0:39:00	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพุธที่ 12 ตุลาคม 2554	หมายเหตุ
เบรก 1	VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00 อ่านสด
ชาย 1	โอบี นครสวรรค์ 22/23	0:03:00
หญิง 2	โอบี ออยุธยา 24/25	0:03:00
ชาย 3	ทหารลงพื้นที่ช่วยน้ำท่วม จ.นนทบุรี-ปทุมธานี 26	0:02:30
หญิง 4	โอบี ศปภ. 27/28	0:03:00
ชาย 5	สถานการณ์น้ำท่วม 29	0:03:00
	VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 2	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	
ชาย 6	เร่งป้องกัน กทม. ฝั่งตะวันออก 30	0:02:00
หญิง 7	สนามบินสุวรรณภูมิเตรียมคั่นกันน้ำ 31	0:01:20
ชาย 8	เตือนหลายพื้นที่ภาคกลางระวังน้ำท่วม 32	0:01:20
หญิง 9	อุทกภัยมิโลก	0:03:00
	VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 3	คีย์ซีน ข่าวกีฬา กีฬา	
10	กีฬา	0:06:00
	VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 4	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	
11	จับยาบ้าสุพรรณบุรี 33	0:00:40
12	โอบี เกาะเกร็ด 34/35	0:06:00
	โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00
	รวมเวลา	0:39:00

แนบเอกสาร ประชาชนอาชีพ
อาหาร ตีขายช.
ข้อมูลลักษณะ คัดรยาลักษณะ

16.57 น.

0:41:30		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	โอบี คปภ. 23/24	0:03:00	
หญิง	2	นายกฯ เฝ้าฝืนน้ำฝั่งตะวันตก 25	0:01:30	
ชาย	3	ผู้ว่าฯ กทม. ย้ำยังรับน้ำท่วมได้ 26	0:02:00	
หญิง	4	เส้นทางฝืนน้ำ กทม. 27	0:01:30	
ชาย	5	สถานการณ์น้ำปริมณฑล 28	0:01:30	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	6	โอบี นครสวรรค์ 29/30	0:03:00	
หญิง	7	โอบี อยุธยา (61ต / ไซค์) 31/32	0:03:00	
ชาย	8	สถานการณ์น้ำท่วม 33	0:02:00	
หญิง	9	เตือนชาว กทม. น้ำทะเลหนุนสูงพรุ่งนี้ 34	0:01:40	
ชาย	10	อุณหภูมิลึก	0:03:00	
หญิง	11	ททท. "ปล่อยคาราวานช่วยน้ำท่วม" 35	0:01:10	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	12	พระราชพิธีอภิเษกสมรส กษัตริย์ "จิกมี" 36	0:02:00	
		คีย์ซีน ข่าวกีฬา		
	13	กีฬา	0:06:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:10	
	14	โอบี ลพบุรี 37/38	0:06:00	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:41:30	

1) เหมืองหิน ประสานพาณิชย์   2) ศรสวรรค์ อัจฉริยะ

3) พารากร คีชาชน   79

17.00 ชม.

0:40:30		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันศุกร์ที่ 14 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
<u>เบรก 1</u>		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1		0:01:00 อ่านสด
ชาย	1	ไอปี ศปก.		0:03:00
หญิง	2	กทม.สั่งอพยพ 27 ชุมชนนอกแนวคันกันน้ำ		0:02:00
ชาย	3	สถานการณ์น้ำปริมณฑล		0:02:00
หญิง	4	เหล่าทัพระดมพลช่วยน้ำท่วม		0:02:00
ชาย	5	ไอปี อัยรยา		0:03:00
หญิง	6	ไอปี นครสวรรค์		0:04:00
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
<u>เบรก 2</u>				
ชาย	7	เชื่อนภูมิพระบายน้ำเกณฑ์ปกติ		0:02:00
หญิง	8	เอาผิดร้านขายถุงทรายแพงเกินจริง		0:01:30
ชาย	9	ปลาทะเลตายเพิ่ม		0:00:40
หญิง	10	อุณหภูมิลึก		0:03:00
ชาย	11	ททท. " เปิดศูนย์ประชุมนานาชาติที่เชียงใหม่ "		0:01:10
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซีน ข่าวกีฬา		0:00:40 อ่านสด off scene
<u>เบรก 3</u>				
	12	กีฬา		0:06:00
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
<u>เบรก 4</u>				
	13	ไอปี สายไหม		0:06:00
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้		0:01:00 เสียงในเทป
			รวมเวลา	0:40:30

0:36:10		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2554 VTR ไต่เต๋ล + โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด		หมายเหตุ
เบรก 1				เสียงในเทป
ชาย	1	ไอบี สปก.	0:04:00	17.15
หญิง	2	นายกฯขอคนไทยร่วมใจฝ่าภัยน้ำท่วม - 24	0:02:00	
ชาย	3	ไอบี ปทุมธานี	0:04:00	
หญิง	4	ไอบี นครสวรรค์	0:03:00	
ชาย	5	สถานการณ์น้ำท่วม - 26	0:02:00	
หญิง	6	ห่วง กทม. ตะวันตกมีรอยรั่ว - 25	0:02:30	
ชาย	7	เตือนน้ำหนุนสูงรอบ 2 ปลายเดือน - 27	0:01:30	
		VTR ปิดเบรก 1+คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2				
ชาย	8	พุงนี้ผัดกันน้ำลงทะเลครั้งใหญ่ - 24	0:01:10	
หญิง	9	ระดับน้ำคลองแสนแสบปกติเดินเรือได้ - 25	0:01:00	
ชาย	10	ปลายังคงลอยตาย - 30	0:00:40	
หญิง	11	ยุทธการปราบยาเสพติดชายแดน - 27	0:01:00	
ชาย	12	ชิงทรัพย์ร้านสะดวกซื้อ - 32	0:01:00	
หญิง	13	สสส. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน - 37	0:01:00	
ชาย	14	ช่วยชาวบ้าน "ทุกข์ของกลุ่มไม้หวัด"	0:02:00	
		VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3				
ชาย	15	กีฬา	0:07:00	
		จบที่โลโก้		เสียงในเทป

ศิริสุภาวดี / กฤษณา / อังสลาชนิ

0:41:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันอาทิตย์ที่ 16 ตุลาคม 2554 VTR ไตเติล + โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด	0:01:00	หมายเหตุ เสียงในเทป
<u>เบรก 1</u>				17.26 น.
ชาย	1	เรือประชาอาสาผ่นน้ำลงสู่ทะเล	0:01:00	
หญิง	2	ซ่อมประตูระบายน้ำคลองบ้านพร้าวเสร็จแล้ว	0:02:00	
ชาย	3	โอบี ศาลาว่าการ กทม.	0:02:00	
หญิง	4	โอบี นวนคร	0:03:00	
ชาย	5	โอบี ศปก. ดอนเมือง	0:03:00	
		VTR ปิดเบรก 1+คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
<u>เบรก 2</u>				
ชาย	6	โอบี นครสวรรค์	0:03:00	
หญิง	7	เขื่อนภูมิพลลดการปล่อยน้ำอีก	0:02:30	
ชาย	8	เร่งช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม	0:02:00	
		VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
<u>เบรก 3</u>				
ชาย	9	กีฬา	0:05:00	
		VTR โปรโมท ข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 2 เสียงในเทป / จบที่โลโก้	0:00:00	เสียงในเทป

ศิริสุทนต์ / ชัยฉวีพันธ์ / ชินศักดิ์

ZAP-TV

1701 น.

0:40:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันจันทร์ที่ 17 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	โอบี.นวนคร	0:04:00	
หญิง	2	โอบี.ศปก.	0:03:30	
ชาย	3	น้ำท่วมคลองหนึ่ง-คลองหลวง	0:01:20	
หญิง	4	กทม.ป้องกันพื้นที่ด้านเหนือ	0:02:00	
ชาย	5	กองทัพพลอกคลองฝั่งตะวันตก	0:01:30	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2				
ชาย	6	โอบี.จ.นครสวรรค์	0:03:00	
หญิง	7	น้ำท่วมภาคกลางยังหนัก	0:01:30	
ชาย	8	สถานการณ์น้ำท่วมภาคอีสาน	0:02:00	
หญิง	9	ผลกระทบเศรษฐกิจ <i>SM</i>	0:01:20	
ชาย	10	พาณิชย์นำสินค้าจำเป็นขวยรวดเร็ว <i>SM</i>	0:01:20	
หญิง	11	อุณหภูมิโลก	0:03:00	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซีน ข่าวกีฬา	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3				
	12	กีฬา	0:06:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4				
	13	คนไทยไม่ทิ้งกัน	0:00:10	- นพ.พงษ์
	14	รายงาน"ช่วยชีวิตสุนัข"	0:01:30	- กิ๊พ
	15	เร่งป้องกันวัดแสงเนยี่ 2	0:01:20	- อติวัฒน์
	16	มีมติขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 40 เปรเซ็นต์	0:01:00	- เกศทิพย์
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	
		รวมเวลา	0:40:00	เสียงในเทป

16.57 ชม.

0:40:40		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันอังคารที่ 18 ตุลาคม 2554	หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	อ่านสด
ชาย	1	ไอ.บี.นวนคร 25/26	0:04:00
หญิง	2	ไอ.บี.ศปภ.	0:03:00
ชาย	3	กทม.สั่งเสริมคันกันน้ำสายไหม 27	0:02:00
หญิง	4	น้ำทะเลล้นบางบัวทอง	0:02:30
ชาย	5	ผบ.ทบ.เตรียมพื้นที่รองรับผู้อพยพ	0:01:30
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 2			
ชาย	6	ไอ.บี.นครสวรรค์	0:03:00
หญิง	7	น้ำท่วมภาคกลางยังหนัก	0:02:30
ชาย	8	น้ำท่วมหนักภาคอีสาน ยังไปไม่ถึง 14,	0:01:30
หญิง	9	อุณหภูมิลึก	0:03:00
ชาย	10	พระราชินีฯพระราชทานกั๋งใจ	0:01:30
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซีน ข่าวกีฬา	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 3			
	X	กีฬา ยก หนีอันซีน ประสานพินิจ, จักร ลีวกันต์กุล ศิริกุล อัทธปัญญานพ.	0:06:00
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40 อ่านสด off scene
เบรก 4			
	12	สังคีตฯ ลาดกระบังหยุดการผลิต	0:01:30
	13	ระดับน้ำในคลอง กทม.	0:01:00
	14	รายงาน เนื้อจากโฟม ตำรวจอาสา	0:02:00
	15	รถไฟเปิดขบวนรถสายสั้น -บขส.	0:01:30
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00
รวมเวลา			0:40:40
			เสียงในเทป

16.55 ชม.

0:41:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพุธที่ 19 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติ้ล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	กทม.สั่งอพยพชุมชนริมคลองทกวา 23	0:02:00	
หญิง	2	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผศช.ศยามล (กทม.แดง)	0:03:00	
ชาย	3	ไอพี.บางกะดี	0:04:00	
หญิง	4	น้ำทะเลล้นหมู่บ้านไหว่แฮส	0:01:30	
ชาย	5	เร่งอพยพชาวบ้านปทุมฯ-นนทบุรี	0:03:00	
หญิง	6	ไอพี.ศปก. 22, 31	0:04:00	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	7	น้ำท่วมภาคกลาง	0:02:00	
หญิง	8	ประชาชนแย่งซื้อโซ่งฟ้า	0:01:20	
ชาย	9	แรงงานแหกกลับภูมิลำเนา	0:01:20	
หญิง	10	7 สัมอบมูลนิธิราชประชานุเคราะห์	0:00:30	
ชาย	11	อุณหภูมิลดลง	0:03:00	
หญิง	12	เหนือหนาว	0:00:40	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3		คีย์ซีน ข่าวกีฬา		
	13	กีฬา	0:06:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4			0:00:10	
	14	รมว.กลาใหม่ตรวจหลัก 6	0:01:30	
	15	สัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์ ผู้ว่าฯกปน.	0:03:00	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงในเทป
		ชรากร ตีฆน	รวมเวลา 0:41:00	

ภัทร จีภนศกุล
วีรศักดิ์ นิลกลัด
ศิริกุล อัครปัญญาพล

105

①

0:41:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 20 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	นำทะเลาะเข้าคลองประปา	0:02:00	
หญิง	2	คนกรุงนำรถหนีขึ้นทางด่วน	0:01:20	
ชาย	3	ไอพี.บางกะดี	0:04:00	
หญิง	4	ผู้ว่า กทม.มั่นใจสถานการณ์ยังไม่วิกฤต	0:02:00	
ชาย	5	ไอพี.สปก.	0:04:00	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	6	น้ำท่วมถนนทิววิภาวดี	0:02:30	
หญิง	7	น้ำท่วมภาคกลาง-อีสาน	0:02:30	
ชาย	8	ส่งรถงฟ้าช่วยประชาชน	0:01:00	
หญิง	9	อุณหภูมิลด	0:03:00	
ชาย	10	ททท."เปิดประตูสู่อาเซียน"	0:01:10	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3		คีย์ซีน ข่าวกีฬา		
	11	กีฬา	0:06:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:10	
	12	ไอพี บางบัวทอง	0:03:00	
	13	ชาวบ้านเตรียมรับน้ำคลองรังสิต	0:01:30	
	14	ตำรวจออกช่วยประชาชนน้ำท่วม	0:01:40	
	15	ระดมหน่วยกู้ชีพช่วยผู้ป่วย	0:01:10	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:41:00	

วันที่: 10 ตุลาคม 2554

เวลา: 16:59 น.

เวลา	รายการ	เวลา	หมายเหตุ
0:39:00	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันศุกร์ที่ 21 ตุลาคม 2554		
เบรก 1	VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย 1	นำลิ้นคลอองประปาท่วมถนนแจ้งวัฒนะ 33	0:02:30	
หญิง 2	โอบี.รัจลิต	0:04:00	
ชาย 3	ผู้ว่า กทม.ห่วงกรุงเทพฯฝั่งตะวันตก 34	0:02:00	
หญิง 4	โอบี.ศปก.	0:04:00	
ชาย 5	ชาวบ้านไม่พอใจเปิดทางน้ำเข้า กทม. 35	0:01:10	
	VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2		
ชาย 6	โอบี.บางบัวทอง	0:04:00	
หญิง 7	น้ำเจ้าพระยาเริ่มลดลงแล้ว 36	0:02:00	
ชาย 8	อุณหภูมิลดลง	0:03:00	
หญิง 9	ททท. " ตักบาตร พระร้อยทางเรือ" 37	0:01:10	
	VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3	คีย์ซีน ข่าวกีฬา		
10	กีฬา	0:06:00	
	VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3		
11	นิคมฯลาดกระบังเร่งสร้างคันกั้นน้ำ 38	0:01:20	
12	ปราโมทย์ มั่นใจน้ำไม่ท่วม กทม.ชั้นใน 39	0:01:00	
13	เลื่อนเปิดเทอมโรงเรียนน้ำท่วม 30	0:01:30	
14	เหนือ-อีสาน หนาวแล้ว 31	0:01:10	
	โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2	0:01:00	
	จบที่โลโก้		เสียงในเทป
	รวมเวลา	0:39:00	

1) คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ 2) ไตเติลข่าวภาคค่ำ จิตกรขลิกลีโอนี่
3) ข่าวภาคค่ำ คีย์ซีน 4) คีย์ซีน อีชอร์ฟูดโชว์

เวลา	ประเภท	รายการ	ระยะเวลา	หมายเหตุ
0:36:50		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันเสาร์ที่ 22 ตุลาคม 2554 VTR ไต่เตล + โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด	0:01:00	หมายเหตุ เสียงในเทป 17.95
	เบรก 1			
	ชาย	1 โอบี. แยกอนุสรณ์สถาน	0:05:00	
	หญิง	2 น้ำพุหลากถึงตอนเมืองแล้ว	0:02:30	
	ชาย	3 โอบี. ศปก.	0:04:00	
	หญิง	4 รายงาน "อพยพผู้พลัดถิ่นเครื่องบิน ซี 130"	0:02:30	
	ชาย	5 ผบ.ทบ. ทำแผนป้องกัน 2 นิคมฯ	0:01:30	
		VTR ปิดเบรก 1+ คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
	เบรก 2			
	ชาย	6 โอบี. บางบัวทอง	0:04:00	
	หญิง	7 เพิ่ม รพ.สนาม 2 จุด ที่นนทบุรี	0:01:10	
	ชาย	8 น้ำท่วมภาคกลาง-อีสาน	0:02:00	
	หญิง	9 เตรียมประกาศเพิ่มสินค้าควบคุมน้ำท่วม	0:01:40	
	ชาย	10 เพิ่มพื้นที่เลื่อนวันเปิดเทอม	0:01:10	
	หญิง	11 รวบสารวัตรสืบ 7 มั่วยา	0:01:00	
	ชาย	12 ช่วยชาวบ้าน "ทุกข์ของกลุ่มสมุนไพรมันก่อนแก้ว"	0:02:00	
		VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
			0:00:00	
	เบรก 3			
	ชาย	13 กีฬา	0:06:00	
		จบทีโลโก้		เสียงในเทป

0:36:30	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1		หมายเหตุ
	วันอาทิตย์ ที่ 23 ตุลาคม 2554		
	VTR ได้เต็ม + ไปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด		เสียงในเทป
เบรก 1			17.22
ชาย 1	ชาวล้ำลูกกา ประท้วง กทม. ปิดคั่นกันน้ำ - 23	0:01:20	
หญิง 2	ไอบี. ล้ำลูกกา	0:04:00	
ชาย 3	ไอบี. ศปภ.	0:05:00	
หญิง 4	กทม. วอน ศปภ. แก้ไขหลักก/คลองประปา - 24	0:02:00	
ชาย 5	ปิดท่อรอบคลองประปาสำเร็จ - 25	0:01:20	
หญิง 6	ปิดรอยแตกชุมชนเขียวไข่กา สำเร็จ - 26	0:01:30	
	VTR ปิดเบรก 1+คีย์ขึ้น ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
	โฆษณา 1		
	คีย์ขึ้น ข่าวภาคค่ำ		
เบรก 2			
ชาย 7	ไอบี. บางบัวทอง - 66/68	0:04:00	
หญิง 8	แม่น้ำท่าจีน เอ่อท่วม - 27	0:02:00	
ชาย 9	โพลชี้การเมืองส่งผลแก้ปัญหาน้ำ - 28	0:01:30	
หญิง 10	รัฐเตรียมทำแผนแม่บท ป้องกันน้ำท่วม - 29	0:01:20	
ชาย 11	การทางพิเศษฯ งดเก็บค่าผ่านทาง - 30	0:01:10	
หญิง 12	กรมทางหลวงแนะเส้นทาง - 31	0:01:00	
ชาย 13	ช่วยชาวบ้าน "ทุกข์ของกลุ่มเสื้อคอกระเช้า" 32	0:02:00	
	VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ขึ้น ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
	โฆษณา 2		
	คีย์ขึ้น ข่าวภาคค่ำ		0:00:00
เบรก 3			
ชาย 15	กีฬา	0:06:00	
	กฤษณ / ศรีสรวงศ์		
	วันฟ้า		
	จบที่โลโก้		
			เสียงในเทป
			42

17.00 ชม.

เวลา	รายการ	เวลา	หมายเหตุ
0:40:10	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันจันทร์ที่ 24 ตุลาคม 2554		
เบรก 1	VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1 รายงานอพยพคนจาก มอ.รังสิต	0:03:00	
หญิง	2 สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ "ประธานนักศึกษา ม.อ."	0:02:00	
ชาย	3 สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ "จากราชมังคลาภิเษกสถาน"	0:03:00	
หญิง	4 โอบี.ศปก.	0:04:00	
	VTR ปิดเบรก 1	0:00:40	อ่านสด off scene
	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	โฆษณา 1		
เบรก 2	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	5 กทม.สั่งป้องกันพื้นที่สำคัญ	0:02:00	
หญิง	6 เซตเสียงน้ำเริ่มท่วม	0:02:00	
ชาย	7 โอบี.ปทุมธานี	0:03:00	
หญิง	8 โอบี.บางบัวทอง	0:03:00	
	VTR ปิดเบรก 2	0:00:40	อ่านสด off scene
	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	โฆษณา 2		
เบรก 3			
ชาย	9 รายงาน "น้ำท่วมบางกรวย"	0:03:00	
หญิง	10 นำเอาท่วมบางพลัด-บางกอกน้อย	0:01:40	
ชาย	11 อุณหภูมิโลก	0:04:00	
	VTR ปิดเบรก 3	0:00:40	อ่านสด off scene
	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	โฆษณา 3		
เบรก 4			
	12 รายงาน "เหตุอพยพคนออกจาก มอ.รังสิต"	0:00:10	
	13 แหอบรมจิตอาสาช่วยคนน้ำท่วม" มอ.	0:03:00	
	14 รร.31 แห่งให้ห้องพักราคาพิเศษ	0:01:20	
		0:01:00	
	โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2	0:01:00	
	จบที่โลโก้		เสียงในเทป
	รวมเวลา	0:40:10	

นิตยสาร / นิตยสาร / นิตยสาร

* งตข่าวกทที

b1

๑+๑.๕-8 = ๑.๕

17.00 น.

เวลา	ประเภท	หัวข้อ	หมายเหตุ
0:37:50		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันอังคารที่ 25 ตุลาคม 2554	หมายเหตุ
	เบรก 1	VTR ไต่เตล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	อ่านสด
	ชาย 1	เตือนระวังน้ำหนุนสูง 23-31 ต.ค. 38	0:02:00
	หญิง 2	เร่งซ่อมแนวเขื่อนแตก ถ.จรูญสีทองคี 39	0:02:00
	ชาย 3	น้ำทะลักกวาดตี-พิทลโยธิน 40	0:02:00
	หญิง 4	ไอบี สปก.	0:04:00
	ชาย	~~ทุกพื้นที่แจ้งเตือนน้ำประปาเหลือง~~ ~~14 8.15.55 8.15.55 14~~ 8m	0:01:10
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40 อ่านสด off scene
	เบรก 2		
	ชาย 6	ไอบีลำลูกกา	0:04:00
	หญิง 7	ไอบีบางบัวทอง	0:03:00
	ชาย 8	น้ำท่วมภาคกลาง-อีสาน 42	0:02:00
	หญิง 9	อุทกภูมิโลก	0:03:00
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40 อ่านสด off scene
	เบรก 3		
	ชาย 10	เร่งนำเข้าสินค้าขาดแคลน 3 กลุ่มจำเป็น 43	0:01:30
	หญิง 11	รับมือคนตกงาน 7 แสน 44	0:01:30
	ชาย 12	ระบบขนส่งสาธารณะปรับแผน 45	0:01:30
	หญิง 13	ศธ.เลื่อนเปิดเทอมเป็น 15 พ.ย. 46	0:01:00
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40 อ่านสด off scene
	เบรก 4		
	ชาย 14	รายงานศูนย์พักพิงราชมังคดาฯ	0:02:00
	หญิง 15	คนกรุงปรับวิถีชีวิตรับน้ำท่วม 47	0:01:20
	ชาย 16	เขาวราช-ลำเพ็งไม่กระทบ 48	0:01:40
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00
		รวมเวลา	0:37:50
			เสียงในเทพ

ข่าวภาคค่ำ - อังคาร 17:01

0:41:00	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพุธที่ 26 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1	VTR ไต้เตีล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1 ผู้ว่า กทม. ห่วงน้ำทะเลหนุนสูง 20	0:02:00	
หญิง	2 ผนึกกำลังป้องกันที่ลำคุด 21	0:01:30	
ชาย	3 ยิงซ่อมแนวเขื่อนให้สำเร็จ	0:02:00	
หญิง	4 โอปี้ หลักสี่	0:04:00	
ชาย	5 โอปี้ สปภ.	0:04:00	
	VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2		
ชาย	6 โอปี้ บางบัวทอง	0:03:00	
หญิง	7 น้ำท่วมนครปฐม	0:02:00	
ชาย	8 น้ำภาคกลางเริ่มลด	0:01:40	
หญิง	9 อุณหภูมิโลก	0:03:00	
	VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3	โฆษณา 2		
ชาย	10 นำผู้อพยพขึ้นรถไฟไปลพบุรี	0:01:20	
หญิง	11 ประชาชนอพยพไปต่างจังหวัด	0:01:30	
ชาย	12 คนแน่นสุวรรณภูมิ	0:01:30	
หญิง	13 6 แคนรับมือน้ำท่วม ร.พ.ใน กทม.	0:01:30	
ชาย	14 พิสูจน์คุณภาพน้ำประปา	0:01:20	
	VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4	โฆษณา 3	0:00:10	
ชาย	15 ใจรั้งความดูแลจุดหน้าน้ำ	0:01:30	
หญิง	16 ตำรวจเข้มดูแลบ้านน้ำท่วม	0:01:30	
ชาย	17 กองเรืออเมริกันช่วยน้ำท่วม	0:01:10	
หญิง	18 รถตู้ปักหลักส่งประชาชน	0:01:10	
ชาย	19 ภาพวงจรปิดระเบิดยะลา	0:01:10	
	โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงใบเทป
	รวมเวลา	0:41:00	

เวลา	ประเภท	รายการ	ระยะเวลา	หมายเหตุ
0:40:00		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 27 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
	เบรก 1	VTR ได้เดิ้ล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
	ชาย	1 สังกอพพิงเขตสายไหม	0:02:00	
	หญิง	2 โอบีหลักสี่	0:03:00	
	ชาย	3 โอบีบางพลัด	0:03:00	
	หญิง	4 น้ำหนุนสูงทะเลลกริมเจ้าพระยา	0:02:00	
	ชาย	5 รายงาน "สาเหตุน้ำท่วมตลาคน้อย"	0:02:00	
	หญิง	6 โอบี คปภ.	0:04:00	
	ชาย	7 ประเมินสถานการณ์น้ำท่วม กทม.	0:02:00	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1	0:00:40	อ่านสด off scene
	เบรก 2	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	ชาย	8 น้ำคลองมหาสวัสดิ์เชื่อมท่วมตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี	0:01:30	
	หญิง	9 น้ำท่วมปริมณฑล	0:02:00	
	ชาย	10 ลอกคลองทวีวัฒนา	0:01:00	
	หญิง	11 อุณภูมิโลก	0:03:00	
	ชาย	12 ททท."แต่งงานแบบล้านนา"	0:01:20	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
	เบรก 3	โฆษณา 2		
	ชาย	13 แมนดูแลผู้พหุศูนย์ราชการ	0:01:30	
	หญิง	14 รายงาน "รถไฟฟหรีชบวน กทม.-ดอนเมือง"	0:02:30	
	ชาย	15 แรงแก้ปัญหาโรงผลิตน้ำมหาสวัสดิ์	0:01:10	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
	เบรก 4	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
	ชาย	16 ตั้งครัวช่วยชาวบ้าน	0:01:00	
	หญิง	17 รายงาน "ที่กชบลบุรีเต็ม"	0:02:00	
	ชาย	18 เปิดมอเตอร์เวย์ฟรี	0:01:20	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:40:00	82

16.58 ๔๖

0:38:50		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันศุกร์ที่ 28 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR ไตเติล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	น้ำหนักสูง น้ำท่วมหลายพื้นที่	0:02:00	
หญิง	2	ไอบี ถ.บรมราชชนนี 7.2	0:03:00	
ชาย	3	ไอบี ถ.พหลโยธิน 9.4	0:03:00	
หญิง	4	กำแพงถล่มน้ำทะลักท่วมชุมชน	0:01:20	
ชาย	5	กทม.เผ่าะวังพิเศษ เขตบางเขน + เขตจตุจักร	0:02:00	
หญิง	6	น้ำท่วมปริมณฑล	0:02:00	
		VTR ปิดเบรก 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2				
ชาย	7	ไอบี สปภ.	0:03:00	
หญิง	8	อุณหภูมิลึก	0:03:00	
ชาย	9	ททท. "ปิดฤดูท่องเที่ยวหัวหิน - ประจวบฯ"	0:01:10	
หญิง	10	(ขอบคุณ ช้าง-SCG มอบคิงน้ำ)	0:00:30	
		VTR ปิดเบรก 2 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 3				
ชาย	11	ในหลวงทงกำชับกองทัพช่วยประชาชน	0:01:30	
หญิง	12	ชาวกรุงเทพฯ อพยพไม่มีที่พัก 6.1	0:01:30	
ชาย	13	เร่งฟื้นฟูหลังน้ำลด	0:01:30	
หญิง	14	ประชาชนเบิกเงินเพิ่ม 4 เท่าตัว	0:01:30	
ชาย	15	ญี่ปุ่นให้แรงงานไทยไปทำงาน	0:01:00	
		VTR ปิดเบรก 3 คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 3	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 4				
		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ	0:00:10	
	16	พาณิชย์แก้ปัญหาไซโก้	0:01:20	
	17	ตำรวจแนะไม่ควรนำทรัพย์สินติดตัว	0:01:20	
	18	นครศรีธรรมราชนำเป็นห่วง	0:01:00	
	19	ภาคเหนืออากาศเย็น	0:01:00	
	20	รักคู่ศกษะโคตสะพาน	0:01:00	
	21	ฝ่าข้ามเขินเด็ก 6 ขวบฝั่งดิน	0:01:00	
		น.ส.กษ. ดินแดน / จังหวัด จันทบุรี โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 จบที่โลโก้	0:01:00	
		ศิริกุล อัคราภิรมย์ รวมเวลา	0:38:50	

เสียงในเทป 70 11

17.14 น.

0:34:50	ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันเสาร์ที่ 29 ตุลาคม 2554 VTR ไตเติล + โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด		0:01:00	หมายเหตุ เสียงในเทป
เบรก 1				
ชาย	1	ไอพี สปภ.	0:04:00	
หญิง	2	เจ้าพระยาทำสถิติ 2.48 เมตร	0:02:00	
ชาย	3	น้ำทะเลลึก กรุงเทพฯ หลายจุด	0:02:30	
หญิง	4	ไอพี พหลโยธิน	0:04:00	
ชาย	5	ไอพี บรมราชชนนี	0:03:00	
หญิง	6	ปิด 22 เส้นทางน้ำท่วม กรุงเทพฯ	0:01:40	
		VTR ปิดเบรก 1+คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 1 คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
เบรก 2				
ชาย	7	นายกฯ คัดน้ำท่วม ลดต้น พ.ย.	0:02:30	
หญิง	8	น้ำภาคกลางเริ่มลด	0:02:00	
ชาย	9	ผบ.ตร. เปิดศูนย์ช่วยเหลือ จ.ปทุมธานี	0:01:20	
หญิง	10	ผบ.ตร. เตรียมแผนอพยพทางน้ำ	0:01:30	
ชาย	11	7 สี ช่วยชาวบ้าน "แจกยาชุมชน"	0:01:40	
		VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ โฆษณา 2 คีย์ซัน ข่าวภาคค่ำ	0:00:40	อ่านสด off scene
			0:00:00	
เบรก 3				
ชาย	12	รถผลัดน้ำประปาพื้นที่ฝั่งตะวันตก	0:01:20	
หญิง	13	ขสมก. ขยายเวลาเดินรถถึงเที่ยงคืน	0:01:20	
ชาย	14	พลังงานเตือนอย่ากักตุนน้ำมัน "อันตราย"	0:01:10	
หญิง	15	เขาวราชจุดขายเรือยาง-ชูชีพ	0:01:30	
ชาย	16	แรงงานพม่าอพยพกลับบ้าน	0:01:00	
		จบที่โลโก้		เสียงในเทป
		1) ศรี สว่าง ศี ธีระ หาวุฑู		44
		2) กนก ชลดา นง ลี		

0:36:50	ข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1		หมายเหตุ
	วันอาทิตย์ที่ 30 ตุลาคม 2554		
	VTR ไต่เตล + โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1 อ่านสด		0:01:00 เสียงในเทป
เบรก 1			
ชาย 1	นำทะเลหนุนสูงสุดทำลายสถิติ	0:02:30	17.17.16
หญิง 2	เตือน 3 แขวงเขตตลิ่งชันเตรียมอพยพ	0:02:00	
ชาย 3	โอบี งามอินทรา	0:03:00	
หญิง 4	โอบี พุทธมณฑล	0:03:00	
ชาย 5	โอบี ศปก.	0:04:00	
หญิง 6	เสนอแบ่งพื้นที่ช่วยคนกรุง	0:02:00	
	VTR ปิดเบรก 1+คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
	โฆษณา 1		
	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
เบรก 2			
ชาย 7	รายงาน "น้ำทะเลลึกลงคลองประปาเพิ่มอีก"	0:02:00	
หญิง 8	คลิปแฉ ศปก. ทั้งของบริจาคที่ตอมเมือง	0:02:00	
ชาย 9	รายงาน "ผู้อพยพยังปักหลักตอมเมือง"	0:02:00	
หญิง 10	เหยี่ยวข่าว 7 สืบปล้นรางวัลพื้นที่ถูกน้ำท่วม	0:03:00	
	VTR ปิดเบรก 2+ คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		0:00:40 อ่านสด off scene
	โฆษณา 2		
	คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		0:00:00
เบรก 3			
ชาย 11	น้ำท่วมบริเวณทล	0:02:00	ชกข่าว
หญิง 12	ขยายเวลาใช้ฟรีทางด่วน-มอเตอร์เวย์	0:02:00	
ชาย 14	พาณิชย์ เตรียมนำเข้าไข่ไก่ 3 ล้านฟอง	0:02:00	
หญิง 15	เตือนกักตุน-ขายเกินราคาโหลหนัก	0:01:20	
ชาย 16	เอเอฟพี ชี้การเมืองขวางกั้นน้ำท่วม	0:01:00	ชกข่าว
หญิง 17	หิมะตกหนักนอกฤดูในสหรัฐฯ	0:00:40	
	จบที่โลโก้		เสียงในเทป
	1) ศัพท์สั้น นกขณ นก		55
	2) โยชน์นั้น ปันซ์		

0:43:50		ข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 วันจันทร์ที่ 31 ตุลาคม 2554		หมายเหตุ
เบรก 1		VTR โดเติ้ล / โปรโมทข่าวภาคค่ำ ช่วงที่ 1	0:01:00	อ่านสด
ชาย	1	กทม.หวังพื้นที่ฝั่งธนฯ - 23	0:02:00	16059
หญิง	2	ไอบี ดลิ่งชั่น	0:03:30	
ชาย	3	น้ำท่วมหลายชุมชน - 24	0:02:00	
หญิง	4	เสริมแนวกันถนนริมคลองประปา	0:01:30	
ชาย	5	ไอบี รามอินทรา	0:03:30	
		VTR ปิดเบรก 1	0:00:40	อ่านสด off scene
		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
		โฆษณา 1		
เบรก 2		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
ชาย	6	ชาวคลองสามวาประท้วง เปิดประตูระบายน้ำ	0:01:30	
หญิง	7	ไอบี สปภ.	0:03:00	
ชาย	8	พหุสมณสงฆ์ร่วมเดินเทียนที่	0:02:00	
หญิง	9	ถนนเอเชียขึ้นเหนือได้แล้ว	0:02:00	
ชาย	10	เตรียมสูบน้ำออกจากนิคมอุตสาหกรรม	0:01:20	
หญิง	11	น้ำท่วมไทยกระทบอุตสาหกรรมต่างประเทศ - 30	0:01:10	
ชาย	12	อุทกภัยโลก	0:04:00	
		VTR ปิดเบรก 2	0:00:40	อ่านสด off scene
		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
		โฆษณา 2		
เบรก 3				
ชาย	13	กปน.ยืนยันกลับมาผลิตน้ำได้มาตรฐาน - 31	0:01:20	
หญิง	14	ชาวบ้านเดือดร้อนขาดน้ำ + สุขา	0:02:00	
ชาย	15	ป้อมหัวใจช่วย พ.ต.อ.ช่วยนำท่วม	0:01:10	
หญิง	16	จับแก๊งลัก จยย. จอดหน้าท่วม	0:01:30	
ชาย	17	รถไฟเล็ดมอปรกยนต์ช่วย 7 ลิ	0:00:40	
		VTR ปิดเบรก 3	0:00:40	อ่านสด off scene
		คีย์ซีน ข่าวภาคค่ำ		
		โฆษณา 3		
เบรก 4				
	18	พาณิชย์ดึงน้ำดื่ม ตจว.ช่วยเมืองกรุงฯ	0:01:20	
	19	ปิดสถานีขนส่งสายใต้ไปพระราม 2	0:01:30	
	20	ผอ.ฉน.ลุ้นลูกหนีบัตรเครดิต	0:01:20	
	21	เดือน 7 จังหวัดภาคใต้ - 38	0:01:20	
		โปรโมทข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2	0:01:00	
		จบที่โลโก้		เสียงในเทป
		รวมเวลา	0:43:50	

ผู้วิจัย สัมภาษณ์ ชาดา สมบูรณ์ผล ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

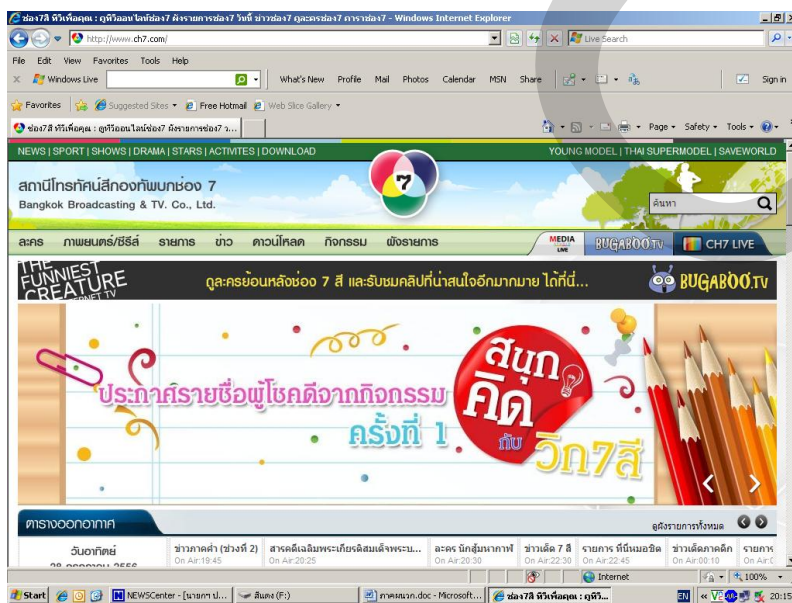

ผู้วิจัย สัมภาษณ์ อธิรุทธิ์ เปรมประยูรวงศา ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกองบรรณาธิการข่าวและผู้รับชมข่าว ผ่าน Twitter

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกองบรรณาธิการข่าวผู้รับชมข่าวผ่านเว็บไซต์ของสถานี

